

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน
ต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
สิงหาคม 2558

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน
ต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

ณัฐวิทย์ อิมมาก

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สิงหาคม 2558

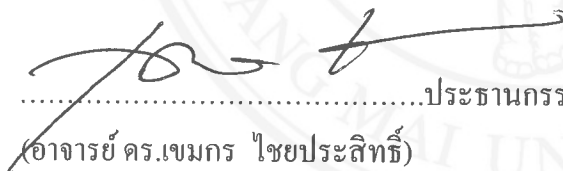
ความคิดเห็นของผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน
ต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

ณัฐวิทย์ อิ่มมาก

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

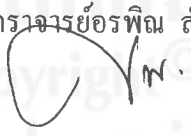
คณะกรรมการสอบ

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.เชมกร ไชยประสิทธิ์)

.....
(รองศาสตราจารย์อรพิน สันติธีรากุล)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อรพิน สันติธีรากุล)

.....กรรมการ
(ดร.ศันสนา สิริตาม)

7 สิงหาคม 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์อรพิน สันติธีรากุล อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ และเป็นกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ อาจารย์ ดร.เขมกร ไชยประสิทธิ์ ประธานกรรมการสอบค้นคว้าอิสระ และ ดร.สันสนา สิริตาม กรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไข จนทำให้รายงานการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ของหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำคณะบริหารธุรกิจทุกท่านที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการศึกษาครั้งนี้และสำนักงานปลัดเขต 5 กรมปลัดที่สนับสนุน และได้ให้โอกาสแก่ผู้ศึกษา น.สพ.สมบัติ สุข ประภากร ผู้อำนวยการ ส่วน มาตรฐาน การปลัดเขต 5 สำนักงานปลัดเขต 5 น.สพ.ชัยโรจน์ โพธิ์เจริญ นายสัตวแพทย์ชำนาญการพิเศษ และ สพ.ณ.มณิ ชญา ประชุม นายสัตวแพทย์ชำนาญการ ที่เป็นที่ปรึกษาด้านมาตรฐานฟาร์มโคนมในการศึกษาครั้งนี้ และขอขอบคุณทุกท่านที่สนใจจากเพื่อนๆ ร่วมรุ่น M.B.A. 24 ตั้งแต่เริ่มศึกษาจนกระทั่งจบการศึกษา

ผู้ศึกษาขอขอบคุณผู้จัดการสหกรณ์โคนม/บริษัท ทุกๆ ศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ที่สละเวลา และให้ความร่วมมือในการประสานงานในการศึกษาครั้งนี้ และผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนทุกท่าน ที่สละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากรายงานการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบให้กับคุณเฉลิมชัย อิ่มมาก บิดา และ คุณต้นหยง อิ่มมาก มารดา ของผู้ศึกษาที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการอบรมสั่งสอนผู้ศึกษาให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการศึกษามาโดยตลอด

ณัฐวิทย์ อิ่มมาก

หัวข้อการค้นคว้าแบบอิสระ	ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม
ผู้เขียน	นายณัฐวิทย์ อิ่มมาก
ปริญญา	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์อรพิน สันติธีรากุล

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม และ เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนให้กับเจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 5 กรมปศุสัตว์ ในการวางแผนผลักดันให้ผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม วิธีศึกษาได้ทำการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม โดยมีสถานที่เก็บข้อมูลคือ ศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 35 ศูนย์จากผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 350 ราย โดยทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และใช้สถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 52.60 ได้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้ว เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41-50 ปี มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ระยะเวลาในการประกอบกิจการเลี้ยงโคนมมาแล้ว 5-10 ปี โดยเริ่มก่อตั้งฟาร์มด้วยตนเองเอง เป็นฟาร์มขนาดกลาง มีโค 20-100 ตัว ปริมาณนํ้านมดิบที่ผลิตได้ 101-300 กิโลกรัมต่อวัน มีคนที่ทำงานในฟาร์มทั้งหมด 1-3 คน มีรายได้จากการประกอบกิจการ โคนม 50,000-100,000 บาทต่อเดือน มีรายจ่ายจากการประกอบกิจการ โคนม น้อยกว่า 50,000 บาทต่อเดือน มีแหล่งเงินเชื่อในการประกอบกิจการ โคนม คือ สหกรณ์ โคนม สำหรับฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้ว จำนวน 184 ฟาร์ม ส่วนใหญ่ เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มมาแล้ว 3-6 ปี เหตุผลที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม 3 ลำดับแรก คือ ได้รับค่านํ้านมดิบเพิ่มจากศูนย์รวบรวม

น้ำนมดิบ ทำให้โคนมมีสุขภาพดี ปลอดภัย และ การเลี้ยงโคนมมีระบบมากยิ่งขึ้น ตามลำดับ เงินลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ผ่านการรับรองมาตรฐานฟาร์มใช้ น้อยกว่า 100,000 บาท สำหรับฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม มีเหตุผลที่ยังไม่ขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม 3 ลำดับแรก เพราะ ต้องใช้เงินลงทุนสูง รองลงมาคือ มีปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่การเลี้ยงที่ไม่เหมาะสม และขั้นตอนในการตรวจประเมินของกรมปศุสัตว์มีความยุ่งยาก ตามลำดับ หากจะเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มต้องใช้เงินลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน น้อยกว่า 100,000 บาท

ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ในรายละเอียด พบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มโคนม มีความระดับความคิดเห็น ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในมาตรฐานฟาร์มด้านการผลิตน้ำนมดิบ ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม และในระดับเห็นด้วย ในมาตรฐานฟาร์ม ด้านสวัสดิภาพสัตว์ ด้านอาหารสำหรับโค ด้านองค์ประกอบฟาร์ม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพสัตว์ ด้านการจัดการฟาร์ม และด้านการบันทึกข้อมูล ตามลำดับ สำหรับค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 โดยจำแนกตามสถานะฟาร์ม และ ขนาดของฟาร์ม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นด้วยว่า การเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม มีความจำเป็นในการพัฒนาฟาร์มให้มีระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะทำให้โคนมมีสุขภาพดี น้ำนมดิบที่ได้จะมีปริมาณที่มากขึ้นและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้นด้วย ในการทำงานของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์นั้น มีกระบวนการที่ยุ่งยาก ค่าใช้จ่ายควรมีการปรับปรุงให้สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น สำหรับสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม ยังขาดแคลนเป็นจำนวนมาก กรมปศุสัตว์ หรือสหกรณ์โคนม/บริษัท ควรจัดให้มีสัตวแพทย์ประจำศูนย์ เพื่อมาช่วยเหลือ ทั้งในด้านขององค์ความรู้ในการเลี้ยงโคนมที่ถูกต้อง การจัดการอาหาร การจัดการสิ่งแวดล้อม การดูแลสุขภาพสัตว์ การรักษาและการป้องกันโรค เป็นต้น สำหรับผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม ส่วนใหญ่แล้ว มีปัญหาด้านเงินทุนในการลงทุนเพื่อปรับปรุงฟาร์มให้ได้มาตรฐานฟาร์ม หากมีแหล่งเงินทุน ดอกเบี้ยต่ำ มาช่วยในการสนับสนุน ก็จะทำให้มีฟาร์มเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มเพิ่มมากขึ้น

Independent Study Title Opinions of Dairy Cattle Farm in the Upper Northern Thailand Towards Adopting Good Agricultural Practices

Author Mr.Nathawit Immak

Degree Master of Business Administration

Advisor Associate Professor Orapin Santidhirakul

ABSTRACT

The objective of this independent study was to obtain the opinions of dairy cattle farm owners in upper northern part of Thailand towards decision to join Good Agricultural Practices (GAP) and to gather information for the staff of the 5th Regional Livestock Office in order to encourage dairy farm owners in the upper northern part to join Good Agricultural Practices (GAP). The data was collected from 350 dairy farm owners in the area. The samples were divided proportionally. The data was analysed using descriptive statistics, namely frequency, percentage, mean, T-test, and One-way ANOVA.

It was found from the research that most questionnaire respondents had already joined Good Agricultural Practices. Most were married men, 41-50 years old with primary school education or lower. Most had been in dairy farm business for 5-10 years. Most started their own farms which were medium in size (20-100 cattle). The amount of raw milk they produced was 101-300 kilograms per day. They had 1-3 employees working in the farm. Their income was 50,000-100,000 baht per month. Their expenses were less than 50,000 baht per month. Their source of financial loans was Dairy Farm Cooperative. Of the 350 samples, 184 farms had joined Good Agricultural Practices, for 3-6 years. The first 3 reasons they joined Good Agricultural Practices were they got additional pay for raw milk from the centre, the cattle was in good health with no diseases, and the farm was more systematic in operation, respectively. The capital for the improvement to join Good Agricultural Practices was less than 100,000 baht. As for the farms that

had not yet joined Good Agricultural Practices, their first 3 reasons for not joining were the capital needed for improvement of the farm was high, there was a problem with inappropriate farming areas, and the Livestock Office had complicated assessment process, respectively. They needed less than 100,000 baht in order to join Good Agricultural Practices.

The overall opinions of the respondents towards Good Agricultural Practices was at the “agree” level. In details, the opinions were at the “highly agree” level towards the following factors: raw milk production, and water used in the farm. Their opinions were at the “agree” level for the following factors: cattle food, farm structure, environment, animal health, farm management, and information recording, respectively. The average mean of the difference in their opinions was at the statistical significance of 0.05, according to the differences in their farm status and farm size.

The overall response to Good Agricultural Practices was a positive one. The respondents saw that they needed to upgrade their farms to the standard so that their cattle would be more healthy and yield more raw milk with better quality. The respondents’ opinions towards the operation of Livestock Office was that the process was too complicated and slow; this had to be improved. There was a shortage of veterinarians at the farms. Livestock Office should provide more veterinarians at the centre so that they could help farm owners with knowledge about dairy farm operation, animal food, environment management, animal health management, and treatment and disease control. Farm owners who had not joined Good Agricultural Practices had problem with capital to improve their farms. If they could find financial sources with low interest rate, more farm owners would join Good Agricultural Practices.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	2
นิยามคำศัพท์ในการศึกษา	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	3
บทที่ 2 ทฤษฎี แนวคิด และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดและทฤษฎี	4
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา	
ขอบเขตการศึกษา	10
วิธีการศึกษา	10
ขั้นตอนการศึกษา	11
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	11
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	11
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	12
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	15
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์มของผู้ประกอบการ ฟาร์มโคนม ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน	28
ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มโคนม	85

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการศึกษา	88
อภิปรายผล	96
ข้อค้นพบ	97
ข้อเสนอแนะ	98
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	103
แบบสอบถาม	104
ประวัติผู้เขียน	112

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามสถานการณั้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม	15
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามเพศ	15
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามอายุ	16
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามสถานภาพ	16
ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามระดับการศึกษา	17
ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามระยะเวลาในการประกอบกิจการเลี้ยง โคนม	17
ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามประวัติการเลี้ยง โคนม	18
ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามขนาดของฟาร์ม (จำนวนแม่โค)	18
ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามปริมาณน้ำนมดิบที่ได้	19
ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามจำนวนคนที่ทำงานในฟาร์มทั้งหมด	19
ตารางที่ 4.11 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามรายได้จากการประกอบกิจการ โคนม	20
ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามรายจ่ายจากการประกอบกิจการ โคนม	21

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามแหล่งเงินเชื่อในการประกอบกิจการ โคนม	22
ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้ว จำแนกตามระยะเวลาที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม	22
ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้ว จำแนกเหตุผลที่เข้าร่วมมาตรฐานฟาร์ม	23
ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้ว จำแนกตามเงินลงทุนในการปรับปรุง เพื่อให้ผ่าน การรับรองมาตรฐานฟาร์ม	24
ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม จำแนกตามเหตุผลที่ยังไม่ขอรับรอง มาตรฐานฟาร์ม	25
ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม จำแนกตามเงินลงทุนที่ใช้ในการปรับปรุงเพื่อให้ ผ่านการรับรองมาตรฐานฟาร์ม	26
ตารางที่ 4.19 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ต่อการมาตรฐานฟาร์ม โคนม ด้านองค์ประกอบฟาร์ม	27
ตารางที่ 4.20 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ต่อการมาตรฐานฟาร์ม โคนม ด้านอาหารสำหรับ โค	29
ตารางที่ 4.21 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ต่อการมาตรฐานฟาร์ม โคนม ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม	31
ตารางที่ 4.22 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ต่อการมาตรฐานฟาร์ม โคนม ด้านการจัดการฟาร์ม	32
ตารางที่ 4.23 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ต่อการมาตรฐานฟาร์ม โคนม ด้านสุขภาพสัตว์	34

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.24 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ต่อการมาตรฐานฟาร์ม โคนม ด้านสวัสดิภาพสัตว์	36
ตารางที่ 4.25 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ต่อการมาตรฐานฟาร์ม โคนม ด้านสิ่งแวดล้อม	37
ตารางที่ 4.26 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ต่อการมาตรฐานฟาร์ม โคนม ด้านการผลิตน้ำนมดิบ	38
ตารางที่ 4.27 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ต่อการมาตรฐานฟาร์ม โคนม ด้านการบันทึกข้อมูล	41
ตารางที่ 4.28 แสดงถึงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม โคนม	42
ตารางที่ 4.29 แสดงถึงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม โคนม จำแนกตามปัจจัยย่อยในทุกด้าน	43
ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบที (Independent Sample t-test) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านองค์ประกอบฟาร์ม จำแนกตามสถานะของฟาร์ม	51
ตารางที่ 4.31 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบที (Independent Sample t-test) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านอาหารสำหรับโค จำแนกตามสถานะของฟาร์ม	53
ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบที (Independent Sample t-test) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม จำแนกตามสถานะของฟาร์ม	55
ตารางที่ 4.33 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบที (Independent Sample t-test) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการจัดการฟาร์ม จำแนกตามสถานะของฟาร์ม	56
ตารางที่ 4.34 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบที (Independent Sample t-test) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสุขภาพสัตว์ จำแนกตามสถานะของฟาร์ม	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.35 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบที (Independent Sample t-test) ระดับความ คิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อ มาตรฐานฟาร์ม ด้านสวัสดิภาพสัตว์ จำแนกตามสถานะของฟาร์ม	60
ตารางที่ 4.36 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบที (Independent Sample t-test) ระดับความ คิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐาน ฟาร์ม ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามสถานะของฟาร์ม	61
ตารางที่ 4.37 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบที (Independent Sample t-test) ระดับความ คิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐาน ฟาร์ม ด้านการผลิตน้ำนมดิบ จำแนกตามสถานะของฟาร์ม	62
ตารางที่ 4.38 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบที (Independent Sample t-test) ระดับความ คิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐาน ฟาร์ม ด้านการบันทึกข้อมูล จำแนกตามสถานะของฟาร์ม	64
ตารางที่ 4.39 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมใน พื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านองค์ประกอบฟาร์ม จำแนกตาม ขนาดของฟาร์ม	67
ตารางที่ 4.40 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมใน พื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านอาหารสำหรับโค จำแนกตาม ขนาดของฟาร์ม	69
ตารางที่ 4.41 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม จำแนกตามขนาด ของฟาร์ม	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.42	แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการจัดการฟาร์ม จำแนกตามขนาดของฟาร์ม	73
ตารางที่ 4.43	แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสุขภาพสัตว์ จำแนกตามขนาดของฟาร์ม	75
ตารางที่ 4.44	แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสวัสดิภาพสัตว์ จำแนกตามขนาดของฟาร์ม	77
ตารางที่ 4.45	แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามขนาดของฟาร์ม	79
ตารางที่ 4.46	แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการผลิตน้ำนมดิบ จำแนกตามขนาดของฟาร์ม	80
ตารางที่ 4.47	แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการบันทึกข้อมูล จำแนกตามขนาดของฟาร์ม	83

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ในปี พ.ศ.2503 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้เสด็จประพาสยุโรป และสนพระทัยในกิจการเลี้ยงโคนมของชาวเดนมาร์กเป็นอย่างมาก ซึ่งในปี พ.ศ.2514 รัฐบาลไทยได้รับโอนกิจการฟาร์มโคนมและศูนย์ฝึกอบรมการเลี้ยงโคนม ไทย-เดนมาร์ก จัดตั้งเป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ชื่อว่า องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) เพื่อดำเนินบทบาทในการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมและพัฒนาอุตสาหกรรมนมในประเทศไทย ซึ่งการเลี้ยงโคนมและอุตสาหกรรมเกี่ยวกับนมโคได้มีการพัฒนามาจนกระทั่งทุกวันนี้ (องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย, 2557)

กรมปศุสัตว์ได้ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมโคนมเป็นอย่างมาก และมีเป้าหมายสนับสนุนให้ผู้ประกอบการโคนมผลิตนํ้านมดิบเพื่อทดแทนการนำเข้านํ้านมและผลิตภัณฑ์นมจากต่างประเทศ แต่ปัจจุบันอุตสาหกรรมนมของไทยยังประสบปัญหาต่างๆ เริ่มตั้งแต่ผู้ประกอบการโคนม ยังประสบปัญหาด้านคุณภาพการเลี้ยง ด้านสุขภาพโคนม ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม ต้นทุนอาหารที่สูงตลอดจนต้นทุนแฝงต่างๆ ที่เกิดจากการจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อทำให้คุณภาพนํ้านมดิบไม่มีคุณภาพ ส่งผลไปยังโรงแปรรูปนํ้านมอีกทั้งยังมีการแข่งขันกับการนำเข้าของนมผงอีกด้วย ซึ่งเป็นปัญหาในปัจจุบันนี้ (กรมปศุสัตว์,2557)

สำหรับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม (มาตรฐานฟาร์มโคนม) จัดว่าเป็นมาตรฐานสินค้าเกษตรภายใต้ พ.ร.บ.มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.2551 แบบมาตรฐานทั่วไป ซึ่งมาตรฐานฟาร์มโคนมนี้ มีการกำหนดเกณฑ์การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม โดยมีการครอบคลุมตั้งแต่การเลี้ยงในฟาร์ม จนกระทั่งถึงศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ หรือ โรงงานแปรรูป โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้โคนมที่มีสุขภาพดี มีนํ้านมดิบที่มีคุณภาพปลอดภัย เหมาะแก่การบริโภค และไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมการเข้าระบบมาตรฐานฟาร์มโคนม เพื่อให้ได้นํ้านมดิบที่ถูกต้องลักษณะและมีคุณภาพเหมาะสมกับผู้บริโภค (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2557)

สำนักงานปศุสัตว์เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่ มีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โคนม โดยเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2559 โดยมีวิสัยทัศน์ว่า “เป็นแหล่งผลิตน้ำนมคุณภาพดีที่สุดในประเทศไทย” โดยมีโครงการส่งเสริมเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้การเลี้ยงโคนม ปรับปรุงสายพันธุ์โคนม การพัฒนาฟาร์มและศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบให้เข้าสู่มาตรฐานสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการโคนมและเพิ่มประสิทธิภาพ การพัฒนาฐานข้อมูลโคนม (ส่วนยุทธศาสตร์และสารสนเทศการปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต 5, 2557) ปัจจุบันในภาคเหนือตอนบนมีศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ 35 ศูนย์ มีผู้ประกอบการโคนมทั้งสิ้น 1,528 ราย มีจำนวนโคนม รวม 60,051 ตัว มีฟาร์มเข้าระบบมาตรฐานฟาร์ม จำนวน 814 ฟาร์ม คิดเป็น 53.27% ของฟาร์มทั้งหมด จากข้อมูลพบว่าผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน มีทัศนคติในเชิงบวกต่อระบบมาตรฐานฟาร์ม โดยเห็นว่า มาตรฐานฟาร์มมีประโยชน์ที่ทำให้คุณภาพและปริมาณของน้ำนมดิบในฟาร์มเพิ่มมากขึ้น ช่วยดูแลป้องกันและรักษาโรค รวมถึง ด้านการช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่ในปัจจุบันพบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมยังไม่ให้ความสำคัญกับการเข้าสู่ระบบมาตรฐานฟาร์มเท่าที่ควร ทำให้พบสภาพปัญหาในการเลี้ยงโคนมที่มีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพน้ำนมดิบ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านการจัดการฟาร์มการจัดการสุขภาพโค โรคและการป้องกันโรค ขั้นตอนกระบวนการรีดนม การดูแลบำรุงรักษาเครื่องรีดนมให้สะอาด การเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มโคนมจะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ได้ ซึ่งจะช่วยให้ฟาร์มมีน้ำนมดิบที่ดี มีคุณภาพเหมาะแก่การบริโภค และจะทำให้ภาคเหนือตอนบนเป็นแหล่งผลิตน้ำนมคุณภาพดีที่สุดในประเทศไทยได้ (ส่วนมาตรฐานการปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต 5, 2557)

จากเหตุผลดังกล่าวมา ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนให้กับเจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 5 กรมปศุสัตว์ ในการวางแผนผลักดันให้ผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม

1.2.2 เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนให้กับเจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 5 กรมปศุสัตว์ ในการวางแผนผลักดันให้ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

1.3 นิยามศัพท์ในการศึกษา

ความคิดเห็น หมายถึง ส่วนที่สะท้อนถึงอารมณ์และความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม จากประสบการณ์ที่สะสมและมีผลกระทบทางด้านจิตใจ โดยใช้วิธีประเมินแบบให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น โดยใช้วิธีการวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Method)

มาตรฐานฟาร์ม หมายถึง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม มาตรฐานเลขที่ มกษ. 6402 – 2552 เป็นมาตรฐานสินค้าเกษตรทั่วไป ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.2551 ครอบคลุมตั้งแต่การเลี้ยงที่ฟาร์มจนถึงการขนส่งน้ำนมดิบไปยังศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ หรือโรงงานแปรรูป วัตถุประสงค์เพื่อให้ได้โคนมที่มีสุขภาพดี ผลิตน้ำนมโคที่ปลอดภัยและเหมาะสมสำหรับผู้บริโภคหรือการนำไปแปรรูป พร้อมทั้งไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ผู้ประกอบการโคนม หมายถึง เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมตามทะเบียนฟาร์มกรมปศุสัตว์ อ้างอิงจาก ส่วนมาตรฐานการปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต 5 ณ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2558

พื้นที่ภาคเหนือตอนบน หมายถึง จังหวัดในภาคเหนือของประเทศไทย ที่มีศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบในพื้นที่ ประกอบด้วย 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ จังหวัดลำพูน และจังหวัดลำปาง

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม

2. ทำให้ได้ข้อมูลสนับสนุนให้กับเจ้าหน้าที่ สำนักงานปศุสัตว์เขต 5 กรมปศุสัตว์ ในการวางแผนผลักดันให้ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิด และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่มีผลต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาดำรงเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย โดยจำแนกเนื้อหาตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์ม โคนม (มาตรฐานฟาร์ม โคนม)
3. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

(อริป วัลไพจิตร, 2549) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกของแต่ละบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลแต่ละบุคคล ซึ่งอาจเป็นที่ยอมรับหรือถูกปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา และประสบการณ์ของบุคคลนั้นๆ

(สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม, 2548) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมักแสดงออกมาเป็นคำพูด การปฏิบัติ เป็นการแสดงออกทางอารมณ์ซึ่งอยู่ในจิตใต้สำนึกของแต่ละบุคคล

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึก เป็นความเชื่อ การตัดสินใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีการอาศัย พื้นความรู้เดิม หรือประสบการณ์ที่ผ่านมาเป็นพื้นฐาน ซึ่งความคิดเห็นของบุคคลแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน อาจจะได้รับยอมรับหรือไม่ก็ได้

วิธีการวัดความคิดเห็น

(นพมาศ ชีรวะกิน, 2542) กล่าวว่า การสร้างมาตรฐานการวัดความคิดเห็น มีหลากหลายวิธีการ แต่ที่เป็นที่นิยมประกอบด้วย 4 วิธี ดังนี้

1. Likert Method เป็นการสร้างมาตรวัดความคิดเห็นหรือทัศนคติที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย เพราะเป็นการสร้างมาตรวัดในทางที่ชอบ หรือไม่ชอบ โดยให้มีการจัดลำดับแบ่งออกเป็นระดับ 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เป็นต้น

2. Semantic Differential Scale (S-D Scale) เป็นวิธีวัดความคิดเห็นหรือทัศนคติ โดยอาศัยคู่ความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี กับ เลว เป็นต้น

3. Guttman's Scale เป็นวิธีวัดความคิดเห็นหรือทัศนคติ โดยอาศัยการจัดลำดับข้อความ ทัศนคติสูงต่ำเปรียบเทียบกัน

4. Thurston Method เป็นวิธีวัดความคิดเห็นหรือทัศนคติออกมาเป็นปริมาณและนำมา เปรียบเทียบตำแหน่งไปในแนวทางเดียวกัน

โดยผู้ศึกษาใช้วิธีวัดความคิดเห็นหรือทัศนคติ แบบ Likert Method ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ความคิดเห็น คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม (มาตรฐานฟาร์มโคนม)

(นิดารัตน์ ไพรคณะสก และคณะ, 2554) กล่าวว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออก ประกาศ เรื่อง มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2542 และประกาศ เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.2551 ซึ่งได้มอบหมายให้กรมปศุสัตว์ดำเนินการ รับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ให้เป็นรูปธรรม โดยกรมปศุสัตว์มีหน้าที่ให้การรับรองมาตรฐาน ฟาร์มเลี้ยงสัตว์แก่ผู้ประกอบการที่สมัครใจขอรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โดย ประกาศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร ตามพระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตรพ.ศ.2551 ลงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552 เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์ม โคนม (มาตรฐานฟาร์มโคนม) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้ โคนมที่มีสุขภาพดี มีน้ำนมดิบ ที่มีคุณภาพปลอดภัย เหมาะแก่การบริโภค และไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม

หลักเกณฑ์การตรวจประเมินการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์ม โคนม (มาตรฐานฟาร์มโคนม) แบ่งออกเป็น 9 ส่วน ประกอบไปด้วย

1. องค์ประกอบของฟาร์ม ประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ

1.1 ความเหมาะสมของทำเลที่ตั้งของฟาร์ม ตั้งบนทำเลที่ไม่มีน้ำท่วมขัง อยู่ห่างจาก แหล่งปนเปื้อน เช่น โรงงาน แหล่งรวมขยะ หากอยู่ในสภาพเสี่ยงต้องหามาตรการป้องกันได้

1.2 ความเหมาะสมของผังและลักษณะของฟาร์ม มีการวางผังเป็นสัดส่วน แยกพื้นที่ เลี้ยงโคกับบ้านพักออกจากกัน มีโรงเก็บอาหารสัตว์ พื้นที่เก็บอุปกรณ์ เครื่องมือรีดนม มีรั้วรอบพื้นที่ การเลี้ยง ป้องกันบุคคลภายนอกและสัตว์พาหะเข้า-ออกได้

1.3 ความเหมาะสมของโรงเรือนที่เลี้ยงโคนม มีพื้นที่เพียงพอ ไม่น้อยกว่า 4 ตารางเมตร ต่อ ตัว โรงเรือนคงทนแข็งแรง ป้องกันแสงแดดและฝนได้ พื้นมีความลาดเอียง ระบายน้ำ ได้ดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก รางอาหาร และน้ำ ทำความสะอาดง่าย และมีปริมาณเพียงพอ

2. อาหารสำหรับโค โดยอาหารโค จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ อาหารหยาบ เช่น หญ้าชนิดต่างๆ ต้นข้าวโพด ฯลฯ และอาหารข้น ซึ่งอาหารหยาบที่นำมาเลี้ยงโคนมนั้นต้องมีคุณภาพดี และเพียงพอ เหมาะสมกับช่วงอายุและสายพันธุ์ ส่วนอาหารข้นต้องมีคุณภาพตามกฎหมาย การควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ และต้องจัดเก็บอาหารในที่ที่เหมาะสม

3. น้ำใช้ในฟาร์ม แหล่งน้ำที่เลี้ยงโคนมต้องสะอาด และป้องกันการปนเปื้อนได้ และมีน้ำสะอาดเพียงพอสำหรับโคกินและใช้ในฟาร์ม

4. การจัดการฟาร์ม ประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ

4.1 การจัดทำคู่มือการจัดการฟาร์ม ซึ่งประกอบไปด้วย การจัดการโคแรกคลอดถึงหย่านม โครุ่น โคสาว (ตั้งแต่หย่านมถึงผสมพันธุ์) โคท้อง โครีด แม่โคแห้งนม การจัดการด้านน้ำและอาหาร การควบคุมและการกำจัดสัตว์พาหะ การจัดการด้านสุขภาพ การจัดการเรื่องสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม

4.2 บุคลากร ผู้เลี้ยงโคนมต้องมีการฝึกอบรมการเลี้ยงโคนม ต้องมีสุขลักษณะที่ดี และมีการตรวจสุขภาพประจำปี และต้องมีสัตวแพทย์ที่มีใบอนุญาตเป็นผู้ควบคุมฟาร์มโคนม กำกับดูแลด้านสุขภาพโคนม

4.3 การทำความสะอาดและการบำรุงรักษา มีการทำความสะอาดโรงเรือนและอุปกรณ์รีดนมอย่างสม่ำเสมอ

5. สุขภาพสัตว์ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

5.1 การป้องกันและควบคุมโรค ต้องระบุแหล่งที่มาของโคนมได้ ต้องมีการกักกันโรคและผ่านการตรวจรับรองสุขภาพจากกรมปศุสัตว์ การป้องกันเชื้อโรคจากภายนอกฟาร์ม มีระบบทำลายเชื้อโรค และมีบันทึกยานพาหนะและบุคคลที่เข้า-ออกฟาร์ม การสร้างภูมิคุ้มกันโรค มีโปรแกรมวัคซีน และถ่ายพยาธิ ตามความเหมาะสม การควบคุมโรค มีการติดตามสุขภาพและการจัดการรักษาโคป่วย กรณีเกิดโรคระบาด ให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ ตามคำแนะนำของกรมปศุสัตว์

5.2 การบำบัดโรคโคนม ในการรักษาโรคต้องอยู่ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และใช้ยาตาม มกษ.9032 มาตรฐานสินค้าเกษตรเรื่อง ข้อปฏิบัติการควบคุมการใช้ยาสัตว์ และจัดเก็บยาในที่ที่เหมาะสม

6. สวัสดิภาพสัตว์ โคนมควรมีอิสระในการเคลื่อนไหว และมีความปลอดภัย มีการดูแลตัดแต่งกีบ สำหรับโคป่วย บาดเจ็บหรือพิการ ควรมีการดำเนินการอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดการทรมานสัตว์

7. สิ่งแวดล้อม มีการรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยที่เหมาะสม มีการจัดการกับซากสัตว์ตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม มีการจัดการกับมูลโคที่เหมาะสม ในกรณีที่มีน้ำเสียต้อง

ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีระบบบำบัดน้ำเสียให้เหมาะสมและมีคุณภาพน้ำตามที่ราชการกำหนด

8. การผลิตนํ้านมดิบ ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ

8.1 ผู้รีดนมต้องมีสุขภาพดี ปราศจากโรคติดต่อที่แพร่ไปสู่โคนมหรือนํ้านม และต้องมีการปฏิบัติตามหลักสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี

8.2 การเตรียม โคนมก่อนการรีด ต้องทำความสะอาดบริเวณเต้านมให้สะอาด ทดสอบเต้านมอีกเสมอทุกครั้งก่อนการรีดนม กรณีใช้ยากับโคนม ต้องพักระยะหยุดยาให้ครบตามกำหนดก่อน และส่งนํ้านมตรวจสอบยาปฏิชีวนะตกค้าง ถ้าผ่านจึงจะสามารถส่งนํ้านมได้

8.3 การรีดนม ต้องถูกต้องตามหลักวิธี และหลังรีดเสร็จต้องจุ่มนํ้ายาจุ่มหัวนมทุกครั้ง อุปกรณ์ในการรีดนมต้องสะอาด ไม่มีกลิ่นอับ มีการทำความสะอาดฆ่าเชื้อ ก่อนและหลังรีด

8.4 การขนส่งนํ้านมดิบ นํ้านมดิบที่รีดได้ ต้องบรรจุในถังและต้องรีบขนส่งไปยังศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบหรือโรงงานแปรรูปให้เร็วที่สุด และต้องทำความสะอาดถังนมโดยเร็ว

8.5 คุณภาพนํ้านมดิบ เนื่อนมไม่รวมมันเนย (Solid not fat) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 8.25 โปรตีน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.8 ไขมันทั้งหมด (Total Solid) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 12 จุดเยือกแข็งอยู่ระหว่าง -0.520 ถึง -0.525 องศาเซลเซียส ค่าความถ่วงจำเพาะที่ 20 องศาเซลเซียส มีค่า 1.028 ชั่วโมงการเปลี่ยนสีขอเมทรีลีนบลูมากกว่า 4 ชั่วโมง ปริมาณเชื้อจุลินทรีย์ทั้งหมด ไม่เกิน 400,000 โคโลนี/มิลลิลิตร ปริมาณเซลล์โซมาติก ไม่เกิน 500,000 เซลล์/มิลลิลิตรไม่มียาปฏิชีวนะเมื่อทดสอบกับ Delvo Test หรือ AM Test หรือชุดทดสอบของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

9. การบันทึกข้อมูล มีระบบบันทึกประวัติ โคนม (ศท.1) ของกรมปศุสัตว์ ระบบการบันทึกเกี่ยวกับการบริหารฟาร์ม เช่น ข้อมูลด้านบุคลากร การฝึกอบรม การตรวจสุขภาพของคน รวมถึงระบบการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการด้านผลผลิต เช่น ข้อมูล โคนม การให้อาหารและนํ้าการจัดการฟาร์ม การจัดการสุขภาพสัตว์ รวมถึงการให้ผลผลิต

โดยผู้ศึกษา ใช้หลักเกณฑ์การตรวจประเมินการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์ม โคนม (มาตรฐานฟาร์ม โคนม) ในการออกแบบแบบสอบถามที่ใช้ในการวัดความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรมินทร์ วิณิชัยกุล (2551) ได้ศึกษาเรื่อง โครงการสำรวจมาตรฐานฟาร์มโคนม และการผลิตน้ำนมดิบของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อยเขตจังหวัดเชียงใหม่ โดยเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อยในจังหวัดเชียงใหม่ มีฟาร์มโคนมที่เป็นสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่ฮ่องสอน จำนวน 88 ฟาร์ม และสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ อำเภอสันกำแพง จำนวน 93 ฟาร์ม ซึ่งได้ใช้สถิติเชิงพรรณนาอธิบายแต่ละองค์ประกอบของมาตรฐานฟาร์ม ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานฟาร์ม และองค์ประกอบถูกวิเคราะห์ด้วยการทดสอบแบบไคสแควร์ มีฟาร์มโคนมผ่านมาตรฐานฟาร์ม ของสหกรณ์โคนมแม่ฮ่องสอน ร้อยละ 19.32% (17/88) และสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ อำเภอสันกำแพง ร้อยละ 43.01% (40/93) ผลจากสถิติแบบพรรณนาแสดงให้เห็นว่า ระบบการบันทึกข้อมูลมีมาตรฐานต่ำที่สุด และส่วนองค์ประกอบฟาร์มไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ($P = 1.00$) ทั้งสองสหกรณ์ คุณภาพน้ำนมเกือบทั้งหมดระหว่างการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ การศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ควรมีการส่งเสริมระบบบันทึกข้อมูลเพื่อเพิ่มฟาร์มโคนมรายย่อยให้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มให้มากขึ้น

ปาจริย์ คงเยี่ยม (2551) ได้ศึกษาเรื่องผลการดำเนินธุรกิจฟาร์มโคนมของสมาชิกสหกรณ์โคนม หลังการได้รับรองมาตรฐานฟาร์มโคนมอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มโคนม จากสหกรณ์โคนมไทย-เดนมาร์กพัฒนานิคม จำกัด จำนวน 52 ตัวอย่าง พบว่า ผลตอบแทนในการเลี้ยงโคนมหลังได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มโคนมเพิ่มขึ้นจากเดิม เนื่องจากราคาและปริมาณที่เพิ่มขึ้นส่วนต้นทุนการผลิตนั้นก็เพิ่มขึ้นเช่นกันแต่เพิ่มขึ้นน้อยกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์โคนมที่ว่า การปรับปรุงฟาร์มโคนมให้ได้มาตรฐานส่งผลกระทบต่อราคาและปริมาณน้ำนมดิบให้เพิ่มขึ้น เมื่อการวิเคราะห์การลงทุนในการปรับปรุงมาตรฐานฟาร์มโคนมระยะเวลา 6 ปี โดยใช้อัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 3.83 ทำให้ทราบว่า การลงทุนปรับปรุงฟาร์มเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าอย่างยิ่ง โดยมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value :NPV) เท่ากับ 439,915.58 บาท อัตราส่วนผลได้ต่อต้นทุน (Benefit/Cost :B/C Ratio) เท่ากับ 1.15 และอัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (Internal Rate Return :IRR) เท่ากับ 89.75 ต่อปีตามลำดับ

คลใจ ชรรมนันท์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมของเกษตรกรรายย่อย อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยเก็บข้อมูลจาก เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อยในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำนวน 133 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่

เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 45 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีรายได้ภายในครัวเรือนเฉลี่ย 90,052.63 บาทต่อปี มีภาวะหนี้สินเฉลี่ย 58,973.68 บาท ได้รับข้อมูลข่าวสารด้าน โคนม จากเพื่อนเกษตรกรมากที่สุด ส่วนใหญ่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เคยศึกษาดูงาน/ฝึกอบรม เกี่ยวกับด้าน โคนม และได้รับการสนับสนุนจากสหกรณ์ โคนมจังหวัดลำพูน เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์ม มีทัศนคติในระดับที่เห็นด้วยต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม โคนม ในด้านการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม โคนมของเกษตรกรรายย่อยพบว่าอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม โคนมของเกษตรกรรายย่อยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม โคนม และทัศนคติของเกษตรกรต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม โคนม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม โคนม

ประเสริฐ โพธิ์ภาค (2555) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการฟาร์ม โคนมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี : กรณีศึกษาจังหวัดสุโขทัย โดยเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ เกษตรกรผู้เลี้ยง โคนมและส่งนํ้านมดิบกับศูนย์ส่งเสริมการเลี้ยง โคนมขององค์การส่งเสริมกิจการ โคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) ของจังหวัดสุโขทัย จำนวน 66 ราย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด พบว่า การจัดการฟาร์ม โคนมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีเกณฑ์การประเมินทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบของฟาร์ม 2) การจัดการฟาร์ม 3) การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ 4) การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม 5) การผลิตนํ้านมดิบ การเก็บรักษาและการขนส่งนํ้านมดิบ ซึ่งปัญหาในการทำมาตรฐานฟาร์ม มีทั้ง 5 องค์ประกอบ โดยส่วนใหญ่ เป็นปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ในการเลี้ยง โคนมที่จำกัด เกษตรกรขาดความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อกำหนด และไม่มีบ่อจุ่มนํ้ายาฆ่าเชื้อโรคเข้า-ออกฟาร์ม

พุทธชาติ คาดสนิท (2556) ได้ศึกษาเรื่องสำรวจความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์ม โคนมของเกษตรกรในจังหวัดนครสวรรค์ โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม เกษตรกรผู้เลี้ยง โคนมในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 73 ราย ระหว่างเดือน พฤษภาคม – กรกฎาคม 2556 พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์ม โคนมในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่ขาดความรู้เกี่ยวกับการต่ออายุ รับรองมาตรฐานฟาร์ม โคนม มีทัศนคติเชิงบวกว่า มาตรฐานฟาร์มมีประโยชน์ทั้งในด้านคุณภาพ นํ้านม ป้องกันโรค ไม่ก่อปัญหาสิ่งแวดล้อม และเป็นการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC) ในระดับเห็นด้วย ส่วนทัศนคติเชิงลบ เห็นว่า เป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายและภาระงาน เกษตรกรเห็นด้วยเกี่ยวกับการที่ผู้ตรวจรับรองควรมีการแจ้งวิธีการตรวจประเมินและให้เกษตรกรมีส่วนร่วมและมีความเข้าใจที่ถูกต้องในการปรับปรุงฟาร์มให้ได้มาตรฐาน และเกษตรกรควรมีแรงจูงใจเพื่อให้เกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มโดยการเพิ่มราคานํ้านม

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 5 กรมปศุสัตว์ ในการวางแผนผลักดันให้ผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม สามารถกำหนดขอบเขตของการศึกษา ประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ดังนี้

3.1 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษา ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม ในการศึกษาครั้งนี้ ตามมาตรฐานฟาร์มทั้ง 9 ด้าน (นิคาร์ตัน ไพรคณะสก และคณะ, 2554) ประกอบด้วย

1. องค์ประกอบของฟาร์ม
2. อาหารสำหรับโคนม
3. น้ำใช้ในฟาร์ม
4. การจัดการฟาร์ม
5. สุขภาพสัตว์
6. สวัสดิภาพสัตว์
7. การจัดการสิ่งแวดล้อม
8. การผลิตน้ำนมดิบ
9. การบันทึกข้อมูล

3.2 วิธีการศึกษา

3.2.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลหลักของการศึกษานี้ คือข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม โดยมีสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลคือ ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 35 ศูนย์ จากผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำนวน 350 ราย ที่ต้องมาส่งน้ำนมดิบที่ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ โดยทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน (Proportional Quota Sampling)

3.2.2 ขั้นตอนการศึกษา

3.2.2.1 ศึกษามาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม และ หลักเกณฑ์การให้คะแนนตรวจประเมินการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม (มาตรฐานฟาร์มโคนม)

3.2.2.2 รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อทราบความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

3.2.2.3 วิเคราะห์และสรุปผลข้อมูลในรูปแบบข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ประกอบด้วย การทดสอบค่าที (Independent Sample t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) (เสาวนีย์ ใจมูล, 2554) เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.2.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

ประชากรสำหรับการศึกษาในครั้งนี้คือ ผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำนวน 1,528 ราย (ข้อมูลทะเบียนฟาร์มโคนม ส่วนมาตรฐานการปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต 5 วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2558) กำหนดขนาดตัวอย่าง จำนวน 350 ราย โดยใช้ตารางของ Taro Yamane (Yamane, 1973 อ้างถึงใน จักรกฤษณ์ สาราณใจ, 2554) โดยทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน (Proportional Quota Sampling) ในศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบทั้ง 35 ศูนย์

3.2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การเลี้ยงโคนม ประวัติการเลี้ยงโคนม ขนาดของฟาร์ม ปริมาณนํ้านมดิบที่ได้ต่อวัน จำนวนคนที่ทำงานในฟาร์ม รายได้จากการประกอบกิจการโคนม รายจ่ายจากการประกอบกิจการโคนม แหล่งสินเชื่อ เหตุผลที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม เงินลงทุนในการปรับปรุงมาตรฐานฟาร์ม เหตุผลที่ไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม เงินลงทุนหากปรับปรุงฟาร์มเพื่อเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์มโคนม โดยแบ่งเป็น ด้านองค์ประกอบของฟาร์มโคนม ด้านอาหารสำหรับโค ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม ด้านการจัดการฟาร์ม ด้านสุขภาพสัตว์ ด้านสวัสดิภาพสัตว์ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการผลิตน้ำนมดิบ ด้านการบันทึกข้อมูล

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นโดยรวมเกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์มโคนมของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

3.2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลที่เกิดขึ้นได้ และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ประกอบด้วย การทดสอบค่าที (Independent Sample t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) (เสาวนีย์ ใจมูล, 2554) เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์มโคนม ให้ลำดับความคิดเห็นของส่วนต่างๆที่ผู้ประกอบการโคนม ให้ความเห็นด้วยอย่างยิ่งไปหาไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยวิเคราะห์จากความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์ม ได้แก่ องค์ประกอบฟาร์ม อาหารสำหรับโคนม น้ำที่ใช้สำหรับอุปโภคบริโภคในโคนม การจัดการฟาร์ม การจัดการสุขภาพ โคนม สวัสดิภาพสัตว์ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การผลิตน้ำนมดิบ การบันทึกข้อมูล โดยใช้การวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับความคิดเห็น ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาระดับขอค่าคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรแต่ละตัว ทำได้โดยพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้แบ่งระดับค่าคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ และกำหนดความกว้างของแต่ละอันตรภาคชั้นเท่ากับ 0.5 (จตุรงค์ วรวิทย์สุวรรณ, 2550)

ระดับของค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการแบ่งระดับ

ช่วงคะแนน	จัดอยู่ในระดับความคิดเห็น
1.00 - 1.49	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.50 - 2.49	ไม่เห็นด้วย
2.50 - 3.49	ไม่แน่ใจ
3.50 - 4.49	เห็นด้วย
4.50 - 5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อมูลความคิดเห็นแต่ละข้อที่ได้ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณจะแสดงค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นแยกเป็น 5 แนวทาง กล่าวคือ ความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อนำมาประมวลผลจะทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามว่ามีความคิดเห็นระดับใด

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 5 กรมปศุสัตว์ ในการวางแผนผลักดันให้ผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม โดยเก็บแบบสอบถามจากศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำนวน 35 ศูนย์ กลุ่มประชากรตัวอย่าง 350 คน โดยการออกแบบสอบถาม สามารถนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยายตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การเลี้ยงโคนม ประวัติการเลี้ยงโคนม ขนาดของฟาร์ม ปริมาณนํ้านมดิบที่ได้ต่อวัน จำนวนคนที่ทำงานในฟาร์ม รายได้จากการประกอบกิจการโคนม รายจ่ายจากการประกอบกิจการโคนม แหล่งสินเชื่อ เหตุผลที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม เงินลงทุนในการปรับปรุงมาตรฐานฟาร์ม เหตุผลที่ไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม เงินลงทุนหากปรับปรุงฟาร์มเพื่อเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม (ตารางที่ 4.1 ถึง ตารางที่ 4.18)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์ม โคนม โดยแบ่งเป็น ด้านองค์ประกอบของฟาร์ม โคนม ด้านอาหารสำหรับโค ด้านนํ้าสำหรับใช้อุปโภคและบริโภคในฟาร์ม โคนม ด้านการจัดการฟาร์ม ด้านสุขภาพสัตว์ ด้านสวัสดิภาพสัตว์ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการผลิตนํ้านมดิบ ด้านการบันทึกข้อมูล (ตารางที่ 4.19 ถึง ตารางที่ 4.36)

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น โดยรวมเกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์ม โคนมของผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน (ตารางที่ 4.19 ถึง ตารางที่ 4.27)

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม จำแนกตามสถานะของฟาร์ม และขนาดของฟาร์ม (ตารางที่ 4.30 ถึง ตารางที่ 4.47)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม โคนม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามสถานะการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

สถานะการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม	จำนวน	ร้อยละ
เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้ว	184	52.60
ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม	166	47.40
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้ว จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 และเป็นผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 47.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	281	80.30
หญิง	69	19.70
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 80.30 และเป็นเพศหญิง จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 19.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน
จำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 20	0	0
21-30	33	9.40
31-40	96	27.40
41-50	108	30.90
51-60	101	28.90
61 ปีขึ้นไป	12	3.40
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90 รองลงมาคือ อายุ 51-60 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 28.90 อายุ 31-40 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 27.40 อายุ 21-30 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40 อายุมากกว่า 61 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.40 และช่วงอายุไม่เกิน 20 ปี จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน
จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	38	10.90
สมรส	293	83.70
หม้าย,หย่าร้าง,แยกกันอยู่	19	5.40
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 293 คน คิดเป็นร้อยละ 83.70 รองลงมาคือสถานภาพโสด จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 10.90 และสถานภาพหม้าย, หย่าร้าง, แยกกันอยู่ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน
จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา/ต่ำกว่า	105	30.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	71	20.30
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	68	19.40
อนุปริญญา/ปวส.	34	9.70
ปริญญาตรี	68	19.40
ปริญญาตรีขึ้นไป	4	1.10
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา/ต่ำกว่า
จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 รองลงมา คือ ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 68 คน คิดเป็น
ร้อยละ 19.40 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 20.30 ระดับ
การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 19.40 ระดับการศึกษา
อนุปริญญา/ปวส. จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 9.70 และระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 4
คน คิดเป็นร้อยละ 1.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน
จำแนกตามระยะเวลาในการประกอบกิจการเลี้ยงโคนม

ระยะเวลาในการประกอบกิจการเลี้ยงโคนม (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5	84	24.00
5-10	119	34.00
11-15	80	22.90
มากกว่า 15 ปี	67	19.10
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการประกอบกิจการโคนมมาแล้ว 5-10 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 รองลงมาคือ ประกอบกิจการโคนมมาแล้วน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 ประกอบกิจการโคนมมาแล้ว 11-15 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 22.90 และประกอบกิจการโคนมมาแล้วมากกว่า 15 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 19.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามประวัติการเลี้ยงโคนม

ประวัติการเลี้ยงโคนม	จำนวน	ร้อยละ
สืบทอดจากครอบครัว	63	18.00
เริ่มก่อตั้งเอง	287	82.00
รวม	350	100.0

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เริ่มก่อตั้งฟาร์มเอง จำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 82.00 และ สืบทอดจากครอบครัว จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามขนาดของฟาร์ม (จำนวนแม่โค)

ขนาดของฟาร์ม	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว)	76	21.70
ขนาดกลาง (20-100 ตัว)	264	75.40
ขนาดใหญ่ (มากกว่า 100 ตัว)	10	2.90
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีฟาร์มขนาดกลาง (20-100 ตัว) จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 75.40 รองลงมา คือ ฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 21.70 และฟาร์มขนาดใหญ่ (มากกว่า 100 ตัว) จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.90 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามปริมาณน้ำนมดิบที่ได้

ปริมาณน้ำนมดิบที่ได้ (กิโลกรัม/วัน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 100	56	16.00
101-300	202	57.70
301-500	65	18.60
501-700	20	5.70
701-1,000	5	1.40
มากกว่า 1,000	2	0.60
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้ปริมาณน้ำนมดิบ 101-300 กิโลกรัมต่อวัน จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 57.70 รองลงมา คือ ปริมาณน้ำนมดิบ 301-500 กิโลกรัมต่อวัน จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 18.60 ปริมาณน้ำนมดิบน้อยกว่า 100 กิโลกรัมต่อวัน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 ปริมาณน้ำนมดิบ 501-700 กิโลกรัมต่อวัน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.70 ปริมาณน้ำนมดิบ 701-1,000 กิโลกรัมต่อวัน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40 และปริมาณน้ำนมดิบมากกว่า 1,000 กิโลกรัมต่อวัน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามจำนวนคนที่ทำงานในฟาร์มทั้งหมด

จำนวนคนที่ทำงานในฟาร์มทั้งหมด (คน)	จำนวน	ร้อยละ
1-3	255	72.90
4-6	88	22.60
7-9	5	1.30
10 ขึ้นไป	2	0.50
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีคนที่ทำงานในฟาร์มทั้งหมด 1-3 คน จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 72.90 รองลงมา คือ คนที่ทำงานในฟาร์มทั้งหมด 4-6 คน จำนวน 88

คน คิดเป็นร้อยละ 22.60 คนที่ทำงานในฟาร์มทั้งหมด 7-9 คน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.30 และคนที่ทำงานในฟาร์มทั้งหมด 10 คนขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามรายได้จากการประกอบกิจการโคนม

รายได้จากการประกอบกิจการโคนม (บาท/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 50,000	106	30.30
50,001-100,000	134	38.30
100,001-150,000	60	17.10
150,001-200,000	21	6.00
200,001-250,000	15	4.30
มากกว่า 250,000	14	4.00
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้จากการประกอบกิจการโคนม 50,001-100,000 บาท/เดือน จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 38.30 รองลงมา คือ มีรายได้จากการประกอบกิจการโคนมน้อยกว่า 50,000 บาท/เดือน จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 มีรายได้จากการประกอบกิจการโคนม 100,001-150,000 บาท/เดือน จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 17.10 มีรายได้จากการประกอบกิจการโคนม 150,001-200,000 บาท/เดือน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 มีรายได้จากการประกอบกิจการโคนม 200,001-250,000 บาท/เดือน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30 และมีรายได้จากการประกอบกิจการโคนมมากกว่า 250,000 บาท/เดือน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามรายจ่ายจากการประกอบกิจการโคนม

รายจ่ายจากการประกอบกิจการโคนม (บาท/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 50,000	184	52.60
50,001-100,000	118	33.70
100,001-150,000	27	7.70
150,001-200,000	14	4.00
200,001-250,000	5	1.40
มากกว่า 250,000	2	0.60
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายจ่ายจากการประกอบกิจการโคนมน้อยกว่า 50,000 บาท/เดือน จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 รองลงมา คือ มีรายจ่ายจากการประกอบกิจการโคนม 50,001-100,000 บาท/เดือน จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 33.70 มีรายจ่ายจากการประกอบกิจการโคนม 100,001-150,000 บาท/เดือน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.70 มีรายจ่ายจากการประกอบกิจการโคนม 150,001-200,000 บาท/เดือน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 มีรายจ่ายจากการประกอบกิจการโคนม 200,001-250,000 บาท/เดือน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40 และมีรายจ่ายจากการประกอบกิจการโคนมมากกว่า 250,000 บาท/เดือน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60 ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามแหล่งเงินเชื่อในการประกอบกิจการ โคนม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

แหล่งเงินเชื่อในการประกอบกิจการ โคนม	จำนวน	ร้อยละ
สหกรณ์ โคนม	187	53.40
บริษัท	46	13.10
ธนาคาร	207	59.10
ญาติ/เพื่อน	20	5.70
นอกระบบ	2	0.60
อื่นๆ	2	0.60

หมายเหตุ: แหล่งเงินเชื่ออื่นๆในการประกอบกิจการ โคนม ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีธนาคารเป็นแหล่งเงินเชื่อในการประกอบกิจการ จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 59.10 รองลงมา คือ มีสหกรณ์ โคนมเป็นแหล่งเงินเชื่อในการประกอบกิจการ จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 53.40 มีบริษัทเป็นแหล่งเงินเชื่อในการประกอบกิจการ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 13.10 มีญาติ/เพื่อนเป็นแหล่งเงินเชื่อในการประกอบกิจการ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.70 มีสินเชื่อนอกระบบเป็นแหล่งเงินเชื่อในการประกอบกิจการ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60 และมีแหล่งเงินเชื่ออื่นๆเป็นแหล่งเงินเชื่อในการประกอบกิจการ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้ว (จำนวน 184 ฟาร์ม) จำแนกตามระยะเวลาที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

ระยะเวลาที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 3	51	27.70
3-6	83	45.10
7-10	40	21.70
มากกว่า 10	10	5.40
รวม	184	100.00

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม โคนมมาแล้ว 3-6 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 45.10 รองลงมา คือ เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม โคนมมาแล้วน้อยกว่า 3 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 27.70 เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม โคนมมาแล้ว 7-10 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็น

ร้อยละ 21.70 และเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มโคนมมาแล้วมากกว่า 10 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้ว (จำนวน 184 ฟาร์ม) จำแนกเหตุผลที่เข้าร่วมมาตรฐานฟาร์ม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

เหตุผลที่เข้าร่วมมาตรฐานฟาร์ม	จำนวน	ร้อยละ
1. ได้รับค่าน้ำนมดิบเพิ่มจากศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ	154	83.70
2. โคนมมีสุขภาพดี ปลอดภัย	97	52.70
3. ลดปัญหาสิ่งแวดล้อม มลภาวะจากฟาร์ม	74	40.20
4. การเลี้ยงเป็นระบบมากยิ่งขึ้น	88	47.80
5. ได้รับยา วัคซีน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายจากภาครัฐ	20	10.90
6. นำไปค้าประกันสินเชื่อได้	8	4.30
7. เพื่อให้ผู้บริโภครู้สึกได้บริโภคนมที่ปลอดภัย	108	58.70
8. อื่นๆ	3	1.60

หมายเหตุ: เหตุผลอื่นๆ ได้แก่ เป็นข้อกำหนดของสหกรณ์โคนม

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าร่วมมาตรฐานฟาร์ม เพราะได้รับค่าน้ำนมดิบเพิ่มจากศูนย์รวมน้ำนมดิบ จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 83.70 รองลงมาคือ เพื่อให้ผู้บริโภครู้สึกได้บริโภคนมที่ปลอดภัย จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 58.70 เพื่อให้โคนมมีสุขภาพดี ปลอดภัย จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 52.70 เพื่อให้การเลี้ยงโคนมเป็นระบบมากยิ่งขึ้น จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 47.80 เพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อม มลภาวะจากฟาร์ม จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 40.20 เพื่อให้ได้รับยา วัคซีน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายจากภาครัฐ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.90 เพื่อให้สามารถนำไปค้าประกันสินเชื่อได้ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30 และเหตุผลอื่นๆ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้ว (จำนวน 184 ฟาร์ม) จำแนกตามเงินลงทุนในการปรับปรุง เพื่อให้ผ่านการรับรองมาตรฐานฟาร์ม

เงินลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	99	53.80
100,001-200,000	56	30.40
200,001-300,000	15	8.20
300,001-400,000	7	3.80
400,001-500,000	2	1.10
มากกว่า 500,000	5	2.70
รวม	184	100.00

จากตารางที่ 14.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ใช้เงินลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวน น้อยกว่า 100,000 บาท จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 53.80 รองลงมา คือ ใช้เงินลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวน 100,001-200,000 บาท จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40 ใช้เงินลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวน 200,001-300,000 บาท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20 ใช้เงินลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวน 300,001-400,000 บาท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.80 ใช้เงินลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวน 400,001-500,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.10 และ ใช้เงินลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวน มากกว่า 500,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 แสดงถึงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม (จำนวน 166 ฟาร์ม) จำแนกตามเหตุผลที่ยังไม่ขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

เหตุผลที่ยังไม่ขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม	จำนวน	ร้อยละ
1.ขั้นตอนในการตรวจประเมินยุ่งยาก	53	31.90
2.กำลังจะเลิกกิจการ	3	1.80
3.ไม่เห็นว่ามีประโยชน์ในการทำมาตรฐาน	2	1.20
4.ใช้เงินลงทุนสูง	99	59.60
5.มีปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่การเลี้ยงที่ไม่เหมาะสม	60	36.10
6.ขาดแรงงาน	27	16.30
7.อื่นๆ (อยู่ในระหว่างดำเนินการเข้าสู่มาตรฐาน)	33	19.90

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม เพราะต้องใช้งบลงทุนสูงในการปรับปรุงฟาร์ม จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 59.60 รองลงมา คือ มีปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่การเลี้ยงที่ไม่เหมาะสม จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10 ขั้นตอนในการตรวจประเมินยุ่งยาก จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 31.90 อื่นๆ (อยู่ในระหว่างดำเนินการขอเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม) จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 19.90 ขาดแรงงานในฟาร์ม จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30 กำลังจะเลิกกิจการ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 และ ไม่เห็นว่าการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วจะมีประโยชน์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20 ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.18 แสดงถึงจำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม จำแนกตามเงินลงทุนที่ใช้ในการปรับปรุงเพื่อให้ผ่านการรับรองมาตรฐานฟาร์ม

เงินลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	89	53.60
100,001-200,000	57	34.30
200,001-300,000	16	9.60
300,001-400,000	1	0.60
400,001-500,000	1	0.60
มากกว่า 500,000	2	1.20
รวม	166	100.00

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าต้อง ใช้เงินลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวน น้อยกว่า 100,000 บาท จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 53.60 รองลงมา คือ ใช้เงินลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวน 100,001-200,000 บาท จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 ใช้เงินลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวน 200,001-300,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 9.60 ใช้เงินลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวนมากกว่า 500,000บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20 ใช้เงินลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวน 300,001-400,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60 และใช้เงินลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวน 400,001-500,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมต่อมาตรฐานฟาร์ม

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นโดยรวมเกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์มโคนมของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

ตารางที่ 4.19 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านองค์ประกอบฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มด้านองค์ประกอบฟาร์ม	ระดับความคิดเห็น (ชุด)					คะแนนเฉลี่ย (แปลผล)	ลำดับ
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
1.1 ทำเลที่ตั้ง							
1.1.1 ฟาร์มตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงจากอันตรายทางกายภาพเคมี และชีวภาพ เช่น โรงฆ่าสัตว์ ตลาดค้าโค โรงงานอุตสาหกรรม	209	113	19	4	5	4.48 เห็นด้วย	1
1.2 ฟังและลักษณะของฟาร์ม							
1.2.1 ฟาร์มอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	171	139	36	3	1	4.36 เห็นด้วย	4
1.2.2 มีการวางผังฟาร์มที่เอื้อต่อการปฏิบัติอย่างถูกต้อง สุขลักษณะ เป็นสัดส่วน เช่น มีพื้นที่สำหรับเลี้ยงโค มีพื้นที่เก็บอาหาร มีพื้นที่พักอาศัยแยกจากที่เลี้ยงโค	163	150	33	4	1	4.35 เห็นด้วย	5

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อ มาตรฐานฟาร์ม ด้านองค์ประกอบฟาร์ม	ระดับความคิดเห็น (ชุด)					คะแนน เฉลี่ย (แปล ผล)	ลำดับ
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
1.3 โรงเรือน							
1.3.1 ฟาร์มมีพื้นที่เพียงพอใน การเลี้ยงโคนม	151	160	33	4	2	4.30 เห็น ด้วย	7
1.3.2 โรงเรือนมีความแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ง่ายต่อการ บำรุงรักษาและทำความสะอาด มีระบบระบายน้ำที่ดี อากาศ ถ่ายเทได้สะดวก	157	171	18	3	1	4.37 เห็น ด้วย	3
1.3.3 โรงเรือนมีแสงสว่าง เพียงพอในการปฏิบัติงาน	176	157	14	2	1	4.44 เห็น ด้วย	2
1.3.4 มีเครื่องมือและอุปกรณ์ เพียงพอในการเลี้ยงโค มี สถานที่จัดเก็บอุปกรณ์เป็น สัดส่วน และเก็บอย่างถูก สุขลักษณะ	143	178	27	2	0	4.32 เห็น ด้วย	6
คะแนนเฉลี่ยรวม						4.37 (เห็นด้วย)	

หมายเหตุ: คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 เห็นด้วยอย่างยิ่ง, 3.50-4.49 เห็นด้วย, 2.50-3.49 ไม่แน่ใจ, 1.50-2.49 ไม่เห็นด้วย, 1.00-1.49 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มด้าน องค์ประกอบฟาร์ม โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.37 ซึ่งในรายละเอียดพบว่า มากที่สุด คือ ฟาร์มตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เช่น โรงฆ่าสัตว์ ตลาดค้าโค โรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย

4.48 รองลงมาคือ โรงเรือนมีแสงสว่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.44 โรงเรือนมีความแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ง่ายต่อการบำรุงรักษาและทำความสะอาด มีระบบระบายน้ำที่ดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.44 ฟาร์มอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.36 ฟาร์มมีการวางผังฟาร์มที่เอื้อต่อการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เป็นสัดส่วน เช่น มีพื้นที่สำหรับเลี้ยงโค มีพื้นที่เก็บอาหาร มีพื้นที่พักอาศัยแยกจากที่เลี้ยงโค อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.35 มีเครื่องมือและอุปกรณ์เพียงพอในการเลี้ยงโค มีสถานที่จัดเก็บอุปกรณ์เป็นสัดส่วน และเก็บอย่างถูกสุขลักษณะ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.32 และสุดท้ายฟาร์มมีพื้นที่เพียงพอในการเลี้ยงโคนม อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.20 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านอาหารสำหรับโค

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน อาหารสำหรับโค	ระดับความคิดเห็น (ชุด)					คะแนน เฉลี่ย (แปล ผล)	ลำดับ
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
2.1 อาหารที่เลี้ยงโคนมมี คุณภาพและมาตรฐานตาม กฎหมายว่าด้วยการควบคุม คุณภาพอาหารสัตว์ หากผสม อาหารเอง ต้องไม่ใช่สาร ต้องห้ามตามกฎหมาย	188	149	12	1	0	4.50 เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	1
2.2 ภาชนะบรรจุอาหารสะอาด มีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ	186	147	15	2	0	4.48 เห็น ด้วย	2
2.3 มีการตรวจสอบอาหารชั้น โคนมในเบื้องต้น เช่น ถูงใส่ อาหารสภาพดี มี สี กลิ่น ปกติ	147	183	19	1	0	4.36 เห็น ด้วย	4
2.4 มีห้องเก็บอาหารโคนม ซึ่ง ห้องสามารถป้องกัน นก หนู	150	166	29	4	1	4.31 เห็น	5

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน อาหารสำหรับโค	ระดับความคิดเห็น (ชุด)					คะแนน เฉลี่ย (แปล ผล)	ลำดับ
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
แมลงสาบ และกันแดด กันฝน						ด้วย	
2.5 โคนมได้กินอาหารทั้ง อาหารหยาบและอาหารข้นอย่าง เพียงพอ เหมาะสมกับช่วงอายุ และสายพันธุ์ ตามหลักวิชาการ	162	164	24	0	0	4.39 เห็น ด้วย	3
คะแนนเฉลี่ยรวม						4.41 เห็นด้วย	

หมายเหตุ: คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 เห็นด้วยอย่างยิ่ง, 3.50-4.49 เห็นด้วย, 2.50-3.49 ไม่แน่ใจ, 1.50-2.49 ไม่เห็นด้วย, 1.00-1.49 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มด้าน อาหารสำหรับโคนม โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.41 ซึ่งในรายละเอียด พบว่า มากที่สุดคือ อาหารที่เลี้ยงโคนมมีคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ หากผสมอาหารเอง ต้องไม่ใช่สารต้องห้ามตามกฎหมาย อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.50 รองลงมาคือ ภาชนะบรรจุอาหารสะอาด มีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.48 โคนมได้กินอาหารทั้งอาหารหยาบและอาหารข้นอย่างเพียงพอ เหมาะสมกับช่วงอายุ และสายพันธุ์ ตามหลักวิชาการ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.39 มีการตรวจสอบอาหารข้น โคนมในเบื้องต้น เช่น ถูใส่อาหารสภาพดี อาหารข้นมี สี กลิ่น ปกติ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.36 และมีห้องเก็บอาหาร โคนม ซึ่งห้องสามารถป้องกัน นก หนู แมลงสาบ และกันแดด กันฝน ได้ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.31 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21 แสดงถึงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน น้ำใช้ในฟาร์ม	ระดับความคิดเห็น (ชุด)					คะแนน เฉลี่ย (แปล ผล)	ลำดับ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง		
3.1 แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม ไม่ปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็น อันตราย เช่น สารเคมี น้ำเสีย	200	137	13	0	0	4.53 (เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง)	1
3.2 มีน้ำสะอาดและเพียงพอ สำหรับการกินของโคและมี การทำความสะอาดสม่ำเสมอ	197	136	16	0	0	4.51 (เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง)	2
คะแนนเฉลี่ยรวม						4.52 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	

หมายเหตุ: คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 เห็นด้วยอย่างยิ่ง, 3.50-4.49 เห็นด้วย, 2.50-3.49 ไม่แน่ใจ, 1.50-2.49 ไม่เห็นด้วย, 1.00-1.49 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มด้าน แหล่งน้ำใช้ในฟาร์ม โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.52 ซึ่งในรายละเอียดพบว่า มากที่สุดคือ แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม ไม่ปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น สารเคมี น้ำเสีย อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.53 และ มีน้ำสะอาดและเพียงพอสำหรับการกินของโคและมีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.51 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.22 แสดงถึงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน
ต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านการจัดการฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน การจัดการฟาร์ม	ระดับความคิดเห็น (ชุด)					คะแนน เฉลี่ย (แปล ผล)	ลำดับ
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
4.1 กลุ่มผู้จัดการฟาร์ม							
4.1.1 ฟาร์มมีคู่มือการจัดการ ฟาร์ม ที่ แสดง ให้ เห็น รายละเอียดการปฏิบัติงานที่ สำคัญภายในฟาร์ม ได้แก่ การ เลี้ยงอาหารและน้ำสำหรับโค การจัดการฟาร์ม การจัดการ สุขภาพโคนม การรีดนมและ การเก็บรักษาน้ำนมดิบ	119	164	60	5	2	4.12 เห็น ด้วย	7
4.2 บุคลากร							
4.2.1 มีบุคลากรที่เพียงพอกับ จำนวนโคนมที่เลี้ยง	154	163	31	2	0	4.34 เห็น ด้วย	4
4.2.2 บุคลากรที่เลี้ยงโค มี ความรู้ และได้รับการฝึกอบรม ในการเลี้ยงโคเพื่อให้สามารถ จัดการฟาร์มได้	145	180	23	2	0	4.34 เห็น ด้วย	5
4.2.3 มีสัตวแพทย์ควบคุม ฟาร์มมาดูแลการจัดการฟาร์ม และด้านสุขภาพโคนม	151	152	36	9	2	4.26 เห็น ด้วย	6

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน การจัดการฟาร์ม	ระดับความคิดเห็น (ชุด)					คะแนน เฉลี่ย (แปล ผล)	ลำดับ
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
4.2.4 บุคลากรควรมี คุณลักษณะส่วนบุคคลที่ดี ได้รับการตรวจสอบสุขภาพ ประจำปีทุกปี	165	148	34	2	1	4.35 เห็น ด้วย	3
4.3 การทำความสะอาดและการบำรุงรักษา							
4.3.1 โรงเรือนและอุปกรณ์ ต้องทำความสะอาด และ บำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี และถูกสุขลักษณะ	187	152	11	0	0	4.50 เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	2
4.3.2 โรงรีดนม และอุปกรณ์มี การทำความสะอาดอย่าง สม่ำเสมอ	216	125	9	0	0	4.59 เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	1
คะแนนเฉลี่ยรวม						4.36 เห็นด้วย	

หมายเหตุ: คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 เห็นด้วยอย่างยิ่ง, 3.50-4.49 เห็นด้วย, 2.50-3.49 ไม่แน่ใจ, 1.50-2.49 ไม่เห็นด้วย, 1.00-1.49 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มด้าน การจัดการฟาร์ม โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.36 ซึ่งในรายละเอียดพบว่า มากที่สุดคือ โรงรีดนม และอุปกรณ์มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.59 โรงเรือนและอุปกรณ์ต้องทำความสะอาด และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีและถูกสุขลักษณะ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.50 บุคลากรควรมีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ดี ได้รับการตรวจสอบสุขภาพประจำปีทุกปี อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.35 มีบุคลากรที่เพียงพอกับจำนวน โคนมที่เลี้ยง อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.34 บุคลากรที่เลี้ยงโค มีความรู้ และได้รับการฝึกอบรมในการเลี้ยงโคเพื่อให้สามารถจัดการฟาร์มได้ อยู่ในระดับ

เห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.34 ทางฟาร์มมีสัตว์แพทย์ควบคุมฟาร์มมาดูแลการจัดการฟาร์มและด้านสุขภาพโคนม อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.26 และ ฟาร์มมีคู่มือการจัดการฟาร์มที่แสดงให้เห็นรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญภายในฟาร์ม ได้แก่ การเลี้ยงอาหารและน้ำสำหรับโค การจัดการฟาร์ม การจัดการสุขภาพโคนม การรีดนมและการเก็บรักษาน้ำนมดิบ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.12 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.23 แสดงถึงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านสุขภาพสัตว์

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน สุขภาพสัตว์	ระดับความคิดเห็น (ชุด)					คะแนน เฉลี่ย (แปลผล)	ลำดับ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย ยิ่ง		
5.1 การป้องกันและควบคุมโรค							
5.1.1 ฟาร์มมีการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคได้อย่างมี ประสิทธิภาพ รวมถึงมีมาตรการ ป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์ม จากคน และยานพาหนะ	161	164	25	0	0	4.39 เห็นด้วย	3
5.1.2 โคนมภายในฟาร์มสามารถ ระบุที่มาได้ และหากซื้อเข้ามา ใหม่ ต้องมีการกักโรคและตรวจ สุขภาพก่อนเข้าฝูง	168	151	25	5	1	4.37 เห็นด้วย	4
5.1.3 มีการตรวจติดตามสุขภาพ โคนมประจำวัน	129	180	35	4	1	4.23 เห็นด้วย	5
5.1.4 หากเกิดโรคระบาดสัตว์ หรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดสัตว์ ท่านได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วย โรคระบาดสัตว์โดยการแจ้ง เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์	206	133	11	0	0	4.56 เห็นด้วย อย่างยิ่ง	1

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน สุขภาพสัตว์	ระดับความคิดเห็น (ชุด)					คะแนน เฉลี่ย (แปลผล)	ลำดับ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย		
5.2 การบำบัดโรคโคนม							
5.2.1 ได้ทำตามคำแนะนำของ สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม	189	140	15	5	1	4.46 เห็นด้วย	2
คะแนนเฉลี่ยรวม						4.40 เห็นด้วย	

หมายเหตุ: คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 เห็นด้วยอย่างยิ่ง, 3.50-4.49 เห็นด้วย, 2.50-3.49 ไม่แน่ใจ, 1.50-2.49 ไม่เห็นด้วย, 1.00-1.49 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มด้าน สุขภาพสัตว์ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.40 ซึ่งในรายละเอียดพบว่า มากที่สุด คือ หากเกิดโรคระบาดสัตว์หรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดสัตว์ ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์โดยการแจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.56 ได้ทำตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.46 ฟาร์มมีการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีมาตรการป้องกัน โรคเข้าสู่ฟาร์มจากคนและยานพาหนะ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.39 คนภายในฟาร์มสามารถระบุที่มาได้ และหากซื้อเข้าใหม่ ต้องมีการกักโรคและตรวจสอบสุขภาพก่อนรวมฝูง อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.37 และ มีการตรวจติดตามสุขภาพโคนมประจำวัน อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.23 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.24 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านสวัสดิภาพสัตว์

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน สวัสดิภาพสัตว์	ระดับความคิดเห็น (ชุด)					คะแนน เฉลี่ย (แปล ผล)	ลำดับ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง		
6.1 โคนมในฟาร์มอยู่ที่สบาย และหากได้รับบาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความทรมาน	172	165	13	0	0	4.45 เห็น ด้วย	1
คะแนนเฉลี่ยรวม						4.45 เห็นด้วย	

หมายเหตุ: คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 เห็นด้วยอย่างยิ่ง, 3.50-4.49 เห็นด้วย, 2.50-3.49 ไม่แน่ใจ, 1.50-2.49 ไม่เห็นด้วย, 1.00-1.49 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มด้านสวัสดิภาพสัตว์ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.45 ซึ่งในรายละเอียดพบว่า โคนมในฟาร์มอยู่ที่สบายและหากได้รับบาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ ให้ปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดการทรมาน อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.45

ตารางที่ 4.25 แสดงถึงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านสิ่งแวดล้อม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน สิ่งแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น (ชุด)					คะแนน เฉลี่ย (แปล ผล)	ลำดับ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง		
7.1 มีการกำจัดขยะ ของเสีย เช่น มูลโค โดยวิธีการที่เหมาะสม ไม่ให้เป็นแหล่งของเชื้อโรคและกลิ่น จนกระทบต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง หรือสิ่งแวดล้อม	168	167	15	0	0	4.44 เห็น ด้วย	1
7.2 ฟาร์มมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำสาธารณะ	143	175	29	1	2	4.30 เห็น ด้วย	2
คะแนนเฉลี่ยรวม						4.37 เห็นด้วย	

หมายเหตุ: คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 เห็นด้วยอย่างยิ่ง, 3.50-4.49 เห็นด้วย, 2.50-3.49 ไม่แน่ใจ, 1.50-2.49 ไม่เห็นด้วย, 1.00-1.49 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มด้านสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.37 ซึ่งในรายละเอียดพบว่า มากที่สุดคือ ทางฟาร์มมีการกำจัดขยะ ของเสีย เช่น มูลโค โดยวิธีที่เหมาะสม ไม่ให้เป็นแหล่งของเชื้อโรคและกลิ่น จนกระทบต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง หรือสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.44 และ ฟาร์มมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยน้ำลงแหล่งน้ำสาธารณะ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.26 แสดงถึงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน
ต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านการผลิตน้ำนมดิบ

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน การผลิตน้ำนมดิบ	ระดับความคิดเห็น (ชุด)					คะแนน เฉลี่ย (แปล ผล)	ลำดับ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง		
8.1 ผู้รีด							
8.1.1 ผู้รีดนมมีสุขภาพดี ไม่ เป็นโรคติดต่อ	233	109	8	0	0	4.64 เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	3
8.1.2 ผู้รีดนมมีการปฏิบัติ ตามหลักสุขลักษณะส่วน บุคคลที่ดี	208	130	12	0	0	4.56 เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	6
8.2 การเตรียมแม่โคก่อนการรีดนม							
8.2.1 ฟาร์มมีการเตรียมแม่ โคก่อนทำการรีดนม โดย อาบน้ำแม่โคทุกครั้งก่อนรีด นม และมีการตรวจความ ผิดปกติของน้ำนมก่อนการ รีดลงถัง	209	129	12	0	0	4.56 เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	7

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน การผลิตน้ำนมดิบ	ระดับความคิดเห็น (ชุด)					คะแนนเฉลี่ย (แปลผล)	ลำดับ
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
8.2.2 หากใช้ยาในการรักษาแม่โค ท่านจะหยุดการส่งนมจากแม่โคตัวนั้น และหลังพ้นระยะหยุดยาต้องส่งน้ำนมตรวจยืนยันยาปฏิชีวนะตกค้าง	238	105	7	0	0	4.66 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
8.3 การรีดนม							
8.3.1 ฟาร์มรีดนมถูกต้องตามหลักวิธี และหลังรีดนมเสร็จ มีการจุ่มหัวนมด้วยน้ำยาทุกครั้ง	205	133	11	1	0	4.55 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	8
8.3.2 อุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนมดิบ สะอาด ไม่มีกลิ่นอับ ผิวเรียบ มีการทำความสะอาดก่อนและหลังใช้งาน	222	120	8	0	0	4.61 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4
8.4 การขนส่งน้ำนมดิบ							
8.4.1 น้ำนมดิบที่รีดได้ ต้องรีบขนส่งไปยังศูนย์รวบรวม น้ำนมดิบหรือโรงงานแปรรูปโดยเร็วที่สุด	235	107	8	0	0	4.65 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	2

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน การผลิตน้ำนมดิบ	ระดับความคิดเห็น (ชุด)					คะแนนเฉลี่ย (แปลผล)	ลำดับ
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
8.4.2 หลังจากการส่งน้ำนมดิบแล้ว ได้ทำความสะอาดถังนมโดยเร็ว	216	125	8	1	0	4.59 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
8.5 คุณภาพน้ำนมดิบ							
8.5.1 น้ำนมดิบในฟาร์มมีคุณภาพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด	187	149	12	1	1	4.49 เห็นด้วย	9
คะแนนเฉลี่ยรวม						4.59 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	

หมายเหตุ: คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 เห็นด้วยอย่างยิ่ง, 3.50-4.49 เห็นด้วย, 2.50-3.49 ไม่แน่ใจ, 1.50-2.49 ไม่เห็นด้วย, 1.00-1.49 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มด้านการผลิตน้ำนมดิบ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.59 ซึ่งในรายละเอียดพบว่า มากที่สุด คือ หากไชยาในการรักษาแม่โค จะต้องหยุดการส่งนมจากแม่โคตัวนั้น และให้ส่งน้ำนมตรวจยืนยันยาปฏิชีวนะตกค้างหลังพ้นระยะหยุดยา อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.66 รองลงมา คือ น้ำนมดิบที่รีดได้ ต้องรีบขนส่งไปยังศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบหรือโรงงานแปรรูปโดยเร็วที่สุด อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.65 ผู้รีดนมมีสุขภาพดี ไม่เป็นโรคติดต่อ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.64 อุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนมดิบต้องสะอาด ไม่มีกลิ่นอับ ผิวเรียบ มีการทำความสะอาดก่อนและหลังใช้งาน อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.61 หลังจากการส่งน้ำนมดิบแล้ว ต้องทำความสะอาดถังนมโดยเร็ว อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.59 ผู้รีดนมมีปฏิบัติตามหลักสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.56 ฟาร์มมีการเตรียมแม่โคก่อนทำการรีดนม โดยอาบน้ำแม่โคทุก

ครั้งก่อนรีดนม และมีการตรวจความผิดปกติของน้ำนมก่อนรีดลงถัง อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.56 ฟาร์มมีการรีดนมถูกต้องตามหลักวิธี และหลังรีดนมเสร็จ มีการจุ่มหัวนมด้วยน้ำยาทุกครั้ง อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.55 และน้ำนมดิบในฟาร์มมีคุณภาพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับที่เห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.49 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.27 แสดงถึงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านการบันทึกข้อมูล

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน การบันทึกข้อมูล	ระดับความคิดเห็น (ชุด)					คะแนน เฉลี่ย (แปล ผล)	ลำดับ
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย ยิ่ง		
9.1 มีทะเบียนประวัติ ประจำตัวโค (ฟท.1) และมีการบันทึกสม่ำเสมอ	191	135	19	1	4	4.45 เห็น ด้วย	1
9.2 มีบันทึก บุคคล เข้า – ออก ฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ	107	147	80	11	5	3.97 เห็น ด้วย	4
9.3 มีบันทึก ยานพาหนะ เข้า – ออกฟาร์ม และมีการบันทึก สม่ำเสมอ	98	153	79	17	3	3.93 เห็น ด้วย	5
9.4 มีบันทึก รายรับ – รายจ่าย ของ ฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ	130	144	59	15	2	4.10 เห็น ด้วย	3
9.5 มีบันทึก การตรวจรักษาโคป่วย จากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และ มีการบันทึกสม่ำเสมอ	136	154	50	7	3	4.18 เห็น ด้วย	2
คะแนนเฉลี่ยรวม						4.13 เห็นด้วย	

หมายเหตุ: คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 เห็นด้วยอย่างยิ่ง, 3.50-4.49 เห็นด้วย, 2.50-3.49 ไม่แน่ใจ, 1.50-2.49 ไม่เห็นด้วย, 1.00-1.49 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มด้านการบันทึกข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.13 ซึ่งในรายละเอียดพบว่า มากที่สุด คือ มีทะเบียนประวัติประจำตัวโค .ศพ)1) และมีการบันทึกสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.45 มีบันทึก การตรวจรักษาโคป่วย จากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.18 มีบันทึก รายรับ – รายจ่าย ของฟาร์มท่าน และมีการบันทึกสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วย มีคะแนนเฉลี่ย 4.10 มีบันทึก บุคคล เข้า – ออกฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วย มีคะแนนเฉลี่ย 3.97 และ มีบันทึก ยานพาหนะ เข้า – ออกฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วย มีคะแนนเฉลี่ย 3.93 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.28 แสดงถึงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม	ค่าเฉลี่ยรวม	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านองค์ประกอบฟาร์ม	4.37	เห็นด้วย	6
2. ด้านอาหารสำหรับโค	4.41	เห็นด้วย	4
3. ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม	4.52	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	2
4. ด้านการจัดการฟาร์ม	4.36	เห็นด้วย	8
5. ด้านสุขภาพสัตว์	4.40	เห็นด้วย	5
6. ด้านสวัสดิภาพสัตว์	4.45	เห็นด้วย	3
7. ด้านสิ่งแวดล้อม	4.37	เห็นด้วย	6
8. ด้านการผลิตน้ำนมดิบ	4.59	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
9. ด้านการบันทึกข้อมูล	4.13	เห็นด้วย	9
คะแนนเฉลี่ยโดยรวม	4.40	เห็นด้วย	

หมายเหตุ: คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 เห็นด้วยอย่างยิ่ง, 3.50-4.49 เห็นด้วย, 2.50-3.49 ไม่แน่ใจ, 1.50-2.49 ไม่เห็นด้วย, 1.00-1.49 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 28 พบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.40 ซึ่งในรายละเอียดพบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม มากที่สุด คือ ด้านการผลิตน้ำนมดิบ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.59 รองลงมาคือ ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.52 ด้านสวัสดิภาพสัตว์ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.45 ด้านอาหารสำหรับโค อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.41 ด้านสุขภาพสัตว์ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.40 ด้านองค์ประกอบฟาร์ม อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.37 ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.37 ด้านการจัดการฟาร์ม อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.36 และด้านการบันทึกข้อมูล อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.13 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.29 แสดงถึงระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม จำแนกตามปัจจัยย่อยในทุกด้าน (เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยรวม มากไปน้อย)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม	ค่าเฉลี่ยรวม	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
หากใช้ยาในการรักษาแม่โค จะต้องหยุดการส่งนมจากแม่โคตัวนั้น และหลังพ้นระยะหยุดยาต้องส่งน้ำนมตรวจยืนยันยาปฏิชีวนะตกค้าง	4.66	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
น้ำนมดิบที่รีดได้ มีการขนส่งโดยเร็วที่สุดไปยังศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบหรือโรงงานแปรรูป	4.65	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	2
ผู้รีดนมมีสุขภาพดี ไม่เป็นโรคติดต่อ	4.64	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	3
อุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนมดิบ สะอาด ไม่มีกลิ่นอับ ผิวเรียบ มีการทำความสะอาดก่อนและหลังใช้งาน	4.61	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4
โรงเรือน และอุปกรณ์มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ	4.59	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
หลังจากการส่งน้ำนมดิบแล้ว ท่านทำความสะอาดถังนมโดยเร็ว	4.59	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	6
ฟาร์มมีการเตรียมแม่โคก่อนทำการรีดนม โดยอาบน้ำแม่โคทุกครั้งก่อนรีดนม และมีการตรวจความผิดปกติของน้ำนมก่อนการรีดลงถัง	4.56	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	7

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม	ค่าเฉลี่ยรวม	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
หากเกิดโรคระบาดสัตว์หรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดสัตว์ ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ โดยการแจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์	4.56	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	8
ฟาร์มรีดนมถูกต้องตามหลักวิธี และหลังรีดนมเสร็จ มีการจุ่มหัวนมด้วยน้ำยาทุกครั้ง	4.55	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	9
แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม ไม่ปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น สารเคมี น้ำเสีย	4.53	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	10
มีน้ำสะอาดและเพียงพอสำหรับการกินของโคและมีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ	4.51	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	11
โรงเรือนและอุปกรณ์ต้องทำความสะอาด และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีและถูกสุขลักษณะ	4.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	12
อาหารที่เลี้ยงโคนมมีคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ หากผสมอาหารเอง ต้องไม่ใช้สารต้องห้ามตามกฎหมาย	4.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	13
น้ำนมดิบในฟาร์มมีคุณภาพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด	4.49	เห็นด้วย	14
ภาชนะบรรจุอาหารสะอาด มีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ	4.48	เห็นด้วย	15
ฟาร์มตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงจากอันตรายทางกายภาพเคมี และชีวภาพ เช่น โรงฆ่าสัตว์ ตลาดค้าโค โรงงานอุตสาหกรรม	4.48	เห็นด้วย	16
ได้ทำตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม	4.46	เห็นด้วย	17
โคนมในฟาร์มอยู่ที่สบาย และหากได้รับบาดเจ็บ ป่วยหรือพิการ มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความทรมาน	4.45	เห็นด้วย	18
มีทะเบียนประวัติ ประจำตัวโค (ศท.1) และมีการบันทึกสม่ำเสมอ	4.45	เห็นด้วย	19
โรงเรือนมีแสงสว่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน	4.44	เห็นด้วย	20
มีการกำจัดขยะ ของเสีย เช่น มูล โค โดยวิธีการที่	4.44	เห็นด้วย	21

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม	ค่าเฉลี่ยรวม	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
เหมาะสม ไม่ให้เป็นแหล่งของเชื้อโรคและกลิ่น จนกระทบต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง หรือสิ่งแวดล้อม			
โคนมได้กินอาหารทั้งอาหารหยาบและอาหารข้นอย่างเพียงพอ เหมาะสมกับช่วงอายุ และสายพันธุ์ ตามหลักวิชาการ	4.39	เห็นด้วย	22
ฟาร์มมีการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีมาตรการป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์ม จากคนและยานพาหนะ	4.39	เห็นด้วย	23
โรงเรียนมีความแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ง่ายต่อการบำรุงรักษาและทำความสะอาด มีระบบระบายน้ำที่ดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก	4.37	เห็นด้วย	24
โคนมภายในฟาร์มสามารถระบุที่มาได้ และหากซื้อเข้ามาใหม่ ต้องมีการกักโรคและตรวจสอบสุขภาพก่อนเข้าฝูง	4.37	เห็นด้วย	25
ฟาร์มอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	4.36	เห็นด้วย	26
มีการตรวจสอบอาหารข้นโคนมในเบื้องต้น เช่น คุงใส่อาหารสภาพดี อาหารข้นมี สี กลิ่น ปกติ	4.36	เห็นด้วย	27
บุคลากรควรมีสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี ได้รับการตรวจสอบสุขภาพประจำปีทุกปี	4.35	เห็นด้วย	28
ฟาร์มมีการวางผังฟาร์มที่เอื้อต่อการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เป็นสัดส่วน เช่น มีพื้นที่สำหรับเลี้ยงโค มีพื้นที่เก็บอาหาร มีพื้นที่พักอาศัยแยกจากที่เลี้ยงโค	4.35	เห็นด้วย	29
มีบุคลากรที่เพียงพอกับจำนวนโคนมที่เลี้ยง	4.34	เห็นด้วย	30
บุคลากรที่เลี้ยงโค มีความรู้ และได้รับการฝึกอบรมในการเลี้ยงโคเพื่อให้สามารถจัดการฟาร์มได้	4.34	เห็นด้วย	31
มีเครื่องมือและอุปกรณ์เพียงพอในการเลี้ยงโค มีสถานที่จัดเก็บอุปกรณ์เป็นสัดส่วน และเก็บอย่างถูกสุขลักษณะ	4.32	เห็นด้วย	32

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม	ค่าเฉลี่ยรวม	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
ฟาร์มมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำสาธารณะ	4.30	เห็นด้วย	34
ฟาร์มมีพื้นที่เพียงพอในการเลี้ยงโคนม	4.30	เห็นด้วย	35
มีสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์มมาดูแลและการจัดการฟาร์มและด้านสุขภาพโคนม	4.26	เห็นด้วย	36
มีการตรวจติดตามสุขภาพโคนมประจำวัน	4.23	เห็นด้วย	37
มีบันทึก การตรวจรักษาโคป่วย จากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ	4.18	เห็นด้วย	38
ฟาร์มมีคู่มือการจัดการฟาร์มที่แสดงให้เห็นรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญภายในฟาร์ม ได้แก่ การเลี้ยงอาหารและน้ำสำหรับโค การจัดการฟาร์ม การจัดการสุขภาพโคนม การรีดนมและการเก็บรักษาน้ำนมดิบ	4.12	เห็นด้วย	39
มีบันทึก รายรับ – รายจ่าย ของฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ	4.10	เห็นด้วย	40
มีบันทึก บุคคล เข้า – ออก ฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ	3.97	เห็นด้วย	41
มีบันทึก ยานพาหนะ เข้า – ออกฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ	3.93	เห็นด้วย	42
คะแนนเฉลี่ยโดยรวม	4.40	เห็นด้วย	

หมายเหตุ: คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 เห็นด้วยอย่างยิ่ง, 3.50-4.49 เห็นด้วย, 2.50-3.49 ไม่แน่ใจ, 1.50-2.49 ไม่เห็นด้วย, 1.00-1.49 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 29 พบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.40 ซึ่งในรายละเอียดพบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มในปัจจุบันน้อยมากที่สุด คือ หากใช้ยาในการรักษาแม่โค จะต้องหยุดการส่งนมจากแม่โคตัวนั้น และเมื่อพ้นระยะหยุดยาจะต้องส่งน้ำนมตรวจยืนยันยาปฏิชีวนะตกค้าง อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.66 รองลงมา คือ น้ำนมดิบที่รีด มีการขนส่งอย่างรวดเร็ว ไปยังศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบหรือโรงงานแปรรูปโดยเร็วที่สุด อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.65 ผู้รีดนมมีสุขภาพดี ไม่เป็นโรคติดต่อ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.64 อุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนมดิบสะอาด ไม่มีกลิ่นอับ ผิวเรียบ มีการทำความสะอาดก่อนและหลังใช้งาน อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.61 โรงรีดนม และอุปกรณ์มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.59 หลังจากการส่งน้ำนมดิบแล้ว ทำความสะอาดถังนมโดยเร็ว อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.59 ฟาร์มมีการเตรียมแม่โคก่อนทำการรีดนม โดยอาบน้ำแม่โคทุกครั้งก่อนรีดนม และมีการตรวจความผิดปกติของน้ำนมก่อนการรีดลงถัง อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.56 หากเกิด โรคระบาดสัตว์หรือสงสัยว่าเกิด โรคระบาดสัตว์ ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์โดยการแจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.56 ฟาร์มรีดนมถูกต้องตามหลักวิธี และหลังรีดนมเสร็จ มีการจุ่มหัวนมด้วยน้ำยาทุกครั้ง อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.55 อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม ไม่ปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น สารเคมี น้ำเสีย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.53 มีน้ำสะอาดและเพียงพอสำหรับการกินของโคและมีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.51 โรงเรือนและอุปกรณ์ต้องทำความสะอาด และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีและถูกสุขลักษณะ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่คะแนนเฉลี่ย 4.50 อาหารที่เลี้ยง โคนมมีคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ หากผสมอาหารเอง ต้องไม่ใช่สารต้องห้ามตามกฎหมาย อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.50 น้ำนมดิบในฟาร์มมีคุณภาพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.49 ภาชนะบรรจุอาหารสะอาด มีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.48 ฟาร์มตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เช่น โรงฆ่าสัตว์ ตลาดค้าโค โรงงานอุตสาหกรรม อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.48 ได้ทำตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.46 โคนมในฟาร์มทำนออยู่ที่สบาย และหากได้รับบาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความทรมาน อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.45 มีทะเบียนประวัติ ประจำตัวโค (พท.1) และมีการบันทึก

สม่ำเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.45 โรงเรือนมีแสงสว่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.44 มีการกำจัดขยะ ของเสีย เช่น มูลโค โดยวิธีการที่เหมาะสม ไม่ให้เป็นแหล่งของเชื้อโรคและกลิ่น จนกระทบต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง หรือสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.44 โคนมได้กินอาหารทั้งอาหารหยาบและอาหารข้นอย่างเพียงพอ เหมาะสมกับช่วงอายุ และสายพันธุ์ ตามหลักวิชาการ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.39 ฟาร์มมีการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีมาตรการป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์ม จากคนและยานพาหนะ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.39 โรงเรือนมีความแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ง่ายต่อการบำรุงรักษาและทำความสะอาด มีระบบระบายน้ำที่ดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.37 โคนมภายในฟาร์มสามารถระบุที่มาได้ และหากซื้อเข้ามาใหม่ ต้องมีการกักโรคและตรวจสอบสุขภาพก่อนเข้าฝูงอยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.37 ฟาร์มอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.36 มีการตรวจสอบอาหารข้นโคนมในเบื้องต้น เช่น ฤงใส่อาหารสภาพดี อาหารข้นมี สี กลิ่น ปกติ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.36 บุคลากรควรมีสุนัขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี ได้รับการตรวจสอบสุขภาพประจำปีทุกปี อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.35 ฟาร์มมีการวางผังฟาร์มที่เอื้อต่อการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เป็นสัดส่วน เช่น มีพื้นที่สำหรับเลี้ยงโค มีพื้นที่เก็บอาหาร มีพื้นที่พักอาศัยแยกจากที่เลี้ยงโค อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.35 มีบุคลากรที่เพียงพอกับจำนวน โคนมที่เลี้ยง อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.34 บุคลากรที่เลี้ยงโค มีความรู้ และได้รับการฝึกอบรมในการเลี้ยงโคเพื่อให้สามารถจัดการฟาร์มได้ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.34 มีเครื่องมือและอุปกรณ์เพียงพอในการเลี้ยงโค มีสถานที่จัดเก็บอุปกรณ์เป็นสัดส่วน และเก็บอย่างถูกสุขลักษณะ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.32 มีห้องเก็บอาหาร โคนม ซึ่งห้องสามารถป้องกัน นก หนู แมลงสาบ และก้นแคด ก้นฝนได้ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.31 ฟาร์มมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำสาธารณะ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.30 ฟาร์มมีพื้นที่เพียงพอในการเลี้ยง โคนม อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.30 มีสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์มมาดูแลและการจัดการฟาร์มและด้านสุขภาพโคนม อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.26 มีการตรวจติดตามสุขภาพโคนมประจำวัน อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.23 มีบันทึก การตรวจรักษาโคป่วย จากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.18 ฟาร์มมีคู่มือการจัดการฟาร์มที่แสดงให้เห็นรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญภายในฟาร์ม ได้แก่ การเลี้ยงอาหารและน้ำสำหรับโค การจัดการฟาร์ม การจัดการสุขภาพโคนม การรีดนมและการเก็บรักษาน้ำนมดิบ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.12 มีบันทึก รายรับ – รายจ่าย ของฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 4.10 มีบันทึก บุคคล เข้า – ออก ฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ อยู่ในระดับเห็นด้วย

ที่คะแนนเฉลี่ย 3.97 และมีบันทึก ยานพาหนะ เข้า – ออกฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ อยู่ใน
ระดับเห็นด้วย ที่คะแนนเฉลี่ย 3.93 ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม

การศึกษาความแตกต่างระหว่างระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ใช้สถิติทดสอบค่าที (Independent Sample t-test) ในส่วนปัจจัยทางด้านสถานะของฟาร์ม เพศ ประวัติในการเลี้ยงโคนม และใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ส่วนปัจจัยทางด้านอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการประกอบกิจการ โคนม ขนาดของฟาร์ม ปริมาณน้ำนมดิบที่ได้ จำนวนคนที่ทำงานในฟาร์มทั้งหมด รายได้จากการประกอบกิจการ โคนม รายจ่ายจากการประกอบกิจการ โคนม

1. ปัจจัยทางด้านสถานะของฟาร์ม

การศึกษาความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมต่อมาตรฐานฟาร์มจำแนกตามสถานะของฟาร์ม มีการตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานทางการวิจัย

สถานะของฟาร์มที่แตกต่างกันของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีผลต่อระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มที่แตกต่างกัน

สมมติฐานทางสถิติ

$H_0: X_1 = X_2$ (ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วและฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มไม่แตกต่างกัน)

$H_0: X_1 \neq X_2$ (ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วและฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแตกต่างกัน)

โดยที่ X_1 คือ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้ว X_2 คือ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบที (Independent Sample t-test) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านองค์ประกอบฟาร์ม จำแนกตามสถานะของฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านองค์ประกอบฟาร์ม	สถานะมาตรฐานฟาร์ม		t – value	Sig.
	เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์มแล้ว	ยังไม่ได้เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์ม		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
1.1.1 ฟาร์มตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เช่น โรงฆ่าสัตว์ ตลาดค้าโค โรงงานอุตสาหกรรม	4.59 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.36 (เห็นด้วย)	2.821	0.005*
1.2.1 ฟาร์มอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	4.48 (เห็นด้วย)	4.23 (เห็นด้วย)	3.264	0.001*
1.2.2 ฟาร์มมีการวางผังฟาร์มที่เอื้อต่อการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เป็นสัดส่วน เช่น มีพื้นที่สำหรับเลี้ยงโค มีพื้นที่เก็บอาหาร มีพื้นที่พักอาศัยแยกจากที่เลี้ยงโค	4.53 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.14 (เห็นด้วย)	5.364	0.000*
1.3.1 ฟาร์มมีพื้นที่เพียงพอในการเลี้ยงโคนม	4.42 (เห็นด้วย)	4.16 (เห็นด้วย)	3.310	0.001*
1.3.2 โรงเรือนมีความแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ง่ายต่อการบำรุงรักษาและทำความสะอาด มีระบบระบายน้ำที่ดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก	4.49 (เห็นด้วย)	4.24 (เห็นด้วย)	3.625	0.000*
1.3.3 โรงเรือนมีแสงสว่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน	4.56 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.31 (เห็นด้วย)	3.725	0.000*
1.3.4 มีเครื่องมือและอุปกรณ์เพียงพอในการเลี้ยงโค มีสถานที่จัดเก็บอุปกรณ์เป็นสัดส่วน และเก็บอย่างถูกสุขลักษณะ	4.48 (เห็นด้วย)	4.14 (เห็นด้วย)	5.053	0.000*
รวม	4.51 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง)	4.23 (เห็นด้วย)		

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.30 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านองค์ประกอบฟาร์ม ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.51 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ฟาร์มตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เช่น โรงฆ่าสัตว์ ตลาดค้าโค โรงงานอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.59 รองลงมาคือ โรงเรือนมีแสงสว่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 4.56 และ ฟาร์มมีการวางผังฟาร์มที่เอื้อต่อการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เป็นสัดส่วน เช่น มีพื้นที่สำหรับเลี้ยงโค มีพื้นที่เก็บอาหาร มีพื้นที่พักอาศัยแยกจากที่เลี้ยงโค มีค่าเฉลี่ย 4.53 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านองค์ประกอบฟาร์ม ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.23 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ฟาร์มตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เช่น โรงฆ่าสัตว์ ตลาดค้าโค โรงงานอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.36 รองลงมาคือ โรงเรือนมีแสงสว่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 4.31 และ โรงเรือนมีความแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ง่ายต่อการบำรุงรักษาและทำความสะอาด มีระบบระบายน้ำที่ดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีค่าเฉลี่ย 4.24 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วและยังไม่ได้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มให้ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม โดยมีปัจจัยย่อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านองค์ประกอบฟาร์ม คือ ฟาร์มตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เช่น โรงฆ่าสัตว์ ตลาดค้าโค โรงงานอุตสาหกรรม ฟาร์มอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ฟาร์มมีการวางผังฟาร์มที่เอื้อต่อการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เป็นสัดส่วน เช่น มีพื้นที่สำหรับเลี้ยงโค มีพื้นที่เก็บอาหาร มีพื้นที่พักอาศัยแยกจากที่เลี้ยงโค ฟาร์มมีพื้นที่เพียงพอในการเลี้ยงโคนม โรงเรือนมีความแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ง่ายต่อการบำรุงรักษาและทำความสะอาด มีระบบระบายน้ำที่ดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก โรงเรือนมีแสงสว่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน มีเครื่องมือและอุปกรณ์เพียงพอในการเลี้ยงโค มีสถานที่จัดเก็บอุปกรณ์เป็นสัดส่วน และเก็บอย่างถูกสุขลักษณะ

ตารางที่ 4.31 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบค่าที (Independent Sample t-test) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านอาหารสำหรับโค จำแนกตามสถานะของฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านอาหารสำหรับโค	สถานะมาตรฐานฟาร์ม		t – value	Sig.
	เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์มแล้ว	ยังไม่ได้เข้า สู่มาตรฐาน ฟาร์ม		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
2.1 อาหารที่เลี้ยงโคนมมีคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ หากผสมอาหารเอง ต้องไม่ใช่สารต้องห้ามตามกฎหมาย	4.58 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.41 (เห็นด้วย)	2.672	0.008*
2.2 ภาชนะบรรจุอาหารสะอาด มีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ	4.58 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.37 (เห็นด้วย)	3.200	0.002*
2.3 มีการตรวจสอบอาหารชั้น โคนมในเบื้องต้น เช่น ฤงใส่อาหารสภาพดี อาหารชั้นมีสี กลิ่น ปกติ	4.45 (เห็นด้วย)	4.27 (เห็นด้วย)	2.852	0.005*
2.4 มีห้องเก็บอาหารโคนม ซึ่งห้องสามารถป้องกัน นก หนู แมลงสาบ และกันแดด กันฝนได้	4.51 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.10 (เห็นด้วย)	5.812	0.000*
2.5 โคนมได้กินอาหารทั้งอาหารหยาบและอาหารชั้นอย่างเพียงพอ เหมาะสมกับช่วงอายุและสายพันธุ์ ตามหลักวิชาการ	4.49 (เห็นด้วย)	4.28 (เห็นด้วย)	3.227	0.001*
รวม	4.52 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.29 (เห็นด้วย)		

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.31 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านอาหารสำหรับโคค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.52 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ อาหารที่เลี้ยงโคนมมีคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ หากผสมอาหารเอง ต้องไม่ใช้สารต้องห้ามตามกฎหมาย มีค่าเฉลี่ย 4.58 ภาชนะบรรจุอาหารสะอาด มีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.58 เช่นกัน และมีห้องเก็บอาหาร โคนม ซึ่งห้องสามารถป้องกัน นก หนู แมลงสาบ และก้นแตก กันฝนได้ มีค่าเฉลี่ย 4.51 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านอาหารสำหรับโค ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.29 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ อาหารที่เลี้ยงโคนมมีคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ หากผสมอาหารเอง ต้องไม่ใช้สารต้องห้ามตามกฎหมาย มีค่าเฉลี่ย 4.41 รองลงมาคือ ภาชนะบรรจุอาหารสะอาด มีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.37 และ โคนมได้กินอาหารทั้งอาหารหยาบและอาหารข้นอย่างเพียงพอ เหมาะสมกับช่วงอายุ และสายพันธุ์ ตามหลักวิชาการ มีค่าเฉลี่ย 4.28 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วและยังไม่ได้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มให้ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม โดยมีปัจจัยย่อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านอาหารสำหรับโค คือ อาหารที่เลี้ยงโคนมมีคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ หากผสมอาหารเอง ต้องไม่ใช้สารต้องห้ามตามกฎหมาย ภาชนะบรรจุอาหารสะอาด มีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ มีการตรวจสอบอาหารข้น โคนมในเบื้องต้น เช่น ดูใส่อาหารสภาพดี อาหารข้นมี สี กลิ่น ปกติ มีห้องเก็บอาหาร โคนม ซึ่งห้องสามารถป้องกัน นก หนู แมลงสาบ และก้นแตก กันฝนได้ โคนมได้กินอาหารทั้งอาหารหยาบและอาหารข้นอย่างเพียงพอ เหมาะสมกับช่วงอายุ และสายพันธุ์ ตามหลักวิชาการ

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบค่าที (Independent Sample t-test) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม จำแนกตามสถานะของฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม	สถานะมาตรฐานฟาร์ม		t – value	Sig.
	เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์มแล้ว	ยังไม่ได้เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์ม		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
3.1 แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม ไม่ปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น สารเคมี น้ำเสีย	4.61 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.45 (เห็นด้วย)	2.762	0.006*
3.2 มีน้ำสะอาดและเพียงพอสำหรับการกินของโคและมีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ	4.62 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.41 (เห็นด้วย)	3.326	0.001*
รวม	4.62 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.43 (เห็นด้วย)		

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.32 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.62 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก คือ มีน้ำสะอาดและเพียงพอสำหรับการกินของโคและมีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.62 และ แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม ไม่ปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น สารเคมี น้ำเสีย มีค่าเฉลี่ย 4.61 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.43 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก คือ แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม ไม่ปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น สารเคมี น้ำเสีย มีค่าเฉลี่ย 4.45 และ มีน้ำสะอาดและเพียงพอสำหรับการกินของโคและมีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.41 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วและยังไม่ได้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มให้ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม โดยมีปัจจัยย่อยแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านน้ำใช้ในฟาร์ม คือ แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม ไม่ปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น สารเคมี น้ำเสีย มีน้ำสะอาดและเพียงพอสำหรับการกินของโคและมีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ

ตารางที่ 4.33 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบค่าที (Independent Sample t-test) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการจัดการฟาร์ม จำแนกตามสถานะของฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านการจัดการฟาร์ม	สถานะมาตรฐานฟาร์ม		t – value	Sig.
	เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์มแล้ว	ยังไม่ได้เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์ม		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
4.1.1 ฟาร์มมีคู่มือการจัดการฟาร์มที่แสดงให้เห็นรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญภายในฟาร์ม ได้แก่ การเลี้ยงอาหารและน้ำสำหรับโค การจัดการฟาร์ม การจัดการสุขภาพโคนม การรีดนม และการเก็บรักษาน้ำนม	4.25 (เห็นด้วย)	3.98 (เห็นด้วย)	3.259	0.001*
4.2.1 มีบุคลากรที่เพียงพอกับจำนวนโคนมที่เลี้ยง	4.44 (เห็นด้วย)	4.23 (เห็นด้วย)	3.020	0.003*
4.2.2 บุคลากรที่เลี้ยงโค มีความรู้ และได้รับการฝึกอบรมในการเลี้ยงโคเพื่อให้สามารถจัดการฟาร์มได้	4.43 (เห็นด้วย)	4.23 (เห็นด้วย)	3.116	0.002*
4.2.3 มีสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์มมาดูแลการจัดการฟาร์มและด้านสุขภาพโคนม	4.41 (เห็นด้วย)	4.10 (เห็นด้วย)	3.753	0.000*
4.2.4 บุคลากรควรมีสุดลักษณะส่วนบุคคลที่ดี ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีทุกปี	4.48 (เห็นด้วย)	4.22 (เห็นด้วย)	3.534	0.000*
4.3.1 โรงเรือนและอุปกรณ์ต้องทำความสะอาด และบำรุงรักษาให้อยู่ใน สภาพดีและถูกสุขลักษณะ	4.63 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.36 (เห็นด้วย)	4.572	0.000*

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านการจัดการฟาร์ม	สถานะมาตรฐานฟาร์ม		t - value	Sig.
	เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์มแล้ว	ยังไม่ได้เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์ม		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
4.3.2 โรงรีดนม และอุปกรณ์มีการทำความสะอาด อย่างสม่ำเสมอ	4.71 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.46 (เห็นด้วย)	4.445	0.000*
รวม	4.48 (เห็นด้วย)	4.23 (เห็นด้วย)		

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.33 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการจัดการฟาร์ม ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.48 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ โรงรีดนม และอุปกรณ์มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.71 รองลงมา คือ โรงเรือนและอุปกรณ์ต้องทำความสะอาด และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีและถูกสุขลักษณะ มีค่าเฉลี่ย 4.63 และ บุคลากรควรมีสุนัขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีทุกปี มีค่าเฉลี่ย 4.48 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการจัดการฟาร์ม ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.23 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ โรงรีดนม และอุปกรณ์มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.46 รองลงมาคือ โรงเรือนและอุปกรณ์ต้องทำความสะอาด และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีและถูกสุขลักษณะ มีค่าเฉลี่ย 4.36 มีบุคลากรที่เพียงพอกับจำนวนโคนมที่เลี้ยง มีค่าเฉลี่ย 4.23 และ บุคลากรที่เลี้ยงโค มีความรู้ และได้รับการฝึกอบรมในการเลี้ยงโคเพื่อให้สามารถจัดการฟาร์มได้ มีค่าเฉลี่ย 4.23 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วและยังไม่ได้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มให้ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม โดยมีปัจจัยย่อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านการจัดการฟาร์ม คือ ฟาร์มของท่านมีคู่มือการจัดการฟาร์มที่แสดงให้เห็นรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญภายในฟาร์ม ได้แก่ การเลี้ยงอาหารและน้ำสำหรับโค การจัดการฟาร์ม การจัดการสุขภาพโคนม การรีดนมและการเก็บรักษาน้ำนมดิบ มีบุคลากรที่เพียงพอ

กับจำนวน โคนมที่เลี้ยง บุคลากรที่เลี้ยงโค มีความรู้ และได้รับการฝึกอบรมในการเลี้ยงโคเพื่อให้สามารถจัดการฟาร์มได้ มีสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์มมาดูแลการจัดการฟาร์มและด้านสุขภาพ โคนม บุคลากรควรมีสุดลักษณะส่วนบุคคลที่ดี ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีทุกปี โรงเรือนและอุปกรณ์ ต้องทำความสะอาด และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีและถูกสุขลักษณะ โรงรีดนม และอุปกรณ์มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 4.34 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบค่าที (Independent Sample t-test) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสุขภาพสัตว์ จำแนกตามสถานะของฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านสุขภาพสัตว์	สถานะมาตรฐานฟาร์ม		t – value	Sig.
	เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์มแล้ว	ยังไม่ได้เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์ม		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
5.1.1 ฟาร์มมีการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีมาตรการป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์ม จากคนและยานพาหนะ	4.49 (เห็นด้วย)	4.27 (เห็นด้วย)	3.394	0.001*
5.1.2 โคนมภายในฟาร์มสามารถระบุที่มาได้ และหากซื้อเข้ามาใหม่ ต้องมีการกักโรคและตรวจสุขภาพก่อนเข้าฝูง	4.45 (เห็นด้วย)	4.29 (เห็นด้วย)	2.082	0.038*
5.1.3 มีการตรวจติดตามสุขภาพโคนมประจำวัน	4.34 (เห็นด้วย)	4.13 (เห็นด้วย)	2.922	0.004*
5.1.4 หากเกิดโรคระบาดสัตว์หรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดสัตว์ ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์โดยการแจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์	4.63 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.48 (เห็นด้วย)	2.585	0.010*
5.2.1 ได้ทำตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม	4.56 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.35 (เห็นด้วย)	2.894	0.004*
รวม	4.49 (เห็นด้วย)	4.30 (เห็นด้วย)		

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.34 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสุขภาพสัตว์ ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.49 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ หากเกิดโรกระบาดสัตว์หรือสงสัยว่าเกิดโรกระบาดสัตว์ ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรกระบาดสัตว์โดยการแจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ มีค่าเฉลี่ย 4.63 รองลงมาคือ ทำตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม มีค่าเฉลี่ย 4.56 และ ฟาร์มมีการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีมาตรการป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์ม จากคนและยานพาหนะ มีค่าเฉลี่ย 4.49 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสุขภาพสัตว์ ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.30 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ หากเกิดโรกระบาดสัตว์หรือสงสัยว่าเกิดโรกระบาดสัตว์ ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรกระบาดสัตว์โดยการแจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ มีค่าเฉลี่ย 4.48 รองลงมาคือ ทำตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม มีค่าเฉลี่ย 4.35 และ โคนมภายในฟาร์มสามารถระบุที่มาได้ และหากซื้อเข้ามาใหม่ ต้องมีการกักโรคและตรวจสอบสุขภาพก่อนเข้าฝูง มีค่าเฉลี่ย 4.29 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วและยังไม่ได้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มให้ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม โดยมีปัจจัยย่อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านสุขภาพสัตว์ คือ ฟาร์มมีการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีมาตรการป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์ม จากคนและยานพาหนะ โคนมภายในฟาร์มสามารถระบุที่มาได้ และหากซื้อเข้ามาใหม่ ต้องมีการกักโรคและตรวจสอบสุขภาพก่อนเข้าฝูง มีการตรวจติดตามสุขภาพ โคนมประจำวัน หากเกิดโรกระบาดสัตว์หรือสงสัยว่าเกิดโรกระบาดสัตว์ ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรกระบาดสัตว์โดยการแจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ ได้ทำตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม

ตารางที่ 4.35 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบค่าที (Independent Sample t-test) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสวัสดิภาพสัตว์ จำแนกตามสถานะของฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านสวัสดิภาพสัตว์	สถานะมาตรฐานฟาร์ม		T – value	Sig.
	เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์มแล้ว	ยังไม่ได้เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์ม		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
6.1 โคนมในฟาร์มอยู่ที่สบาย และหากได้รับ บาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ มีการปฏิบัติอย่าง เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความทรมาน	4.53 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.37 (เห็นด้วย)	2.713	0.007*
รวม	4.53 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.37 (เห็นด้วย)		

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.35 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสวัสดิภาพสัตว์ ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.53 คือ โคนมในฟาร์มอยู่ที่สบาย และหากได้รับบาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความทรมาน มีค่าเฉลี่ย 4.53

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสวัสดิภาพสัตว์ ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.37 คือ โคนมในฟาร์มอยู่ที่สบาย และหากได้รับบาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความทรมาน มีค่าเฉลี่ย 4.37

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วและยังไม่ได้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มให้ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม โดยมีปัจจัยย่อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านสวัสดิภาพสัตว์ คือ โคนมในฟาร์มอยู่ที่สบาย และหากได้รับบาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความทรมาน

ตารางที่ 4.36 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบค่าที (Independent Sample t-test) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามสถานะของฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านสิ่งแวดล้อม	สถานะมาตรฐานฟาร์ม		t – value	Sig.
	เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์มแล้ว	ยังไม่ได้เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์ม		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
7.1 มีการกำจัดขยะ ของเสีย เช่น มูลโค โดย วิธีการที่เหมาะสม ไม่ให้เป็นแหล่งของเชื้อโรค และกลิ่น จนกระทบต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง หรือ สิ่งแวดล้อม	4.53 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.34 (เห็นด้วย)	3.112	0.002*
7.2 ฟาร์มมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงแหล่ง น้ำสาธารณะ	4.44 (เห็นด้วย)	4.15 (เห็นด้วย)	4.059	0.000*
รวม	4.49 (เห็นด้วย)	4.25 (เห็นด้วย)		

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.36 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย 4.49 มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.49 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับ คือ มีการกำจัดขยะ ของเสีย เช่น มูลโค โดยวิธีการที่เหมาะสม ไม่ให้เป็นแหล่งของเชื้อโรคและกลิ่น จนกระทบต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง หรือสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 4.53 และฟาร์มมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำสาธารณะ มีค่าเฉลี่ย 4.44 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.25 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับ คือ มีการกำจัดขยะ ของเสีย เช่น มูลโค โดยวิธีการที่เหมาะสม ไม่ให้เป็นแหล่งของเชื้อโรคและกลิ่น จนกระทบต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง หรือสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 4.34 และฟาร์มมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำสาธารณะ มีค่าเฉลี่ย 4.15 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วและยังไม่ได้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มให้ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม โดยมีปัจจัยย่อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านสิ่งแวดล้อม คือ มีการกำจัดขยะ ของเสีย เช่น มูลโค โดยวิธีการที่เหมาะสม ไม่ให้เป็นแหล่งของเชื้อโรคและกลิ่น จนกระทบต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง หรือสิ่งแวดล้อม ฟาร์มมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำสาธารณะ

ตารางที่ 4.37 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบค่าที (Independent Sample t-test) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการผลิตน้ำนมดิบ จำแนกตามสถานะของฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านการผลิตน้ำนมดิบ	สถานะมาตรฐานฟาร์ม		t – value	Sig.
	เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์มแล้ว	ยังไม่ได้เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์ม		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
8.1.1 ผู้รีดนมมีสุขภาพดี ไม่เป็นโรคติดต่อ	4.72 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.55 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	2.992	0.003*
8.1.2 ผู้รีดนมมีการปฏิบัติตามหลักสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี	4.64 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.48 (เห็นด้วย)	2.657	0.008*
8.2.1 ฟาร์มมีการเตรียมแม่โคก่อนทำการรีดนม โดยอาบน้ำแม่โคทุกครั้งก่อนรีดนม และมีการตรวจความผิดปกติของน้ำนมก่อนการรีดลงถัง	4.61 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.51 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	1.602	0.110
8.2.2 หากใช้ยาในการรักษาแม่โค จะหยุดการส่งนมจากแม่โคตัวนั้น และส่งน้ำนมตรวจยืนยันยาปฏิชีวนะตกค้างหลังพ้นระยะหยุดยา	4.72 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.60 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	2.181	0.030*
8.3.1 ฟาร์มรีดนมถูกต้องตามหลักวิธี และหลังรีดนมเสร็จ มีการจุ่มหัวนมด้วยน้ำยาทุกครั้ง	4.61 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.48 (เห็นด้วย)	2.054	0.041*

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านการผลิตน้ำนมดิบ	สถานะมาตรฐานฟาร์ม		t - value	Sig.
	เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์มแล้ว	ยังไม่ได้เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์ม		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
8.3.2 อุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนมดิบ สะอาด ไม่มีกลิ่นอับ ผิวเรียบ มีการทำความสะอาดก่อน และหลังใช้งาน	4.66 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.55 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	1.898	0.059
8.4.1 น้ำนมดิบที่รีดได้ ต้องรีบขนส่งไปยังศูนย์ รวบรวมน้ำนมดิบหรือโรงงานแปรรูปโดยเร็วที่สุด	4.72 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.57 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	2.580	0.010*
8.4.2 หลังจากการส่งน้ำนมดิบแล้ว ท่านทำความ สะอาดถังนมโดยเร็ว	4.67 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.50 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	2.836	0.005*
8.5.1 น้ำนมดิบในฟาร์มมีคุณภาพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ กำหนด	4.59 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.37 (เห็นด้วย)	3.321	0.001*
รวม	4.65 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.51 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)		

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.37 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการผลิตน้ำนมดิบ ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.65 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากัน คือ น้ำนมดิบที่รีดได้ ต้องรีบขนส่งไปยังศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบหรือโรงงานแปรรูปโดยเร็วที่สุด ผู้รีดนมมีสุขภาพดี ไม่เป็นโรคติดต่อ และ หากท่านใช้ยาในการรักษาแม่โค จะต้องหยุดการส่งนมจากแม่โคตัวนั้น และส่งน้ำนมตรวจยืนยันขยาปฏิชีวนะตกค้างหลังพ้นระยะหยุดยา ค่าเฉลี่ย 4.72

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการผลิตน้ำนมดิบ ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีคะแนนเฉลี่ย

รวม 4.51 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ หากใช้ยาในการรักษาแม่โค จะต้องหยุดการส่งนมจากแม่โคตัวนั้น และส่งน้ำนมตรวจยืนยันยีนยาปฏิชีวนะตกค้างหลังพ้นระยะหยุดยา มีค่าเฉลี่ย 4.60 รองลงมา คือ น้ำนมดิบที่รีดได้ โดยรับขนส่งไปยังศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบหรือโรงงานแปรรูปโดยเร็วที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.57 ผู้รีดนมมีสุขภาพดี ไม่เป็นโรคติดต่อและ อุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนมดิบสะอาด ไม่มีกลิ่นอับ ผิวเรียบ มีการทำความสะอาดก่อนและหลังใช้งาน มีค่าเฉลี่ย 4.55 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วและยังไม่ได้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม ให้ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม โดยมีปัจจัยย่อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านการผลิตน้ำนมดิบ คือ ผู้รีดนมมีสุขภาพดี ไม่เป็นโรคติดต่อ ผู้รีดนมมีการปฏิบัติตามหลักสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี หากใช้ยาในการรักษาแม่โค จะต้องหยุดการส่งนมจากแม่โคตัวนั้น และส่งน้ำนมตรวจยืนยันยีนยาปฏิชีวนะตกค้างหลังพ้นระยะหยุดยา ฟาร์มของผู้รีดนมถูกต้องตามหลักวิธี และหลังรีดนมเสร็จ มีการจุ่มหัวนมด้วยน้ำยาทุกครั้ง น้ำนมดิบที่รีดได้ ต้องรับขนส่งไปยังศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบหรือโรงงานแปรรูปโดยเร็วที่สุด หลังจากการส่งน้ำนมดิบแล้ว ต้องทำความสะอาดถังนมโดยเร็ว น้ำนมดิบในฟาร์มมีคุณภาพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ตารางที่ 4.38 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบค่าที (Independent Sample t-test) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการบันทึกข้อมูล จำแนกตามสถานะของฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านการบันทึกข้อมูล	สถานะมาตรฐานฟาร์ม		T – value	Sig.
	เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์มแล้ว	ยังไม่ได้เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์ม		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
9.1 มีทะเบียนประวัติ ประจำตัวโค (ศพ.1) และมีการบันทึกสม่ำเสมอ	4.62 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.27 (เห็นด้วย)	4.694	0.000*
9.2 มีบันทึก บุคคล เข้า – ออก ฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ	4.16 (เห็นด้วย)	3.76 (เห็นด้วย)	4.354	0.000*
9.3 มีบันทึก ยานพาหนะ เข้า – ออกฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ	4.11 (เห็นด้วย)	3.73 (เห็นด้วย)	4.184	0.000*
9.4 มีบันทึก รายรับ – รายจ่าย ของฟาร์ม และมี	4.27	3.91	3.975	0.000*

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านการบันทึกข้อมูล	สถานะมาตรฐานฟาร์ม		T – value	Sig.
	เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์มแล้ว	ยังไม่ได้เข้าสู่ มาตรฐาน ฟาร์ม		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
การบันทึกสม่ำเสมอ	(เห็นด้วย)	(เห็นด้วย)		
9.5 มีบันทึก การตรวจรักษาโคป่วย จากสัตว์ แพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ	4.26 (เห็นด้วย)	4.10 (เห็นด้วย)	1.838	0.067
รวม	4.28 (เห็นด้วย)	3.95 (เห็นด้วย)		

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.38 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการบันทึกข้อมูล ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.28 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ มีทะเบียนประวัติ ประจำตัวโค (ศท.1) และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.62 รองลงมาคือ มีบันทึก รายรับ – รายจ่าย ของฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.27 และมีบันทึก การตรวจรักษาโคป่วย จากสัตว์แพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.26 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการบันทึกข้อมูล ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.95 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ มีทะเบียนประวัติ ประจำตัวโค (ศท.1) และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.27 รองลงมาคือ มีบันทึก การตรวจรักษาโคป่วย จากสัตว์แพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.10 และมีบันทึก รายรับ – รายจ่าย ของฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 3.91 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วและยังไม่ได้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มให้ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม โดยมีปัจจัยย่อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านการบันทึกข้อมูล คือ มีทะเบียนประวัติ ประจำตัวโค (ศท.1) และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีบันทึก บุคคล เข้า – ออก ฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีบันทึก ยานพาหนะ เข้า – ออกฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีบันทึก รายรับ – รายจ่าย ของฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ

2. ปัจจัยทางด้านขนาดของฟาร์ม

การศึกษาความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมต่อมาตรฐานฟาร์มจำแนกตามขนาดของฟาร์ม มีการตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานทางการวิจัย

ขนาดของฟาร์มที่แตกต่างกันของผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีผลต่อระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มที่แตกต่างกัน

สมมติฐานทางสถิติ

$H_0: X_1 = X_2 = X_3$ (ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีขนาดของฟาร์มต่างๆ ไม่แตกต่างกัน)

$H_a: X_1 \neq X_2 \neq X_3$ (ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีขนาดของฟาร์มต่างๆ แตกต่างกัน)

โดยที่ X_1 คือ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว)

X_2 คือ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว)

X_3 คือ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีฟาร์มขนาดใหญ่ (มากกว่า 100 ตัว)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.39 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านองค์ประกอบฟาร์ม จำแนกตามขนาดของฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านองค์ประกอบฟาร์ม	ขนาดของฟาร์ม (ตัว)			F-value	Sig.
	เล็ก (<20)	กลาง (20-100)	ใหญ่ (>100)		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
1.1.1 ฟาร์มตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เช่น โรงฆ่าสัตว์ ตลาดค้าโค โรงงานอุตสาหกรรม	4.37 (เห็นด้วย)	4.50 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.60 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	1.031	0.358
1.2.1 ฟาร์มอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม	4.26 (เห็นด้วย)	4.39 (เห็นด้วย)	4.20 (เห็นด้วย)	1.218	0.297
1.2.2 ฟาร์มมีการวางผังฟาร์มที่เอื้อต่อการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เป็นสัดส่วน เช่น มีพื้นที่สำหรับเลี้ยงโค มีพื้นที่เก็บอาหาร มีพื้นที่พักอาศัยแยกจากที่เลี้ยงโค	4.11 (เห็นด้วย)	4.42 (เห็นด้วย)	4.30 (เห็นด้วย)	6.244	0.002*
1.3.1 ฟาร์มมีพื้นที่เพียงพอในการเลี้ยงโคนม	4.13 (เห็นด้วย)	4.34 (เห็นด้วย)	4.30 (เห็นด้วย)	2.522	0.082
1.3.2 โรงเรือนมีความแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ง่ายต่อการบำรุงรักษาและทำความสะอาด มีระบบระบายน้ำที่ดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก	4.13 (เห็นด้วย)	4.44 (เห็นด้วย)	4.50 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	6.868	0.001*
1.3.3 โรงเรือนมีแสงสว่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน	4.26 (เห็นด้วย)	4.49 (เห็นด้วย)	4.50 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.023	0.019*
1.3.4 มีเครื่องมือและอุปกรณ์เพียงพอในการเลี้ยงโค มีสถานที่จัดเก็บอุปกรณ์เป็นสัดส่วน และเก็บอย่างถูกสุขลักษณะ	4.17 (เห็นด้วย)	4.35 (เห็นด้วย)	4.70 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.180	0.016*

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านองค์ประกอบฟาร์ม	ขนาดของฟาร์ม (ตัว)			F-value	Sig.
	เล็ก (<20)	กลาง (20-100)	ใหญ่ (>100)		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
รวม	4.20 (เห็นด้วย)	4.42 (เห็นด้วย)	4.44 (เห็นด้วย)		

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.39 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านองค์ประกอบฟาร์ม ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ฟาร์มตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เช่น โรงฆ่าสัตว์ ตลาดค้าโค โรงงานอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยรวม 4.37 รองลงมาคือ ฟาร์มอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม และโรงเรือนมีแสงสว่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยรวม 4.26 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านองค์ประกอบฟาร์ม ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ฟาร์มตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เช่น โรงฆ่าสัตว์ ตลาดค้าโค โรงงานอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยรวม 4.50 รองลงมาคือ โรงเรือนมีแสงสว่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยรวม 4.49 และ โรงเรือนมีความแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ง่ายต่อการบำรุงรักษาและทำความสะอาด มีระบบระบายน้ำที่ดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.44 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดใหญ่ (มากกว่า 100 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านองค์ประกอบฟาร์ม ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ มีเครื่องมือและอุปกรณ์เพียงพอในการเลี้ยงโค มีสถานที่จัดเก็บอุปกรณ์เป็นสัดส่วน และเก็บอย่างถูกสุขลักษณะ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.70 รองลงมาคือ ฟาร์มของท่านตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เช่น โรงฆ่าสัตว์ ตลาดค้าโค โรงงานอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยรวม 4.60 และ โรงเรือนมีความแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ง่ายต่อการบำรุงรักษาและทำความสะอาด มีระบบระบายน้ำที่ดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก และโรงเรือนมีแสงสว่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยรวม 4.50 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดเล็ก กลาง และขนาดใหญ่ ให้ระดับ ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านองค์ประกอบฟาร์ม โดยมีปัจจัยย่อยที่มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ฟาร์มมีการวางผังฟาร์มที่เอื้อต่อการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เป็นสัดส่วน เช่น มีพื้นที่สำหรับเลี้ยงโค มีพื้นที่เก็บอาหาร มีพื้นที่พักอาศัย แยกจากที่เลี้ยงโค เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 คู่ คือ เจ้าของฟาร์มที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) และ ฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว)) ค่า Sig. = 0.002) โรงเรือนมีความแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ง่ายต่อการบำรุงรักษา และทำความสะอาด มีระบบระบายน้ำที่ดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 คู่ คือ เจ้าของฟาร์มที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) และ ฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว)) ค่า Sig. = 0.001) โรงเรือนมีแสงสว่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 คู่ คือ เจ้าของฟาร์มที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) และ ฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว)) ค่า Sig. = 0.020) มีเครื่องมือและอุปกรณ์เพียงพอในการเลี้ยงโค มีสถานที่จัดเก็บอุปกรณ์เป็นสัดส่วน และเก็บอย่างถูกสุขลักษณะ เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 คู่ คือ เจ้าของฟาร์มที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) และ ฟาร์มขนาดใหญ่ (มากกว่า 100 ตัว)) ค่า Sig. = 0.047)

ตารางที่ 4.40 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านอาหารสำหรับโค จำแนกตามขนาดของฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านอาหารสำหรับโค	ขนาดของฟาร์ม (ตัว)			F-value	Sig.
	เล็ก (<20)	กลาง (20-100)	ใหญ่ (>100)		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
2.1 อาหารที่เลี้ยงโคนมมีคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ หากผสมอาหารเอง ต้องไม่ใช่สารต้องห้ามตามกฎหมาย	4.42 (เห็นด้วย)	4.52 (เห็นด้วย)	4.40 (เห็นด้วย)	1.051	0.351

ตารางที่ 4.40 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านอาหารสำหรับโค	ขนาดของฟาร์ม (ตัว)			F-value	Sig.
	เล็ก (<20)	กลาง (20-100)	ใหญ่ (>100)		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
2.2 ภาชนะบรรจุอาหารสะอาด มีการ ทำความสะอาดสม่ำเสมอ	4.41 (เห็นด้วย)	4.50 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.30 (เห็นด้วย)	1.169	0.312
2.3 มีการตรวจสอบอาหารชั้นโคนม ในเบื้องต้น เช่น ถูใส่อาหารสภาพดี อาหารชั้นมี สี กลิ่น ปกติ	4.26 (เห็นด้วย)	4.39 (เห็นด้วย)	4.30 (เห็นด้วย)	1.387	0.251
2.4 มีห้องเก็บอาหาร โคนม ซึ่งห้อง สามารถป้องกัน นก หนู แมลงสาบ และกันแดด กันฝนได้	4.21 (เห็นด้วย)	4.34 (เห็นด้วย)	4.50 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	1.342	0.263
2.5 โคนมได้กินอาหารทั้งอาหาร หยาบและอาหารชั้นอย่างเพียงพอ เหมาะสมกับช่วงอายุ และสายพันธุ์ ตามหลักวิชาการ	4.30 (เห็นด้วย)	4.41 (เห็นด้วย)	4.70 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	2.177	0.115
รวม	4.32 (เห็นด้วย)	4.43 (เห็นด้วย)	4.44 (เห็นด้วย)		

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.40 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.32 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ อาหารที่เลี้ยง โคนมมีคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ หากผสมอาหารเอง ต้องไม่ใช่สารต้องห้ามตามกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.42 รองลงมาคือ ภาชนะบรรจุอาหารสะอาด มีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.41 และ โคนมได้กินอาหารทั้งอาหารหยาบและอาหารชั้นอย่างเพียงพอ เหมาะสมกับช่วงอายุ และสายพันธุ์ ตามหลักวิชาการ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.30 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.43 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ อาหารที่เลี้ยง ไก่เนื้อคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ หากผสมอาหารเอง ต้องไม่ใช่สารต้องห้ามตามกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.52 รองลงมาคือ ภาชนะบรรจุอาหารสะอาด มีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.50 และ ไก่เนื้อได้กินอาหารทั้งอาหารหยาบและอาหารข้นอย่างเพียงพอ เหมาะสมกับช่วงอายุ และสายพันธุ์ ตามหลักวิชาการ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.41 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดใหญ่ (มากกว่า 100 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.44 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ไก่เนื้อได้กินอาหารทั้งอาหารหยาบและอาหารข้นอย่างเพียงพอ เหมาะสมกับช่วงอายุ และสายพันธุ์ ตามหลักวิชาการ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.70 รองลงมาคือ มีห้องเก็บอาหาร ไก่เนื้อ ซึ่งห้องสามารถป้องกัน นก หนู แมลงสาบ และก้นแคด ก้นฝน ได้ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.50 และอาหารที่เลี้ยง ไก่เนื้อคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ หากผสมอาหารเอง ต้องไม่ใช่สารต้องห้ามตามกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.40 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดเล็ก กลาง และขนาดใหญ่ ให้ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านอาหารสำหรับไก่ โดยมีปัจจัยย่อยที่มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.41 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์ม ไก่เนื้อในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม จำแนกตามขนาดของฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มไก่เนื้อ ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม	ขนาดของฟาร์ม (ตัว)			F- value	Sig.
	เล็ก (<20)	กลาง (20-100)	ใหญ่ (>100)		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
3.1 แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม ไม่ปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น สารเคมี น้ำเสีย	4.42 (เห็นด้วย)	4.57 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.40 (เห็นด้วย)	2.379	0.094

ตารางที่ 4.41 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม	ขนาดของฟาร์ม (ตัว)			F- value	Sig.
	เล็ก (<20)	กลาง (20-100)	ใหญ่ (>100)		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
3.2 มีน้ำสะอาดและเพียงพอสำหรับการกินของโคและมีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ	4.38 (เห็นด้วย)	4.56 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.33 (เห็นด้วย)	3.390	0.035*
รวม	4.40 (เห็นด้วย)	4.57 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.37 (เห็นด้วย)		

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.41 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.40 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก คือ แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม ไม่ปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น สารเคมี น้ำเสีย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.42 รองลงมาคือ มีน้ำสะอาดและเพียงพอสำหรับการกินของโคและมีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.38 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่าเฉลี่ยรวม 4.57 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม ไม่ปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น สารเคมี น้ำเสีย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.57 รองลงมาคือ มีน้ำสะอาดและเพียงพอสำหรับการกินของโคและมีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.56 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดใหญ่ (มากกว่า 100 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.37 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม ไม่ปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น สารเคมี น้ำเสีย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.40 รองลงมาคือ มีน้ำสะอาดและเพียงพอสำหรับการกินของโคและมีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.33 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดเล็ก กลาง และขนาดใหญ่ ให้ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม โดยมีปัจจัยย่อยที่มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ มีน้ำสะอาดและเพียงพอสำหรับการกินของโคและมีการทำ

ความสะอาดสม่ำเสมอ เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า ไม่มีระดับความคิดเห็นของกลุ่มใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.42 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการจัดการฟาร์ม จำแนกตามขนาดของฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านการจัดการในฟาร์ม	ขนาดของฟาร์ม (ตัว)			F-value	Sig.
	เล็ก (<20)	กลาง (20-100)	ใหญ่ (>100)		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
4.1.1 ฟาร์มมีคู่มือการจัดการฟาร์มที่แสดงให้เห็นรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญภายในฟาร์ม ได้แก่ การเลี้ยงอาหารและน้ำสำหรับโค การจัดการฟาร์ม การจัดการสุขภาพโคนม การรีดนมและการเก็บรักษาน้ำนมดิบ	4.08 (เห็นด้วย)	4.13 (เห็นด้วย)	4.20 (เห็นด้วย)	0.189	0.827
4.2.1 มีบุคลากรที่เพียงพอกับจำนวนโคนมที่เลี้ยง	4.21 (เห็นด้วย)	4.38 (เห็นด้วย)	4.20 (เห็นด้วย)	2.245	0.107
4.2.2 บุคลากรที่เลี้ยงโค มีความรู้และได้รับการฝึกอบรมในการเลี้ยงโคเพื่อให้สามารถจัดการฟาร์มได้	4.24 (เห็นด้วย)	4.37 (เห็นด้วย)	4.30 (เห็นด้วย)	1.310	0.271
4.2.3 มีสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์มมาดูแลและการจัดการฟาร์มและด้านสุขภาพโคนม	4.17 (เห็นด้วย)	4.30 (เห็นด้วย)	3.90 (เห็นด้วย)	1.859	0.157
4.2.4 บุคลากรควรมีสุดลักษณะส่วนบุคคลที่ดี ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีทุกปี	4.25 (เห็นด้วย)	4.38 (เห็นด้วย)	4.40 (เห็นด้วย)	1.074	0.343

ตารางที่ 4.42 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านการจัดการในฟาร์ม	ขนาดของฟาร์ม (ตัว)			F-value	Sig.
	เล็ก (<20)	กลาง (20-100)	ใหญ่ (>100)		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
4.3.1 โรงเรือนและอุปกรณ์ต้องทำ ความสะอาด และบำรุงรักษาให้อยู่ใน สภาพดีและถูกสุขลักษณะ	4.34 (เห็นด้วย)	4.55 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.60 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.116	0.017*
4.3.2 โรงรีดนม และอุปกรณ์มีการทำ ความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ	4.42 (เห็นด้วย)	4.64 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.60 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.929	0.008*
รวม	4.24 (เห็นด้วย)	4.39 (เห็นด้วย)	4.31 (เห็นด้วย)		

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.42 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.24 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ โรงรีดนม และอุปกรณ์มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.42 รองลงมาคือ โรงเรือนและอุปกรณ์ต้องทำความสะอาด และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีและถูกสุขลักษณะ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.34 และบุคลากรควรมีสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีทุกปี มีค่าเฉลี่ยรวม 4.25 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.39 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ โรงรีดนม และอุปกรณ์มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.64 รองลงมาคือ โรงเรือนและอุปกรณ์ต้องทำความสะอาด และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีและถูกสุขลักษณะ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.55 และมีบุคลากรที่เพียงพอกับจำนวน โคนมที่เลี้ยง และบุคลากรควรมีสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีทุกปี มีค่าเฉลี่ยรวม 4.38 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดใหญ่ (มากกว่า 100 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.31 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ โรงเรือนและอุปกรณ์ต้องทำความสะอาด และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีและถูก

สุขลักษณะ และโรงรีดนม และอุปกรณ์มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.60 รองลงมาคือ บุคลากรควรมีสภาพสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี ได้รับการตรวจสอบสุขภาพประจำปีทุกปี มีค่าเฉลี่ยรวม 4.40 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดเล็ก กลาง และขนาดใหญ่ ให้ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการจัดการฟาร์ม โดยมีปัจจัยย่อยที่มีระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ โรงเรือนและอุปกรณ์ต้องทำความสะอาด และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีและถูกสุขลักษณะ เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 คู่ คือ เจ้าของฟาร์มที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) และ ฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว)) ค่า Sig. = 0.020) และโรงรีดนม และอุปกรณ์มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 คู่ คือ เจ้าของฟาร์มที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) และ ฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว)) ค่า Sig. = 0.008)

ตารางที่ 4.43 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสุขภาพสัตว์ จำแนกตามขนาดของฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านสุขภาพสัตว์	ขนาดของฟาร์ม (ตัว)			F- value	Sig.
	เล็ก (<20)	กลาง (20-100)	ใหญ่ (>100)		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
5.1.1 ฟาร์มมีการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีมาตรการป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์มจากคนและยานพาหนะ	4.29 (เห็นด้วย)	4.41 (เห็นด้วย)	4.60 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	1.717	0.181
5.1.2 โคนมภายในฟาร์มสามารถระบุที่มาได้ และหากซื้อเข้ามาใหม่ ต้องมีการกักโรคและตรวจสอบสุขภาพก่อนเข้าฝูง	4.28 (เห็นด้วย)	4.40 (เห็นด้วย)	4.30 (เห็นด้วย)	0.982	0.376
5.1.3 มีการตรวจติดตามสุขภาพโคนมประจำวัน	4.14 (เห็นด้วย)	4.26 (เห็นด้วย)	4.40 (เห็นด้วย)	1.096	0.335

ตารางที่ 4.43 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านสุขภาพสัตว์	ขนาดของฟาร์ม (ตัว)			F- value	Sig.
	เล็ก (<20)	กลาง (20-100)	ใหญ่ (>100)		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
5.1.4 หากเกิดโรคระบาดสัตว์หรือสงสัย ว่าเกิดโรคระบาดสัตว์ ได้ปฏิบัติตาม กฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์โดยการ แจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์	4.42 (เห็นด้วย)	4.59 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.70 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	3.118	0.046*
5.2.1 ทำตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ ควบคุมฟาร์ม	4.28 (เห็นด้วย)	4.52 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.30 (เห็นด้วย)	4.178	0.016*
รวม	4.28 (เห็นด้วย)	4.44 (เห็นด้วย)	4.46 (เห็นด้วย)		

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.43 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสุขภาพสัตว์ ค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.28 อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ หากเกิดโรคระบาดสัตว์หรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดสัตว์ ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์โดยการแจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.42 รองลงมาคือ ฟาร์มมีการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีมาตรการป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์ม จากคนและยานพาหนะ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.29 และโคนมภายในฟาร์มสามารถระบุที่มาได้ และหากซื้อเข้ามาใหม่ ต้องมีการกักโรคและตรวจสอบสุขภาพก่อนเข้าฟาร์ม และทำตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม มีค่าเฉลี่ยรวม 4.28 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสุขภาพสัตว์ ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.44 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ หากเกิดโรคระบาดสัตว์หรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดสัตว์ ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์โดยการแจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.59 รองลงมาคือ ทำตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม มีค่าเฉลี่ยรวม 4.52 และฟาร์มมีการเฝ้าระวัง ป้องกันและ

ควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีมาตรการป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์ม จากคนและยานพาหนะ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.41 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดใหญ่ (มากกว่า 100 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสุขภาพสัตว์ ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.46 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ หากเกิดโรคระบาดสัตว์หรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดสัตว์ ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์โดยการแจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.70 รองลงมาคือ ฟาร์มมีการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีมาตรการป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์ม จากคนและยานพาหนะ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.60 และมีการตรวจติดตามสุขภาพโคนมประจำวัน มีค่าเฉลี่ยรวม 4.40 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดเล็ก กลาง และขนาดใหญ่ ให้ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม สุขภาพสัตว์ โดยมีปัจจัยย่อยที่มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ หากเกิดโรคระบาดสัตว์หรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดสัตว์ ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์โดยการแจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า ไม่มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และได้ทำตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 คู่ คือ เจ้าของฟาร์มที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) และ ฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว)) ค่า Sig. = 0.021

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.44 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสวัสดิภาพสัตว์ จำแนกตามขนาดของฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านสวัสดิภาพสัตว์	ขนาดของฟาร์ม (ตัว)			F- value	Sig.
	เล็ก (<20)	กลาง (20-100)	ใหญ่ (>100)		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
6.1 โคนมในฟาร์มอยู่ที่สบาย และหากได้รับ บาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ มีการปฏิบัติอย่าง เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความทรมาน	4.32 (เห็นด้วย)	4.50 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.40 (เห็นด้วย)	3.055	0.048*
รวม	4.32 (เห็นด้วย)	4.50 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.40 (เห็นด้วย)		

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.44 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสวัสดิภาพสัตว์ ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.32 คือ โคนมในฟาร์มอยู่ที่สบาย และหากได้รับบาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความทรมาน

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.50 คือ โคนมในฟาร์มอยู่ที่สบาย และหากได้รับบาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความทรมาน

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดใหญ่ (มากกว่า 100 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้าน ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.40 คือ โคนมในฟาร์มอยู่ที่สบาย และหากได้รับบาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความทรมาน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดเล็ก กลาง และขนาดใหญ่ ให้ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสวัสดิภาพสัตว์ โดยมีปัจจัยย่อยที่มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ โคนมในฟาร์มอยู่ที่สบาย และหากได้รับบาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความทรมาน เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า ไม่มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.45 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามขนาดของฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านสิ่งแวดล้อม	ขนาดของฟาร์ม (ตัว)			F- value	Sig.
	เล็ก (<20)	กลาง (20-100)	ใหญ่ (>100)		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
7.1 มีการกำจัดขยะ ของเสีย เช่น มูลโค โดยวิธีการที่เหมาะสม ไม่ให้เป็นแหล่ง ของเชื้อโรคและกลิ่น จนกระทบต่อผู้อยู่ อาศัยข้างเคียง หรือสิ่งแวดล้อม	4.34 (เห็นด้วย)	4.46 (เห็นด้วย)	4.50 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	1.341	0.263
7.2 ฟาร์มมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อย ลงแหล่งน้ำสาธารณะ	4.18 (เห็นด้วย)	4.34 (เห็นด้วย)	4.30 (เห็นด้วย)	1.491	0.226
รวม	4.26 (เห็นด้วย)	4.40 (เห็นด้วย)	4.40 (เห็นด้วย)		

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.45 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.26 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก คือ มีการกำจัดขยะ ของเสีย เช่น มูลโค โดยวิธีการที่เหมาะสม ไม่ให้เป็นแหล่งของเชื้อโรคและกลิ่น จนกระทบต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง หรือสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยรวม 4.34 และฟาร์มมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.18 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.40 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก คือ มีการกำจัดขยะ ของเสีย เช่น มูลโค โดยวิธีการที่เหมาะสม ไม่ให้เป็นแหล่งของเชื้อโรคและกลิ่น จนกระทบต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง หรือสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยรวม 4.46 และฟาร์มมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.34 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดใหญ่ (มากกว่า 100 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.40 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก คือ มีการกำจัดขยะ ของเสีย เช่น มูลโค โดยวิธีการที่เหมาะสม ไม่ให้เป็น

แหล่งของเชื้อโรคและกลิ่น จนกระทบต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง หรือสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยรวม 4.46 และฟาร์มมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.34 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดเล็ก กลาง และขนาดใหญ่ ให้ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม สิ่งแวดล้อม โดยมีปัจจัยย่อยที่มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.46 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการผลิตน้ำนมดิบ จำแนกตามขนาดของฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านการผลิตน้ำนมดิบ	ขนาดของฟาร์ม (ตัว)			F-value	Sig.
	เล็ก (<20)	กลาง (20-100)	ใหญ่ (>100)		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
8.1.1 ผู้รีดนมมีสุขภาพดี ไม่เป็นโรคติดต่อ	4.53 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.68 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.50 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	2.999	0.051
8.1.2 ผู้รีดนมมีการปฏิบัติตามหลักสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี	4.45 (เห็นด้วย)	4.59 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.50 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	2.099	0.124
8.2.1 ฟาร์มมีการเตรียมแม่โคก่อนทำการรีดนม โดยอาบน้ำแม่โคทุกครั้งก่อนรีดนม และมีการตรวจความผิดปกติของน้ำนมก่อนการรีดลงถัง	4.45 (เห็นด้วย)	4.59 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.70 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	2.250	0.107
8.2.2 หากใช้ยาในการรักษาแม่โค ต้องหยุดการส่งนมจากแม่โคตัวนั้น และส่งน้ำนมตรวจยืนยันยับยาปฏิชีวนะตกค้างหลังพ้นระยะหยุดยา	4.49 (เห็นด้วย)	4.71 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.70 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	5.636	0.004*
8.3.1 ฟาร์มรีดนมถูกต้องตามหลักวิธี และหลังรีดนมเสร็จ มีการจุ่มหัวนมด้วยน้ำยาทุกครั้ง	4.46 (เห็นด้วย)	4.58 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.40 (เห็นด้วย)	1.624	0.199

ตารางที่ 4.46 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านการผลิตน้ำนมดิบ	ขนาดของฟาร์ม (ตัว)			F-value	Sig.
	เล็ก (<20)	กลาง (20-100)	ใหญ่ (>100)		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
8.3.2 อุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนม ดิบ สะอาด ไม่มีกลิ่นอับ ผิวเรียบ มีการ ทำความสะอาดก่อนและหลังใช้งาน	4.57 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.63 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.40 (เห็นด้วย)	1.275	0.281
8.4.1 น้ำนมดิบที่รีดได้ ต้องรีบขนส่งไป ยังศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบหรือโรงงาน แปรรูปโดยเร็วที่สุด	4.59 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.67 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.60 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	0.641	0.528
8.4.2 หลังจากการส่งน้ำนมดิบแล้ว ทำ ความสะอาดถังนมโดยเร็ว	4.54 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.60 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.60 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	0.381	0.683
8.5.1 น้ำนมดิบในฟาร์มมีคุณภาพไม่ต่ำ กว่าเกณฑ์ที่กำหนด	4.38 (เห็นด้วย)	4.52 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.50 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	1.426	0.242
รวม	4.50 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.62 (เห็น ด้วย อย่างยิ่ง)	4.54 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)		

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.46 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการผลิตน้ำนมดิบ ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่าเฉลี่ยรวม 4.50 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ น้ำนมดิบที่รีดได้ รีบขนส่งไปยังศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบหรือ โรงงานแปรรูปโดยเร็วที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.59 รองลงมาคือ อุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนมดิบ สะอาด ไม่มีกลิ่นอับ ผิวเรียบ มีการทำความสะอาดก่อนและหลังใช้งาน มีค่าเฉลี่ยรวม 4.57 และ หลังจากการส่งน้ำนมดิบแล้ว ได้ทำความสะอาดถังนม โดยเร็ว มีค่าเฉลี่ยรวม 4.54 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการผลิตน้ำนมดิบ ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่าเฉลี่ยรวม 4.62 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ผู้รีดนมมีสุขภาพดี ไม่เป็นโรคติดต่อ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.68 รองลงมาคือน้ำนมดิบที่รีดได้ ต้องรีบขนส่งไปยังศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบหรือโรงงานแปรรูปโดยเร็วที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.67 และอุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนมดิบ สะอาด ไม่มีกลิ่นอับ ผิวเรียบ มีการทำความสะอาดก่อนและหลังใช้งาน มีค่าเฉลี่ยรวม 4.63 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดใหญ่ (มากกว่า 100 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการผลิตน้ำนมดิบ ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่าเฉลี่ยรวม 4.54 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ฟาร์มมีการเตรียมแม่โคก่อนทำการรีดนม โดยอาบน้ำแม่โคทุกครั้งก่อนรีดนม และมีการตรวจความผิดปกติของน้ำนมก่อนการรีดลงถัง และหากใช้ยาในการรักษาแม่โค ต้องหยุดการส่งนมจากแม่โคตัวนั้น และส่งน้ำนมตรวจยืนยันยาปฏิชีวนะตกค้างหลังพ้นระยะหยุดยา มีค่าเฉลี่ยรวม 4.70 และน้ำนมดิบที่รีดได้ ต้องรีบขนส่งไปยังศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบหรือโรงงานแปรรูปโดยเร็วที่สุด และหลังจากการส่งน้ำนมดิบแล้ว ต้องทำความสะอาดถังนมโดยเร็ว มีค่าเฉลี่ยรวม 4.60 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดเล็ก กลาง และขนาดใหญ่ ให้ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม การผลิตน้ำนมดิบ โดยมีปัจจัยย่อยที่มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ หากใช้ยาในการรักษาแม่โค จะหยุดการส่งนมจากแม่โคตัวนั้น และส่งน้ำนมตรวจยืนยันยาปฏิชีวนะตกค้างหลังพ้นระยะหยุดยา เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 คู่ คือ เจ้าของฟาร์มที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) และ ฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว)) ค่า Sig. = 0.004

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.47 แสดงค่าเฉลี่ยและผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการบันทึกข้อมูล จำแนกตามขนาดของฟาร์ม

ความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านการบันทึกข้อมูล	ขนาดของฟาร์ม (ตัว)			F- value	Sig.
	เล็ก (<20)	กลาง (20-100)	ใหญ่ (>100)		
	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)		
9.1 มีทะเบียนประวัติ ประจำตัวโค (ศพ.1) และมีการบันทึกสม่ำเสมอ	4.24 (เห็นด้วย)	4.51 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.60 (เห็นด้วย อย่างยิ่ง)	4.536	0.011*
9.2 มีบันทึก บุคคล เข้า – ออก ฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ	3.84 (เห็นด้วย)	4.00 (เห็นด้วย)	4.20 (เห็นด้วย)	1.274	0.281
9.3 มีบันทึก ยานพาหนะ เข้า – ออก ฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ	3.84 (เห็นด้วย)	3.95 (เห็นด้วย)	4.20 (เห็นด้วย)	0.898	0.408
9.4 มีบันทึก รายรับ – รายจ่าย ของ ฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ	4.07 (เห็นด้วย)	4.10 (เห็นด้วย)	4.30 (เห็นด้วย)	0.323	0.724
9.5 มีบันทึก การตรวจรักษาโคป่วย จากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และมี การบันทึกสม่ำเสมอ	4.21 (เห็นด้วย)	4.17 (เห็นด้วย)	4.20 (เห็นด้วย)	0.075	0.928
รวม	4.04 (เห็นด้วย)	4.15 (เห็นด้วย)	4.30 (เห็นด้วย)		

หมายเหตุ: * หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

จากตารางที่ 4.47 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการบันทึกข้อมูล ค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.04 อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ มีทะเบียนประวัติ ประจำตัวโค (ศพ.1) และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.24 รองลงมาคือ มีบันทึก การตรวจรักษาโคป่วย จากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.21 และมีบันทึก รายรับ – รายจ่าย ของฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.07 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการบันทึกข้อมูล ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.15 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ มีทะเบียนประวัติ ประจำตัวโค (ผท.1) และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.51 รองลงมาคือ มีบันทึก การตรวจรักษาโคป่วย จากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.17 และมีบันทึก รายรับ – รายจ่าย ของฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.10 ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดใหญ่ (มากกว่า 100 ตัว) ต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการบันทึกข้อมูล ค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.30 โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ มีทะเบียนประวัติ ประจำตัวโค (ผท.1) และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.60 รองลงมาคือ มีบันทึก รายรับ – รายจ่าย ของฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.30 และมีบันทึก บุคคล เข้า – ออก ฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีบันทึก ยานพาหนะ เข้า – ออกฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ และ มีบันทึก การตรวจรักษาโคป่วย จากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.20 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดเล็ก กลาง และขนาดใหญ่ ให้ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม ด้านการบันทึกข้อมูล โดยมีปัจจัยย่อยที่มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ มีทะเบียนประวัติ ประจำตัวโค (ผท.1) และมีการบันทึกสม่ำเสมอ เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 คู่ คือ เจ้าของฟาร์มที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) และ ฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว)) ค่า Sig. = 0.014)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มโคนม

สำหรับข้อเสนอแนะของผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้ว ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า การเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาและปรับปรุงศักยภาพของผู้ประกอบการฟาร์ม โคนม เนื่องจากการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม ทำให้ฟาร์มมีการจัดการที่เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น สุขภาพโคนมดีขึ้น สิ่งแวดล้อมรอบๆฟาร์มดีขึ้น มีการควบคุมต้นทุนการผลิตที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น คุณภาพน้ำนมดิบที่ได้จากโคมีคุณภาพที่ดีขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการฟาร์มได้รับราคาขายน้ำนมดิบจากสหกรณ์ โคนม/บริษัทในราคาที่สูงมากขึ้น นอกจากนั้นแล้ว ยังมีเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่ให้ความรู้และดูแลฟาร์มให้เป็นระบบ อีกทั้งยังมีการสนับสนุน ยา และวัคซีนป้องกันโรคในโคโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายอีกด้วย

ในการเข้าสู่ระบบมาตรฐานฟาร์ม นั้น กรมปศุสัตว์ควรคำนึงถึงความพร้อมของผู้ประกอบการด้วย โดยเฉพาะด้านเงินทุน มาตรฐานสำหรับฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ควรมีหลักเกณฑ์ในการประเมินที่แตกต่างกัน เนื่องจากหากใช้เกณฑ์ในการตรวจประเมินเดียวกัน ฟาร์มขนาดเล็กจะไม่สามารถทำได้ เนื่องจากต้องใช้เงินทุนสูงในการปรับปรุงฟาร์ม และไม่คุ้มทุนหากปรับปรุงฟาร์มเพื่อให้ได้มาตรฐานฟาร์ม

สำหรับในบางสหกรณ์ โคนม/บริษัท ควรมีนโยบายหรือมาตรการในการรับซื้อน้ำนมดิบจากสมาชิก ในส่วนของการตรวจสอบคุณภาพน้ำนมดิบจากสมาชิก หากคุณภาพน้ำนมดิบของฟาร์มสมาชิกอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมีคุณภาพ ทางสหกรณ์ โคนม/บริษัทควรให้ราคาน้ำนมดิบเพิ่มจากปกติ แต่หากคุณภาพน้ำนมดิบของฟาร์มสมาชิกอยู่ในเกณฑ์ไม่คุณภาพ ควรมีการตัดราคาหรือไม่ยอมรับน้ำนมดิบของฟาร์มสมาชิคนั้น เพื่อให้ คุณภาพน้ำนมดิบของสหกรณ์/บริษัทในภาพรวมดีขึ้น และในการเข้าสู่ระบบมาตรฐานฟาร์ม ทางสหกรณ์ โคนม/บริษัทควรมีนโยบาย เพิ่มราคาน้ำนมดิบให้สมาชิก ในกรณีที่สมาชิกเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม เพื่อเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนให้สมาชิกมีการผลิตน้ำนมดิบที่มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งทำให้ภาพรวมของทั้งสหกรณ์ โคนม/บริษัท มีคุณภาพน้ำนมที่ดีมากขึ้นด้วย

สำหรับเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์นั้น ผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน มีความคิดเห็นว่า หากมีผู้ประกอบการที่สนใจเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม ควรให้เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ผู้ที่ จะรับรองระบบ มาให้คำแนะนำเบื้องต้นที่ฟาร์มก่อน เพื่อที่จะปรับปรุงให้เป็นไปตามข้อกำหนด จะทำให้ทางฟาร์มไม่สิ้นเปลืองงบประมาณในการปรับปรุงหลายๆรอบ และปัจจุบันระบบการตรวจรับรองและต่ออายุมาตรฐานฟาร์มของกรมปศุสัตว์ มีขั้นตอนกระบวนการที่ล่าช้า ควรมีการปรับปรุง เพื่อให้มีสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และในการต่ออายุมาตรฐานฟาร์ม กรมปศุสัตว์ควรจะมีการทำหนังสือแจ้งเตือนให้กับผู้ประกอบการฟาร์ม โคนม ก่อนใบรับรองจะหมดอายุล่วงหน้า 3 เดือน เพื่อให้ผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมเตรียมความพร้อมในการตรวจประเมินต่ออายุต่อไป อีกทั้งควรให้

เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์เข้าตรวจติดตามมาตรฐานฟาร์มอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมยังคงระบบมาตรฐานให้อยู่ในเกณฑ์ข้อกำหนดอย่างสม่ำเสมอ

สำหรับสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคนม เป็นสิ่งที่จำเป็นมากในฟาร์มโคนม ปัจจุบันพบว่าสัตวแพทย์ที่ทำงานด้านโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ขาดแคลนเป็นจำนวนมาก ควรมีสัตวแพทย์ของกรมปศุสัตว์ หรือทางสหกรณ์โคนม/บริษัทควรมีสัตวแพทย์ประจำอยู่ในทุกศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ เพื่อมาช่วยเหลือดูแล ทั้งในด้านของความรู้ในการเลี้ยงโคนมที่ถูกต้อง การจัดการด้านอาหารทั้งอาหารหยาบและอาหารข้น การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การดูแลสุขภาพสัตว์ การทำวัคซีน การรักษาและป้องกันโรค การผสมเทียม เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนกำลังประสบปัญหาต่างๆเหล่านี้อยู่ โดยส่วนใหญ่หากเกิดปัญหาขึ้น ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมเองต้องเป็นผู้ที่ทำการรักษาโคนม หรือจัดการสิ่งต่างๆในฟาร์มเองทุกอย่างทั้งหมด ซึ่งในบางครั้งการจัดการอาจจะไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

สำหรับข้อเสนอแนะของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม เป็นสิ่งที่ดี ทำให้ฟาร์มเป็นส่วน เป็นระบบ ทำให้น้ำนมดิบที่ได้มีคุณภาพดีมากขึ้น สุขภาพโคนมดีขึ้น สิ่งแวดล้อมรอบๆฟาร์มดีขึ้น แต่ทางฟาร์ม ประสบปัญหาต่างๆ ทำให้ในปัจจุบันยังไม่สามารถเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มได้ ทั้งในด้านของเงินทุนในการปรับปรุงฟาร์ม ซึ่งทางฟาร์มมีความต้องการแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ ในการปรับปรุงฟาร์ม ในด้านการขาดแคลนบุคลากรในฟาร์ม ซึ่งโดยปกติปฏิบัติงานในฟาร์มเต็มเวลา ทำให้ไม่มีเวลาในการปรับปรุงฟาร์ม ในด้านของแหล่งอาหารหยาบ ปัจจุบันฟาร์มไม่มีพื้นที่ปลูกอาหารหยาบอย่างเพียงพอ ทำให้ในแต่ละวันหลังจากส่งน้ำนมดิบที่ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบแล้ว ผู้ประกอบการฟาร์มส่วนใหญ่ต้องหาอาหารหยาบมาให้โคนม ทำให้ไม่มีเวลาในการปรับปรุงฟาร์ม

สำหรับ เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ ในการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มควรมาให้คำแนะนำกับทางฟาร์มก่อนการปรับปรุงฟาร์ม เพื่อที่จะสามารถปรับปรุงฟาร์มให้ผ่านข้อกำหนด โดยทางฟาร์มจะไม่สิ้นเปลืองงบประมาณในการปรับปรุงฟาร์มหลายรอบ และในการตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ ควรเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งในบางฟาร์มประสบปัญหาต้องมีการปรับปรุงฟาร์มหลายครั้ง เนื่องจากเกณฑ์การตรวจประเมินมาตรฐานฟาร์มของกรมปศุสัตว์ส่วนใหญ่จะอยู่ในดุลพินิจของผู้ตรวจประเมิน ซึ่งดุลพินิจของผู้ตรวจประเมินในแต่ละคนไม่เหมือนกัน ทำให้มาตรฐานฟาร์มที่กรมปศุสัตว์ให้อยู่ไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทำให้ในบางฟาร์มเลือกที่จะไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

สำหรับด้านสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคนม ทางผู้ประกอบการ มีความคิดเห็นว่า ปัจจุบันสัตวแพทย์ด้านโคนม ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ยังขาดแคลนเป็นจำนวนมาก ควรมีสัตวแพทย์จาก

กรมปศุสัตว์ หรือ สัตวแพทย์ของสหกรณ์โคนม/บริษัท มาช่วยในการดูแลฟาร์มให้ทั่วถึง และมีความ
สม่ำเสมอ โดยต้องการให้มาฝึกอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพโคนม การจัดการด้านอาหาร
การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง เรื่อง ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม และยังเป็นข้อมูลสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 5 กรมปศุสัตว์ ในการวางแผนผลักดันให้ผู้ประกอบการ โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มต่อไป

การศึกษานี้ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม โดยมีสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลคือ ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 35 ศูนย์ จากผู้ประกอบการ โคนม ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำนวน 350 ราย ที่ต้องมาส่งน้ำนมดิบที่ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ โดยทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน (Proportional Quota Sampling) ใช้การวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูลในรูปแบบข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ประกอบด้วย การทดสอบค่าที (Independent Sample t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) (เสาวนีย์ ใจมูล, 2554) เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้ว คิดเป็นร้อยละ 52.60 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 80.30 อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.90 มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 83.70 ระดับการศึกษาประถมศึกษา/ต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 30.00 ระยะเวลาในการประกอบกิจการเลี้ยงโคนมมาแล้ว 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.00 เริ่มก่อตั้งฟาร์มเอง คิดเป็นร้อยละ 82.00 เป็นฟาร์มขนาดกลาง (20-100ตัว) คิดเป็นร้อยละ 75.40 ปริมาณน้ำนมดิบที่ได้ 101-300 กิโลกรัมต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 57.70 มีคนที่ทำงานในฟาร์มทั้งหมด 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 72.90 มีรายได้จากการประกอบกิจการ โคนม 50,000-100,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 38.30 มี

รายจ่ายจากการประกอบกิจการโคนม น้อยกว่า 50,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 52.60 มีแหล่งเงินเชื่อในการประกอบกิจการ โคนม คือ สหกรณ์โคนม คิดเป็นร้อยละ 53.40

สำหรับฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้ว จำนวน 184 ฟาร์ม ส่วนใหญ่ เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มมาแล้ว 3-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.10 เหตุผลที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม 3 ลำดับแรก เพราะ ได้รับค่าน้ำนมดิบเพิ่มจากศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ คิดเป็นร้อยละ 83.70 ทำให้โคนมมีสุขภาพดี และปลอดโรค คิดเป็นร้อยละ 52.70 และ การเลี้ยงโคนมมีระบบมากยิ่งขึ้น คิดเป็นร้อยละ 47.80 ตามลำดับ เงินลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ผ่านการรับรองมาตรฐานฟาร์มใช้ น้อยกว่า 100,000 บาท คิดเป็น 53.80

สำหรับฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม มีเหตุผลที่ยังไม่ขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม 3 ลำดับแรก เพราะ ต้องใช้เงินลงทุนสูง คิดเป็นร้อยละ 59.60 รองลงมาคือ มีปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่การเลี้ยงที่ไม่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 36.10 และขั้นตอนในการตรวจประเมินของกรมปศุสัตว์มีความยุ่งยาก คิดเป็นร้อยละ 31.90 ตามลำดับ หากจะเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มต้องใช้เวลาลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน น้อยกว่า 100,000 บาท

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมต่อมาตรฐานฟาร์ม

2.1 ความคิดเห็นโดยรวมเกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์มโคนมของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

ระดับความคิดเห็น โดยรวมของผู้ประกอบการฟาร์ม โคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งในรายละเอียด พบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มโคนม มีความเห็นด้วยสูงที่สุด คือ มาตรฐานฟาร์มในด้านการผลิตน้ำนมดิบ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง รองลงมา คือ ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ด้านสวัสดิภาพสัตว์ อยู่ในระดับเห็นด้วย ด้านอาหารสำหรับโค อยู่ในระดับเห็นด้วย ด้านองค์ประกอบฟาร์ม อยู่ในระดับเห็นด้วย ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับเห็นด้วย ด้านสุขภาพสัตว์ อยู่ในระดับเห็นด้วย ด้านการจัดการฟาร์ม อยู่ในระดับเห็นด้วย และด้านการบันทึกข้อมูล อยู่ในระดับเห็นด้วย ตามลำดับ (ตารางที่ 4.28)

ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์ม โคนม หากจำแนกตามปัจจัยย่อยในทุกๆด้านของมาตรฐานฟาร์ม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับความคิดเห็นสูงที่สุด 3 อันดับแรก คือ หากใช้ยาในการรักษาแม่โค จะต้องหยุดการส่งนมจากแม่โคตัวนั้น และส่งน้ำนมตรวจยืนยันยาปฏิชีวนะตกค้างหลังพ้นระยะหยุดยา รองลงมาคือ น้ำนมดิบที่รีดได้ ต้องริบขนส่งไปยังศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบหรือโรงงานแปรรูปโดยเร็วที่สุด และผู้รีดนมมีสุขภาพดี ไม่เป็นโรคติดต่อ ตามลำดับ สำหรับระดับความคิดเห็นที่น้อยที่สุด 3 อันดับสุดท้าย คือ มีบันทึก ยานพาหนะ เข้า – ออกฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ รองลงมาคือมีบันทึก บุคคล เข้า – ออก ฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ และมีบันทึก รายรับ – รายจ่าย ของฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ ตามลำดับ (ตารางที่ 4.29)

ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านองค์ประกอบฟาร์ม อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยปัจจัยย่อยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นอยู่ใน 3 ลำดับแรก คือ ฟาร์มตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีความเสี่ยงจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เช่น โรงฆ่าสัตว์ ตลาดค้าโค โรงงานอุตสาหกรรม รองลงมาคือ โรงเรือนมีแสงสว่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน และ โรงเรือนมีความแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ง่ายต่อการบำรุงรักษา และทำความสะอาด มีระบบระบายน้ำที่ดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านอาหารสำหรับโค อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยปัจจัยย่อยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นอยู่ใน 3 อันดับแรก คือ อาหารที่เลี้ยงโคนมมีคุณภาพ และมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ หากผสมเอง ต้องไม่ใช่สารต้องห้ามตามกฎหมาย รองลงมาคือ ภาชนะบรรจุอาหารสะอาด มีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ และโคนมได้กินอาหารทั้งอาหารหยาบและอาหารข้นอย่างเพียงพอ เหมาะสมกับช่วงอายุ และสายพันธุ์ ตามหลักวิชาการ ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านน้ำใช้ในฟาร์ม อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยปัจจัยย่อยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็น คือ แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม ไม่ปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น สารเคมี น้ำเสีย และมีน้ำสะอาดเพียงพอสำหรับการกินของโค และมีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ

ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านการจัดการฟาร์ม อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยปัจจัยย่อยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นอยู่ใน 3 อันดับแรก คือ โรงรีดนม และอุปกรณ์มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ รองลงมา คือ โรงเรือนและอุปกรณ์ต้องทำความสะอาด และบำรุงให้อยู่ในสภาพดีและถูกสุขลักษณะ และ บุคลากรควรมีสุขลักษณะที่ดี ได้รับการตรวจสุขภาพประจำทุกปี ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านสุขภาพสัตว์ อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยปัจจัยย่อยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นอยู่ใน 3 อันดับแรก คือ หากเกิดโรคระบาดสัตว์หรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดสัตว์ ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์โดยการแจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ รองลงมา คือ ได้ทำตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และฟาร์มมีการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีมาตรการป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์มจากคน และยานพาหนะ ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านสวัสดิภาพสัตว์ อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยปัจจัยย่อยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็น คือ โคนมในฟาร์มอยู่ที่สบาย และหากได้รับบาดเจ็บ ป่วย หรือ พิการ มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความทรมาน

ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยปัจจัยย่อยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็น คือ มีการกำจัดขยะ ของเสีย เช่น มูลโค โดยวิธีการที่เหมาะสม ไม่ให้เป็นแหล่งของเชื้อโรคและกลิ่น จนกระทบต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง หรือสิ่งแวดล้อม และฟาร์มท่านมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำสาธารณะ ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านการผลิตน้ำนมดิบ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยปัจจัยย่อยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นอยู่ใน 3 อันดับแรก คือ หากใช้ยาในการรักษาแม่โค จะต้องหยุดการส่งนมจากแม่โคตัวนั้น และส่งน้ำนมตรวจยืนยันยับยาปฏิชีวนะตกค้างหลังพ้นระยะหยุดยา รองลงมาคือ น้ำนมดิบที่รีดได้ ต้องรีบขนส่งไปยังศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบหรือโรงงานแปรรูปโดยเร็วที่สุด และผู้รีดนมมีสุขภาพดี ไม่เป็นโรคติดต่อ ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม ด้านการบันทึกข้อมูล อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยปัจจัยย่อยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นอยู่ใน 3 อันดับแรก คือ มีทะเบียนประวัติ ประจำตัวโค (พท.1) และมีการบันทึกสม่ำเสมอ รองลงมาคือ มีบันทึก การตรวจรักษาโคป่วย จากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ และมีบันทึก รายรับ-รายจ่าย ของฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ ตามลำดับ

2.2 ความแตกต่างระหว่างระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม

เป็นการศึกษาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ใช้สถิติทดสอบที (Independent Sample t-test) จำแนกตามสถานะของฟาร์ม และใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) จำแนกตาม ขนาดของฟาร์ม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จำแนกตามสถานะมาตรฐานฟาร์ม

สำหรับความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ใช้สถิติทดสอบค่าที (Independent Sample t-test) จำแนกตามสถานะของฟาร์ม ระหว่างฟาร์มที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วและฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มผลการทดสอบ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

ในด้านองค์ประกอบฟาร์ม เรื่อง ฟาร์มตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เช่น โรงฆ่าสัตว์ ตลาดค้าโค โรงงานอุตสาหกรรม ฟาร์มอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ฟาร์มมีการวางผังฟาร์มที่เอื้อต่อการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เป็นสัดส่วน เช่น มีพื้นที่

สำหรับเลี้ยงโค มีพื้นที่เก็บอาหาร มีพื้นที่พักอาศัยแยกจากที่เลี้ยงโค ฟาร์มมีพื้นที่เพียงพอในการเลี้ยงโคนม โรงเรือนมีความแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ง่ายต่อการบำรุงรักษาและทำความสะอาด มีระบบระบายน้ำที่ดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก โรงเรือนมีแสงสว่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน มีเครื่องมือและอุปกรณ์เพียงพอในการเลี้ยงโค มีสถานที่จัดเก็บอุปกรณ์เป็นสัดส่วน และเก็บอย่างถูกสุขลักษณะ ซึ่งค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วจะสูงกว่าผู้ที่มีฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

ในด้านอาหารสำหรับโค เรื่อง อาหารที่เลี้ยงโคนมมีคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ หากผสมอาหารเอง ต้องไม่ใช่สารต้องห้ามตามกฎหมาย ภาชนะบรรจุอาหารสะอาด มีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ มีการตรวจสอบอาหารชั้นโคนมในเบื้องต้น เช่น ฤกษ์ใส่อาหารสภาพดี อาหารชั้นมี สี กลิ่น ปกติ มีห้องเก็บอาหารโคนม ซึ่งห้องสามารถป้องกัน นก หนู แมลงสาบ และก้นแคด ก้นฝนได้ และโคนมได้กินอาหารทั้งอาหารหยาบและอาหารชั้นอย่างเพียงพอ เหมาะสมกับช่วงอายุ และสายพันธุ์ ตามหลักวิชาการ ซึ่งค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วจะสูงกว่าผู้ที่มีฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

ในด้านน้ำใช้ในฟาร์ม เรื่อง แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม ไม่ปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น สารเคมี น้ำเสีย และมีน้ำสะอาดและเพียงพอสำหรับการกินของโคและมีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ ซึ่งค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วจะสูงกว่าผู้ที่มีฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

ในการจัดการฟาร์ม เรื่อง ฟาร์มมีคู่มือการจัดการฟาร์มที่แสดงให้เห็นรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญภายในฟาร์ม ได้แก่ การเลี้ยงอาหารและน้ำสำหรับโค การจัดการฟาร์ม การจัดการสุขภาพโคนม การรีดนมและการเก็บรักษาน้ำนม มีบุคลากรที่เพียงพอกับจำนวนโคนมที่เลี้ยง บุคลากรที่เลี้ยงโค มีความรู้ และได้รับการฝึกอบรมในการเลี้ยงโคเพื่อให้สามารถจัดการฟาร์มได้ มีสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์มมาดูแลและการจัดการฟาร์มและด้านสุขภาพโคนม บุคลากรควรมีสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีทุกปี โรงเรือนและอุปกรณ์ต้องทำความสะอาด และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีและถูกสุขลักษณะ โรงรีดนม และอุปกรณ์มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วจะสูงกว่าผู้ที่มีฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

ในด้านสุขภาพสัตว์ เรื่อง ฟาร์มมีการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีมาตรการป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์ม จากคนและยานพาหนะ โคนมภายในฟาร์มสามารถระบุที่มาได้ และหากซื้อเข้ามาใหม่ ต้องมีการกักโรคและตรวจสุขภาพก่อนเข้าฝูง มีการตรวจติดตามสุขภาพโคนมประจำวัน หากเกิดโรคระบาดสัตว์หรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดสัตว์ ได้ปฏิบัติ

ตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์โดยการแจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ ได้ทำตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม ซึ่งค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วจะสูงกว่าผู้ที่มีฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

ในด้านสวัสดิภาพสัตว์ เรื่อง โคนมในฟาร์มอยู่ที่สบาย และหากได้รับบาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความทรมาน ซึ่งค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วจะสูงกว่าผู้ที่มีฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

ในด้านสิ่งแวดล้อม เรื่อง มีการกำจัดขยะ ของเสีย เช่น มูลโค โดยวิธีการที่เหมาะสม ไม่ให้เป็นแหล่งของเชื้อโรคและกลิ่น จนกระทบต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง หรือสิ่งแวดล้อม ฟาร์มมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำสาธารณะ ซึ่งค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วจะสูงกว่าผู้ที่มีฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

ในการผลิตน้ำนมดิบ เรื่อง ผู้รีดนมมีสุขภาพดี ไม่เป็นโรคติดต่อ ผู้รีดนมมีการปฏิบัติตามหลักสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี หากท่านใช้ยาในการรักษาแม่โค จะต้องหยุดการส่งนมจากแม่โคตัวนั้น และส่งน้ำนมตรวจยืนยันยาปฏิชีวนะตกค้างหลังพ้นระยะหยุดยา ฟาร์มรีดนมถูกต้องตามหลักวิธี และหลังรีดนมเสร็จ มีการจุ่มหัวนมด้วยน้ำยาทุกครั้ง น้ำนมดิบที่รีดได้ ต้องรีบขนส่งไปยังศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบหรือโรงงานแปรรูปโดยเร็วที่สุด หลังจากการส่งน้ำนมดิบแล้ว ต้องทำความสะอาดถังนมโดยเร็ว น้ำนมดิบในฟาร์มมีคุณภาพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วจะสูงกว่าผู้ที่มีฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

ในการบันทึกข้อมูล เรื่อง มีทะเบียนประวัติ ประจำตัวโค (พท.1) และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีบันทึก บุคคล เข้า – ออก ฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีบันทึก ยานพาหนะ เข้า – ออกฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ มีบันทึก รายรับ – รายจ่าย ของฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ ซึ่งค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้วจะสูงกว่าผู้ที่มีฟาร์มที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

จำแนกตามขนาดของฟาร์ม

สำหรับความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) จำแนกตามขนาดของฟาร์ม ระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามที่ฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20ตัว) ฟาร์มขนาดกลาง (20-100ตัว) และฟาร์มขนาดใหญ่ (มากกว่า 100 ตัว) ผลการทดสอบพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ในมาตรฐานฟาร์ม ด้านอาหารสำหรับโค และ ด้านสิ่งแวดล้อม

สำหรับมาตรฐานฟาร์ม ในด้านที่เหลือนั้น ผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ดังนี้

ในด้านองค์ประกอบฟาร์ม ในเรื่อง ฟาร์มมีการวางผังฟาร์มที่เอื้อต่อการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เป็นสัดส่วน เช่น มีพื้นที่สำหรับเลี้ยงโค มีพื้นที่เก็บอาหาร มีพื้นที่พักอาศัยแยกจากที่เลี้ยงโค เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 คู่ คือ เจ้าของฟาร์มที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) และ ฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว)) ค่า Sig. = 0.002) โรงเรือนมีความแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ง่ายต่อการบำรุงรักษาและทำความสะอาด มีระบบระบายน้ำที่ดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 คู่ คือ เจ้าของฟาร์มที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) และ ฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว)) ค่า Sig. = 0.001) โรงเรือนมีแสงสว่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 คู่ คือ เจ้าของฟาร์มที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) และ ฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว)) ค่า Sig. = 0.020) มีเครื่องมือและอุปกรณ์เพียงพอในการเลี้ยงโค มีสถานที่จัดเก็บอุปกรณ์เป็นสัดส่วน และเก็บอย่างถูกสุขลักษณะ เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 คู่ คือ เจ้าของฟาร์มที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) และ ฟาร์มขนาดใหญ่ (มากกว่า 100 ตัว)) ค่า Sig. = 0.047)

ในด้านน้ำใช้ในฟาร์ม ในเรื่อง มีน้ำสะอาดและเพียงพอสำหรับการกินของโคและมีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า ไม่มีระดับความคิดเห็นของกลุ่มใดที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในด้านการจัดการฟาร์ม ในเรื่อง โรงเรือนและอุปกรณ์ต้องทำความสะอาด และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีและถูกสุขลักษณะ เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 คู่ คือ เจ้าของฟาร์มที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) และ ฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว)) ค่า Sig. = 0.020) และโรงเรือน และอุปกรณ์มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 คู่ คือ เจ้าของฟาร์มที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) และ ฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว)) ค่า Sig. = 0.008)

ในด้านสุขภาพสัตว์ ในเรื่อง หากเกิดโรคระบาดสัตว์หรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดสัตว์ ได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์โดยการแจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า ไม่มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และได้ทำตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 คู่ คือ เจ้าของ

ฟาร์มที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) และ ฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว)) ค่า Sig. = 0.021)

ในด้านสวัสดิภาพสัตว์ ในเรื่อง โคนมในฟาร์มอยู่ที่สบาย และหากได้รับบาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความทรมาน เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า ไม่มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในการผลิตน้ำนมดิบ ในเรื่อง หากใช้ยาในการรักษาแม่โค จะหยุดการส่งนมจากแม่โคตัวนั้น และส่งน้ำนมตรวจยืนยันยาปฏิชีวนะตกค้างหลังพ้นระยะหยุดยา เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 คู่ คือ เจ้าของฟาร์มที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) และ ฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว)) ค่า Sig. = 0.004)

ในการบันทึกข้อมูล ในเรื่อง มีทะเบียนประวัติ ประจำตัวโค (พท.1) และมีการบันทึกสม่ำเสมอ เมื่อทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนหรือรายคู่ (Multiple Comparisons) พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 คู่ คือ เจ้าของฟาร์มที่มีฟาร์มขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว) และ ฟาร์มขนาดกลาง (20 – 100 ตัว)) ค่า Sig. = 0.014)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มโคนม

ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาฟาร์มให้มีระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะทำให้โคนมมีสุขภาพดี น้ำนมดิบที่ได้จะมีปริมาณที่มากขึ้นและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้นด้วย ในการทำงานของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์นั้น ในการขอรับรองมาตรฐานฟาร์มเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ควรให้คำแนะนำการปรับปรุงฟาร์มเบื้องต้นก่อนเพื่อให้สามารถปรับปรุงฟาร์มให้เป็นไปตามข้อกำหนดได้ และระบบการตรวจรับรองหรือการต่ออายุมาตรฐานฟาร์ม ปัจจุบัน มีกระบวนการที่ยุ่งยาก ถ้าชา ควรมีการปรับปรุงให้สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น สำหรับสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ขาดแคลนเป็นจำนวนมาก กรมปศุสัตว์ หรือสหกรณ์โคนม/บริษัท ควรจัดให้มีสัตวแพทย์ประจำ อย่างน้อยในทุกศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ เพื่อมาช่วยดูแล ทั้งในด้านขององค์ความรู้ในการเลี้ยงโคนมที่ถูกต้อง การจัดการอาหาร การจัดการสิ่งแวดล้อม การดูแลสุขภาพสัตว์ การรักษาและการป้องกันโรค เป็นต้น สำหรับผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม ส่วนใหญ่แล้ว มีปัญหาด้านเงินทุนในการลงทุนเพื่อปรับปรุงฟาร์มให้ได้มาตรฐานฟาร์ม หากมีแหล่งเงินทุน ดอกเบี้ยต่ำ มาช่วยในการสนับสนุน ก็จะให้มีฟาร์มเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผล

การศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 5 กรมปศุสัตว์ ใช้ในการวางแผนผลักดันให้ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มเพิ่มมากขึ้น นั้น มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ในภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ คลาใจ ชรรมนันท์ (2552) ที่ศึกษาเรื่องการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมของเกษตรกรรายย่อย อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์ม มีทัศนคติเห็นด้วยต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนม

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ในภาพรวม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประมินทร์ วิจิฉัยกุล (2551) ที่ศึกษาเรื่อง โครงการสำรวจมาตรฐานฟาร์มโคนมและการผลิตน้ำนมดิบของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อยเขตจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มโคนม ให้ความสำคัญ กับมาตรฐานฟาร์มในด้าน ระบบการบันทึกข้อมูลต่ำที่สุด และควรมีการส่งเสริมระบบการบันทึกข้อมูลเพื่อฟาร์มโคนมรายย่อยจะสามารถเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มได้มากยิ่งขึ้น

เหตุผลของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม โดยส่วนใหญ่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม เพราะ ได้รับราคาน้ำนมดิบเพิ่มจากศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ ซึ่งทำให้มีผลตอบแทนในการเลี้ยงโคนมที่เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องผลการศึกษาของ ปาจริย์ คงแย้ม (2551) ที่ศึกษาเรื่อง ผลการดำเนินธุรกิจฟาร์มโคนมของสมาชิกสหกรณ์โคนม หลักการได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มโคนม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผลตอบแทนในการเลี้ยงโคนมหลังได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มโคนม เพิ่มขึ้นจากเดิม ซึ่งสอดคล้องกับทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์โคนม ที่ว่าการปรับปรุงฟาร์มโคนมให้ได้มาตรฐานส่งผลกระทบต่อราคาและปริมาณน้ำนมดิบให้เพิ่มขึ้น

เหตุผลของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม โดยส่วนใหญ่แล้ว จะมีปัญหาด้านเงินทุน รองลงมาคือ มีปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ในการเลี้ยงที่ไม่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาของ ประเสริฐ โพธิ์ภาค (2555) ที่ศึกษาเรื่อง การจัดการฟาร์มโคนมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี : กรณีศึกษาจังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรโดยส่วนใหญ่ มีปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่การเลี้ยงที่จำกัด

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อมาตรฐานฟาร์ม ในภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาของ พุทธชาติ คาคสนิท (2556) ได้ศึกษาเรื่อง

สำรวจความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์มโคนมของเกษตรกรในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม มีทัศนคติในเชิงบวก ว่า มาตรฐานฟาร์มมีประโยชน์ทั้งในด้านคุณภาพน้ำนม ป้องกันโรค ไม่ก่อปัญหาสิ่งแวดล้อม และเป็นการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC) ในระดับเห็นด้วย และเกษตรกรควรมีแรงจูงใจเพื่อให้เกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม โดยการเพิ่มราคาน้ำนม

ข้อค้นพบ

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อการมาตรฐานฟาร์ม โดยพิจารณาเหตุผลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบได้พบข้อสังเกตที่ควรนำมาพิจารณาดังนี้

1. ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน มีความเห็นในระดับเห็นด้วยต่อมาตรฐานฟาร์ม และเห็นว่า การเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม นั้น มีความจำเป็นและมีความสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงสุขภาพของผู้เลี้ยง ส่งเสริมให้มีการเลี้ยงที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น สุขภาพโคนมดีขึ้น สิ่งแวดล้อมรอบๆ ฟาร์มดีขึ้น มีการควบคุมต้นทุนการผลิตที่ดีมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังได้ราคาขายน้ำนมดิบให้กับศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย แต่ปัญหาส่วนใหญ่ที่ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม เหตุผลเพราะ ต้องใช้เงินทุนในการลงทุนปรับปรุงฟาร์มจำนวนมาก อีกทั้งบางส่วนยังมีปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่การเลี้ยงที่ไม่เหมาะสม และขั้นตอนในการตรวจประเมินของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์มีความยุ่งยาก ทำให้ผู้ประกอบการเลือกที่จะไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

2. ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับความคิดเห็นที่อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คือ มาตรฐานฟาร์มในด้านการผลิตน้ำนมดิบ ซึ่งมีปัจจัยย่อยเกี่ยวกับ ผู้รีดนมโค การเตรียมตัวแม่โคก่อนการรีดนม การรีดนม การขนส่งน้ำนมดิบ และคุณภาพน้ำนมดิบ นั้น ผู้ประกอบการฟาร์มโคนม จะให้ความสำคัญเป็นลำดับต้นๆ เนื่องจาก ในด้านการผลิตน้ำนมดิบนี้ ส่งผลต่อ ราคาขายน้ำนมดิบที่ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ หากผู้รีดนมโค ไม่ปฏิบัติตามหลักสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี การเตรียมตัวแม่โคก่อนการรีดนมไม่ดี มี การรีดนมที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิธี รวมถึงการใช้อุปกรณ์ที่ไม่สะอาดจะส่งผลทำให้แม่โคเกิดโรคเต้านมอักเสบ ทำให้ได้น้ำนมดิบมีปริมาณที่ลดลง และไม่มีคุณภาพ ส่งผลทำให้ได้ราคาขายน้ำนมดิบที่ต่ำลง หรือหากคุณภาพน้ำนมดิบไม่มีคุณภาพ ทางศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบอาจปฏิเสธการรับน้ำนมดิบจากฟาร์มนั้นๆ ได้

3. เหตุผลหลักของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม คือ ได้รับค่าน้ำนมดิบเพิ่มจากศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ รองลงมา คือ โคนมมีสุขภาพดี ปลอดภัย และลดปัญหาสิ่งแวดล้อมภาวะจากฟาร์ม 2 เหตุผลหลัง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานฟาร์ม นั้น คือ เพื่อให้ได้โค

นมที่มีสุขภาพดี มีน้ำนมดิบที่มีคุณภาพปลอดภัย เหมาะแก่การบริโภค และไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม

4. ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม 2 อันดับสุดท้ายคือ ในด้านการบันทึกข้อมูล และการจัดการฟาร์ม พบว่า ในปัจจัยย่อย ที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นที่น้อยที่สุด ในด้านการบันทึกข้อมูล คือ การมีบันทึก ยานพาหนะ เข้า-ออก ฟาร์ม และมีการบันทึกอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือ การมีบันทึก บุคคล เข้า-ออกฟาร์ม และมีบันทึกสม่ำเสมอ และการมีบันทึก รายรับ – รายจ่าย ของฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ และในด้านการจัดการฟาร์ม คือ ฟาร์มมีคู่มือการจัดการฟาร์มที่แสดงให้เห็นรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญภายในฟาร์ม ได้แก่ การเลี้ยงอาหาร และน้ำสำหรับโค การจัดการฟาร์ม การจัดการสุขภาพ โคนม การรีดนมและการเก็บรักษาน้ำนมดิบ จะเห็นได้ว่า ปัจจัยย่อยทั้งหมดนี้เป็นการทำการบันทึกลงเอกสารทั้งสิ้น ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้

5. ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม หากจำแนกตามสถานะของฟาร์ม จะพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ฟาร์มเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้ว จะมีค่าสูงกว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ฟาร์มยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม ซึ่งจะเห็นได้ว่า ผู้ที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้ว เห็นว่า การทำมาตรฐานฟาร์ม มีประโยชน์ ทั้งได้รับราคาน้ำนมดิบที่ขายให้กับศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบเพิ่มแล้ว ยังทำให้โคนมมีสุขภาพที่ดี และลดปัญหาสิ่งแวดล้อมได้

6. ขนาดของฟาร์ม มีผลต่อระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยที่ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีฟาร์มขนาดใหญ่ จะมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นสูงกว่า ในด้านองค์ประกอบฟาร์ม ด้านสุขภาพสัตว์ ด้านการบันทึกข้อมูล เนื่องจาก ฟาร์มมีขนาดใหญ่ ต้องมีการวางแผนที่ดี ในการสร้างและวางผังฟาร์ม เพื่อไม่ให้เกิดความแออัด อากาศต้องถ่ายเทได้สะดวก ง่ายต่อการบำรุงรักษา ซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาพโคได้ การดูแลสุขภาพสัตว์ การจัดการโคนมในระดับฝูงที่ดี รวมถึงต้องมีการบันทึกข้อมูลมากกว่า ฟาร์มขนาดเล็ก หรือฟาร์มขนาดกลาง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 5 กรมปศุสัตว์ ใช้ในการวางแผนผลักดันให้ผู้ประกอบการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม โดยมีข้อเสนอแนะที่ควรพิจารณาดังนี้

1. ในการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มโคนม กรมปศุสัตว์ควรคำนึงถึงความพร้อมของผู้ประกอบการด้วย ในการทำมาตรฐานฟาร์ม ในฟาร์มขนาดเล็ก กับฟาร์มขนาดใหญ่ จำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์ในการตรวจประเมินที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ความจำเป็นในการที่ต้องจัดทำคู่มือการจัดการฟาร์มที่แสดงให้เห็นถึงรายละเอียดในการปฏิบัติงานภายในฟาร์ม ซึ่งจุดประสงค์ในการจัดทำคู่มือการจัดการ

ฟาร์ม ให้จัดทำขึ้นเพื่อ หากผู้ที่ปฏิบัติที่ทำงานในฟาร์ม ที่รับผิดชอบในหน้าที่นั้นๆ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ผู้ปฏิบัติงานคนอื่นๆ สามารถมาศึกษาคู่มือการจัดการฟาร์มและจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ แต่ในกรณีฟาร์มขนาดเล็ก ผู้ที่ปฏิบัติงานในฟาร์มมีจำนวนน้อย และต้องทำงานในหลายๆ หน้าที่เป็นประจำอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นที่จะต้องมีการจัดทำคู่มือการจัดการฟาร์ม เป็นต้น

2.เหตุผลหนึ่งที่ผู้ประกอบการฟาร์มโคนม เลือกที่จะไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม เนื่องจากความยุ่งยากและใช้เวลานานในขั้นการตรวจประเมินมาตรฐานฟาร์ม กรมปศุสัตว์จึงจำเป็นต้องสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับขั้นตอนการขอรับรองมาตรฐานฟาร์มรวมถึงการต่ออายุมาตรฐานฟาร์ม ให้ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่เข้าใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจาก ปัจจุบันการตรวจประเมินมาตรฐานฟาร์มโคนม เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ กลุ่มพัฒนาสินค้าปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ซึ่งมีความรับผิดชอบ นอกจากการตรวจประเมินมาตรฐานฟาร์มโคนมแล้ว ยังมีหน้าที่ความรับผิดชอบอื่นๆอีกมาก ทั้งในเรื่อง มาตรฐานฟาร์มทั้ง 17 ราชชนิดสัตว์ มาตรฐาน โรงฆ่าสัตว์ ภายในประเทศ มาตรฐาน โรงอาหารสัตว์ สิ่งแวดล้อมในฟาร์ม รวมถึงการดูแลเรื่องสารตกค้างในเนื้อสัตว์ เพื่อให้ผู้บริโภคมีความปลอดภัย ซึ่งเจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อย ไม่สอดคล้องกับภาระงานที่มีมากขึ้น กรมปศุสัตว์ ควรมีการจัดอัตรากำลัง ให้สอดคล้องกันหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น อีกทั้งควรใช้ โครงการ Smart Farmer ให้เกิดขึ้นจริงอย่างเป็นรูปธรรม จัดให้มีช่องทางในการติดต่อสื่อสาร ได้ง่าย เพื่อเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงมากขึ้น ทั้งการสอบถามข้อมูล หรือการส่งเอกสารประกอบการขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม

3.หลักเกณฑ์ในการตรวจประเมิน ผู้ตรวจประเมินแต่ละคนใช้ดุลยพินิจในการตรวจ จึงทำให้การตรวจประเมินของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ทำให้มาตรฐานฟาร์มในแต่ละฟาร์มไม่เหมือนกัน เกิดความเหลื่อมล้ำได้ เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการบางราย เลือกที่จะไม่ทำมาตรฐานฟาร์ม กรมปศุสัตว์ โดยความดูแลของสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ จำเป็นต้องมีการจัดประชุมทำความเข้าใจกับคณะผู้ตรวจประเมินมาตรฐานฟาร์ม ให้การตรวจประเมินเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

4.กรมปศุสัตว์ควรจัดสรรเจ้าหน้าที่ในการติดตามการรักษาสุขภาพของมาตรฐานฟาร์มในแต่ละฟาร์มอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ฟาร์มต่างๆ ยังคงสภาพมาตรฐานฟาร์มตลอดอายุของการรับรองมาตรฐานฟาร์มซึ่งมีอายุ 3 ปี สำหรับการต่ออายุมาตรฐานฟาร์ม ควรมีหนังสือแจ้งเตือนให้ผู้ประกอบการฟาร์มทราบก่อนใบรับรองมาตรฐานฟาร์มจะหมดอายุล่วงหน้า 3 เดือน เพื่อให้ผู้ประกอบการฟาร์มจะมีเวลาในการจัดเตรียมเอกสาร

5.สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคนม ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ขาดแคลนเป็นจำนวนมาก กรมปศุสัตว์ สหกรณ์ โคนม/บริษัท ในพื้นที่ ควรจัดหาสัตวแพทย์ประจำศูนย์ เพื่อช่วยดูแล ทั้งในด้านของ

องค์ความรู้ในการเลี้ยงโคนมที่ถูกต้อง การจัดการด้านอาหารหยาบและอาหารข้น การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ การรักษาและการป้องกันโรค รวมถึงการผสมเทียม ซึ่งปัจจุบัน ผู้ประกอบการฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต้องเป็นผู้จัดการเองทั้งหมด ซึ่งมักไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ส่งผลเสียต่อโคนมและส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำนมดิบที่นำไปผลิตเพื่อให้ประชาชนบริโภคต่อ

6. เหตุผลที่ผู้ประกอบการกิจการโคนมเลือกทำมาตรฐานฟาร์ม เนื่องจาก จะได้เพิ่มราคาขายน้ำนมดิบให้กับศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ ดังนั้น หากกรมปศุสัตว์หรือทางสหกรณ์โคนมจะมีนโยบายกระตุ้นการพัฒนาในด้านของคุณภาพน้ำนมดิบ ทั้งค่า Somatic cell ค่า Total Solid ค่าโปรตีนในน้ำนม ค่าไขมันในน้ำนม หรือค่าอื่นๆ ควรที่จะใช้การเพิ่มราคารับซื้อน้ำนมดิบ หากผู้ประกอบการสามารถทำให้น้ำนมดิบมีคุณภาพที่ดีขึ้นได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด หรือการตัดราคาหากผู้ประกอบการไม่สามารถผลิตน้ำนมดิบที่คุณภาพไม่ได้ตามเกณฑ์ วิธีการนี้จะทำให้คุณภาพน้ำนมดิบในภาพรวมของสหกรณ์ดีขึ้นได้ ซึ่งในปัจจุบัน สำนักงานปศุสัตว์เขต 5 กรมปศุสัตว์ มีโครงการ Lanna High Quality Milk เพื่อกระตุ้นให้ผู้ประกอบการโคนม สหกรณ์โคนม/บริษัท โรงแปรรูปน้ำนม รวมถึงสถานที่จำหน่ายนม ผลิตและจำหน่ายนมคุณภาพสูง

7. ในมาตรฐานฟาร์ม ด้านการบันทึกข้อมูล ผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่ต่ำที่สุด ทั้งในเรื่อง มีการบันทึก บุคคล ยานพาหนะ เข้า-ออกฟาร์ม รายรับ-รายจ่ายฟาร์ม รวมถึงการทำทะเบียนประวัติโค (พท.1) โดยมีการบันทึกอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการบันทึก บุคคล ยานพาหนะ เข้า-ออกฟาร์ม มีความจำเป็นและมีประโยชน์อย่างมาก เมื่อเกิดโรคระบาดในฟาร์ม ทำให้สามารถตรวจสอบได้ว่า โรคที่เกิดขึ้นเกิดขึ้นได้อย่างไร ซึ่งจะสามารถควบคุมโรคได้อย่างรวดเร็ว ความสูญเสียที่เกิดขึ้นจะมีน้อยลง เรื่องบันทึก รายรับ – รายจ่ายฟาร์ม มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะทำให้ผู้ประกอบการรับรู้ว่าการประกอบกิจการกำไรหรือขาดทุน เพื่อที่จะวางแผนการประกอบกิจการได้อย่างถูกต้อง และการทำทะเบียนประวัติโค (พท.1) ซึ่งเป็นประวัติใช้บันทึก การผสมเทียม การทำวัคซีน รวมถึงการเฝ้าระวัง ตรวจโรคเพื่อป้องกันต่างๆ จะเห็นได้ว่า บันทึกต่างๆที่ผู้ประกอบการไม่ได้ให้ความสำคัญ ล้วนแล้วแต่มีความจำเป็น กับ กรมปศุสัตว์ และสหกรณ์โคนมทั้งสิ้น จึงควรมีวิธีสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ผู้ประกอบการทำการบันทึก ยกตัวอย่างเช่น การเพิ่มราคารับซื้อน้ำนมดิบ หากมีการบันทึก โดยต้องส่งให้ทางสหกรณ์โคนมตรวจสอบการบันทึกเป็นรายเดือน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมปศุสัตว์. 2557. “ยุทธศาสตร์โคนมฉบับสมบูรณ์”. [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา :
http://planning.dld.go.th/th/images/stories/section-17/policy-2/policy-2_6.pdf.
(25 พฤศจิกายน 2557)
- คณาจารย์. 2552. การยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมของเกษตรกรรายย่อย อำเภอบ้านธิ
จังหวัดลำพูน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นพมาศ ชีรเวทิน. 2542. จิตวิทยาสังคมกับชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์
- นิตารัตน์ ไพโรคนะสก. 2554. คู่มือการตรวจประเมินมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ สำหรับคณะผู้ตรวจ
รับรอง ฉบับรวม 16 ฟาร์มปศุสัตว์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย จำกัด.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2534. วิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พิษณุพันธุ์.
ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520. ทักษะการวัด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิชย์.
- ประสาท หลักศิลา. 2529. ปัญหาการปรับตัวในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการคบหาสมาคม. ปริญญา
สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา คณะสังคมวิทยาและมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์
- ประเสริฐ โพธิ์ภาค. 2555. การจัดการฟาร์มโคนมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี: กรณีศึกษา
จังหวัดสุโขทัย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปาจริย์ คงเยี่ยม. 2551. ผลการดำเนินธุรกิจฟาร์มโคนมของสมาชิกสหกรณ์โคนมหลังการได้รับการ
รับรองมาตรฐานฟาร์มโคนมอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น
- ปรมิินทร์ วินิจฉัยกุล. 2551. โครงการสำรวจมาตรฐานฟาร์มโคนมและการผลิตน้ำนมดิบของ
เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อย เขตจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: คณะสัตวแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พุทธชาด คาคสนิท และคณะ. 2556. สำรวจความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์มโคนมของ
เกษตรกรในจังหวัดนครสวรรค์. พิษณุโลก: สำนักงานปศุสัตว์เขต 6 กรมปศุสัตว์

- วิเชียร วงศ์ณิชชากุล และคณะ. หลักการตลาด. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
กรุงเทพ.
- สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. 2548. **จิตวิทยาเพื่อความสุขในการดำรงชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ 10.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2557. **“การปฏิบัติที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม”**
[ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา: [http://www.acfs.go.th/standard/download /GAP_dairy_cattle_farm.pdf](http://www.acfs.go.th/standard/download/GAP_dairy_cattle_farm.pdf). (25 พฤศจิกายน 2557)
- ส่วนมาตรฐานการปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต 5. 2557. **“ข้อมูลเกี่ยวกับโคนมและมาตรฐาน
ฟาร์มโคนมในพื้นที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 5”**. (29 ตุลาคม 2557)
- ส่วนยุทธศาสตร์และสารสนเทศการปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต 5. 2557. **“ยุทธศาสตร์โคนมใน
พื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดย สำนักงานปศุสัตว์เขต 5”** [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา:
<http://region5.dld.go.th/images/stories/p2556/str/strategie%20dairy.pdf>.
(25 พฤศจิกายน 2557)
- องค์การส่งเสริมกิจการ โคนมแห่งประเทศไทย. 2557. **“กานีนฟาร์มโคนมไทย-เดนมาร์ก”** [ระบบ
ออนไลน์] แหล่งที่มา: http://www.dpo.go.th/?page_id=16. (25 พฤศจิกายน 2557)
- อริป วัลไพจิตร. 2549. **ความคิดเห็นของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ต่อระบบการควบคุมภายใน**.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐ
ประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

แบบสอบถาม

เรื่อง

“ความคิดเห็นของผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน
ต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม”

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าแบบอิสระตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (M.B.A.) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนต่อการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม และยังเป็นข้อมูลให้เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 5 กรมปศุสัตว์ ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนผลักดันให้ผู้ประกอบการโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มต่อไป ซึ่งคำตอบของท่านถือว่ามีคุณค่าอย่างยิ่ง ข้อมูลที่ได้จากการทำการศึกษานี้จะนำไปใช้ประโยชน์ด้านวิชาการ จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถามและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและข้อเท็จจริงมากที่สุด

ท่านเป็นเจ้าของฟาร์มที่ 1) เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มแล้ว 2) ยังไม่เคยขอรับรองมาตรฐาน

1. เพศ

1) ชาย 2) หญิง

2. อายุ

1) ไม่เกิน 20 ปี 2) 21 – 30 ปี 3) 31 - 40 ปี

4) 41-50 ปี 5) 51 – 60 ปี 6) 61 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

1) โสด 2) สมรส 3) หม้าย, หย่าร้าง, แยกกัน

4. ระดับการศึกษา

- 1) ประถมศึกษา/ต่ำกว่า   2) มัธยมศึกษาตอนต้น   3) มัธยมศึกษาตอนปลาย
 4) อนุปริญญา / ปวส.   5) ปริญญาตรี   6) ปริญญาตรีขึ้นไป

5. ท่านประกอบกิจการเลี้ยงโคนมมาแล้ว

- 1) น้อยกว่า 5 ปี   2) 5 - 10 ปี
 3) 11 - 15 ปี   4) มากกว่า 15 ปี

6. ประวัติการเลี้ยงโคนม

- 1) สืบทอดจากครอบครัว   2) เริ่มก่อตั้งเอง   3) อื่นๆ ระบุ _____

7. ขนาดของฟาร์ม (จำนวนแม่โค)

- 1) ขนาดเล็ก (น้อยกว่า 20 ตัว)   2) ขนาดกลาง (20-100 ตัว)
 3) ขนาดใหญ่ (มากกว่า 100 ตัว)

8. ปริมาณน้ำนมดิบที่ได้ต่อวัน

- 1) ไม่เกิน 100 กก./วัน   2) 101 - 300 กก./วัน   3) 301 - 500 กก./วัน
 4) 501 - 700 กก./วัน   5) 701 - 1,000 กก./วัน   6) มากกว่า 1,000 กก./วัน

9. จำนวนคนที่ทำงานภายในฟาร์มทั้งหมด

- 1) 1 - 3 คน   2) 4 - 6 คน
 3) 7 - 9 คน   4) 10 คนขึ้นไป

10. รายได้ของท่านจากการประกอบกิจการโคนม

- 1) น้อยกว่า 50,000 บาท/เดือน   2) 50,001-100,000 บาท/เดือน
 3) 100,001-150,000 บาท/เดือน   4) 150,001-200,000บาท/เดือน
 5) 200,001-250,000บาท/เดือน   6) มากกว่า 250,000บาท/เดือน

11. รายจ่ายของท่านจากการประกอบกิจการโคนม

☐ 1) น้อยกว่า 50,000 บาท/เดือน	☐ 2) 50,001-100,000 บาท/เดือน
☐ 3) 100,001-150,000 บาท/เดือน	☐ 4) 150,001-200,000บาท/เดือน
☐ 5) 200,001-250,000บาท	☐ 6) มากกว่า 250,000บาท/เดือน

12. หากท่านต้องการกู้เงินท่านมีแหล่งเงินเชื่อในการประกอบกิจการ โคนม

☐ 1) สหกรณ์โคนม	☐ 2) บริษัท	☐ 3) ธนาคาร
☐ 4) ญาติ/เพื่อน	☐ 5) นอกกระบบ	☐ 6) อื่นๆระบุ _____

เฉพาะท่านที่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มโคนมแล้ว ทำเฉพาะ ข้อ 13 -15

13. ท่านได้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มโคนมมาแล้ว

☐ 1) น้อยกว่า 3 ปี	☐ 2) 3 - 6 ปี
☐ 3) 7 - 10 ปี	☐ 4) มากกว่า 10 ปี

14. เหตุผลที่ท่านเข้าร่วมมาตรฐานฟาร์มโคนม (ให้ลำดับความสำคัญ 1-3 อันดับแรก)

☐ 1) ได้รับค่าน้ำนมดิบเพิ่มจากศูนย์รวมรวมน้ำนมดิบ	☐ 2) โคนมมีสุขภาพดี ปลอดภัย
☐ 3) ลดปัญหาสิ่งแวดล้อม มลภาวะจากฟาร์ม	☐ 4) การเลี้ยงเป็นระบบมากยิ่งขึ้น
☐ 5) ได้รับ ยา วัคซีน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย จากภาครัฐ	☐ 6) นำไปค้าประกันสินเชื่อได้
☐ 7) เพื่อให้ผู้บริโภคได้บริโภคนมที่ปลอดภัย	☐ 8) อื่นๆ ระบุ _____

15. ท่านใช้เงินลงทุนในการปรับปรุงให้ฟาร์มของท่านผ่านการรับรองมาตรฐานฟาร์ม

☐ 1) น้อยกว่า 100,000 บาท	☐ 2) 100,001-200,000 บาท
☐ 3) 200,001-300,000 บาท	☐ 4) 300,001- 400,000 บาท
☐ 5) 400,001-500,000 บาท	☐ 6) มากกว่า 500,000 บาท

เฉพาะท่านที่ยังไม่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มโคนม ทำเฉพาะ ข้อ 16-17

16. เหตุผลที่ท่านยังไม่ขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1) ขั้นตอนในการตรวจประเมินยุ่งยาก	☐ 2) กำลังจะเลิกกิจการ
☐ 3) ไม่เห็นว่ามีประโยชน์ในการทำมาตรฐานฟาร์ม	☐ 4) ใช้เงินลงทุนสูง
☐ 5) มีปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่การเลี้ยงที่ไม่เหมาะสม	☐ 6) ขาดแรงงาน
☐ 7) อื่นๆระบุ _____	

17. ท่านคิดว่าต้องใช้เงินลงทุนในการปรับปรุงเพื่อให้ฟาร์มของท่านผ่านการรับรองมาตรฐานฟาร์ม

☐ 1) น้อยกว่า 100,000 บาท	☐ 2) 100,001-200,000 บาท
☐ 3) 200,001-300,000 บาท	☐ 4) 300,001- 400,000 บาท
☐ 5) 400,001-500,000 บาท	☐ 6) มากกว่า 500,000 บาท

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ประกอบการโคนมต่อมาตรฐานฟาร์ม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและข้อเท็จจริงมากที่สุด

ความคิดเห็นของท่านต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
องค์ประกอบของฟาร์ม					
1.1 ท่าเลที่ตั้งของฟาร์ม					
1.1.1 ฟาร์มของท่านตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เช่น โรงฆ่าสัตว์ ตลาดค้าโค โรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ					
1.2 ฟังและลักษณะของฟาร์ม					
1.2.1 ฟาร์มของท่านอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม					
1.2.2 ฟาร์มของท่านมีการวางผังฟาร์มที่เอื้อต่อการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เป็นสัดส่วน เช่น มีพื้นที่สำหรับเลี้ยงโค มีพื้นที่เก็บอาหาร มีพื้นที่พักอาศัยแยกจากที่เลี้ยงโค					
1.3 โรงเรือน					
1.3.1 ฟาร์มของท่านมีพื้นที่เพียงพอในการเลี้ยงโคนม					
1.3.2 โรงเรือนมีความแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ง่ายต่อการบำรุงรักษาและทำความสะอาด มีระบบระบายน้ำที่ดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก					
1.3.3 โรงเรือนมีแสงสว่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน					
1.3.4 มีเครื่องมือและอุปกรณ์เพียงพอในการเลี้ยงโค มีสถานที่จัดเก็บอุปกรณ์เป็นสัดส่วน และเก็บอย่างถูกสุขลักษณะ					
อาหารสำหรับโค					
2.1 อาหารที่เลี้ยงโคนมมีคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ หากผสมอาหารเอง ต้องไม่ใช้สารต้องห้ามตามกฎหมาย					
2.2 ภาชนะบรรจุอาหารสะอาด มีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ					
2.3 มีการตรวจสอบอาหารชั้นโคนมในเมืองต้น เช่น ดูปริมาณอาหารสภาพดี อาหารชั้นมี สี กลิ่น ปกติ					
2.4 มีห้องเก็บอาหารโคนม ซึ่งห้องสามารถป้องกัน นก หนู แมลงสาบ และกันแดด กันฝนได้					
2.5 โคนมได้กินอาหารทั้งอาหารหยาบและอาหารข้นอย่างเพียงพอเหมาะสมกับช่วงอายุ และสายพันธุ์ ตามหลักวิชาการ					
น้ำ					
3.1 แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม ไม่ปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น สารเคมี น้ำเสีย					

ความคิดเห็นของท่านต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็น ด้วย (4)	ไม่ แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
3.2 มีน้ำสะอาดและเพียงพอสำหรับการกินของโคและการทำงาน สะอาด					
4. การจัดการฟาร์ม					
4.1 คู่มือการจัดการฟาร์ม					
4.1.1 ฟาร์มของท่านมีคู่มือการจัดการฟาร์มที่แสดงให้เห็นรายละเอียด การปฏิบัติงานที่สำคัญภายในฟาร์ม ได้แก่ การเลี้ยงอาหารและน้ำสำหรับ โค การจัดการฟาร์ม การจัดการสุขภาพโคนม การรีดนมและการเก็บ รักษาน้ำนมดิบ					
4.2 บุคลากร					
4.2.1 มีบุคลากรที่เพียงพอกับจำนวน โคนมที่เลี้ยง					
4.2.2 บุคลากรที่เลี้ยงโค ต้องมีความรู้ และได้รับการฝึกอบรมในการ เลี้ยงโคเพื่อให้สามารถจัดการฟาร์มได้					
4.2.3 มีสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์มมาดูแลการจัดการฟาร์มและด้านสุขภาพ โคนม					
4.2.4 บุคลากรควรมีสุนัขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี ได้รับการตรวจสุขภาพ ประจำปีทุกปี					
4.3 การทำความสะอาดและการบำรุงรักษา					
4.3.1 โรงเรือนและอุปกรณ์ต้องทำความสะอาด และบำรุงรักษาให้อยู่ใน สภาพดีและถูกสุขลักษณะ					
4.3.2 โรงรีดนม และอุปกรณ์มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ					
5. สุขภาพสัตว์					
5.1 การป้องกันและควบคุมโรค					
5.1.1 ฟาร์มมีการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุม โรคได้อย่างมี ประสิทธิภาพ รวมถึงมีมาตรการป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์มจากคนและ ยานพาหนะ					
5.1.2 โคนมภายในฟาร์มสามารถระบุที่มาได้ และหากซื้อเข้าใหม่ ต้องมี การกักโรคและตรวจสุขภาพก่อนรวมฝูง					
5.1.3 มีการตรวจติดตามสุขภาพโคนมประจำวัน					
5.1.4 หากเกิดโรคระบาดสัตว์หรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดสัตว์ท่านได้ ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์โดยการแจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุ สัตว์					
5.2 การบำบัดโรคโคนม					
5.2.1 ท่านทำตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม					
6. สวัสดิภาพสัตว์					
6.1 โคนมในฟาร์มท่านอยู่ที่สบายและหากเจ็บปวด ป่วย หรือพิการ ให้ปฏิบัติอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดการทรมาน					

ความคิดเห็นของท่านต่อมาตรฐานฟาร์มโคนม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
7. สิ่งแวดล้อม					
7.1 มีการกำจัดขยะ ของเสีย เช่น มูลโค โดยวิธีที่เหมาะสม ไม่ให้เป็นแหล่งของเชื้อโรคและกลิ่น จนกระทบต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง หรือสิ่งแวดล้อม					
7.2 ฟาร์มท่านมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยน้ำลงแหล่งน้ำสาธารณะ					
8. การผลิตน้ำนมดิบ					
8.1 ผู้รีด					
8.1.1 ผู้รีดนมมีสุขภาพดี ไม่เป็นโรคติดต่อ					
8.1.2 ผู้รีดนมมีปฏิบัติตามหลักสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี					
8.2 การเตรียมแม่โคก่อนการรีด					
8.2.1 ฟาร์มท่านมีการเตรียมแม่โคก่อนทำการรีดนม โดยอาบน้ำแม่โคทุกครั้งก่อนรีดนม และมีการตรวจความผิดปกติของน้ำนมก่อนรีดจนถึง					
8.2.2 หากท่านใช้ยาในการรักษาแม่โค ท่านจะหยุดการส่งนมจากแม่โคตัวนั้น และให้ส่งน้ำนมตรวจยืนยันชันยาปฏิชีวนะตกค้างหลังพ้นระยะหยุดยา					
8.3 การรีดนม					
8.3.1 ฟาร์มของท่านรีดนมถูกต้องตามหลักวิธี และหลังรีดนมเสร็จ มีการจุ่มหัวนมด้วยน้ำยาทุกครั้ง					
8.3.2 อุปกรณ์และภาชนะรองรับน้ำนมดิบ ต้องสะอาด ไม่มีกลิ่นอับ ผิวเรียบ มีการทำความสะอาดก่อนและหลังใช้งาน					
8.4 การขนส่งน้ำนมดิบ					
8.4.1 น้ำนมดิบที่รีดได้ ท่านรีบขนส่งไปยังศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบหรือโรงงานแปรรูปโดยเร็วที่สุด					
8.4.2 หลังจากการส่งน้ำนมดิบแล้ว ต้องทำความสะอาดถังนมโดยเร็ว					
8.5 คุณภาพน้ำนมดิบ					
8.5.1 น้ำนมดิบในฟาร์มของท่านมีคุณภาพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด					
9. การบันทึกข้อมูล					
9.1 มีทะเบียนประวัติประจำตัวโค (ศท.1) และมีการบันทึกสม่ำเสมอ					
9.2 มีบันทึก บุคคล เข้า – ออกฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ					
9.3 มีบันทึก ขนพาหะ เข้า – ออกฟาร์ม และมีการบันทึกสม่ำเสมอ					
9.4 มีบันทึก รายรับ – รายจ่าย ของฟาร์มท่าน และมีการบันทึกสม่ำเสมอ					
9.5 มีบันทึก การตรวจรักษาโคป่วย จากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มและมีการบันทึกสม่ำเสมอ					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าสู่มาตรฐานฟาร์มโคนม

.....

.....

.....

.....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล

น.สพ.ณัฐวิทย์ อิ่มมาก

วัน เดือน ปีเกิด

16 กันยายน 2528

ประวัติการศึกษา

2553

ปริญญาตรี สัตวแพทยศาสตรบัณฑิต

คณะสัตวแพทยศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2547

มัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย ลพบุรี

2545

มัธยมศึกษาตอนต้น

โรงเรียนวินิตศึกษาในพระ ราชนครินทร์

2543

ประถมศึกษา โรงเรียนบรรจจรัตน์ ลพบุรี

ประสบการณ์ทำงาน

2553-2554

Technical Products & Representative

บริษัท แอคอินเทล จำกัด

2554-ปัจจุบัน

นายสัตวแพทย์ ระดับ ปฏิบัติการ

ส่วนมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์

สำนักงานปศุสัตว์เขต 5 เชียงใหม่

กรมปศุสัตว์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
rights reserved